

Izberite Gorenjsko kreditno banko za svojo banko

LETO XXIV. — Številka 100

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka
in Tržič — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj, Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 29. 12. 1971

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredah in sobotah.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSIVA ZA GORENJSKO

Petar Jovanović

13.12.71

Sreče in zdravja v letu 1972

JESENICE

● V torek, 28. decembra, je bila v sejni dvorani občinske skupščine zadnja seja obeh zborov v letošnjem letu. Odborniki so razpravljali o poročilu Zdravstvenega doma, o ukinitvi sklada za varstvo otrok, o predlogu odloka o upravnih taksah, o financiranju proračunskih potreb občine v prvih treh mesecih prihodnjega leta, o predlogu odloka o spremembah odloka o komunalnih taksah, o predlogu odloka o podaljšanju veljavnosti letne osnove in višine letnega zneska davka od stavb za leto 1971 in o izdaji soglasja o pripojitvi Finančno ekonomskega servisa Jesenice k obrtnemu podjetju Komunalni servis Jesenice. **D. S.**

● Pred nedavnim so pri občinskem sindikalnem svetu pripravili pogovor s predstavniki delovnih enot, ki imajo sedež zunaj jeseniške občine. Pogovor so organizirali z namenom, da bi delavci v teh enotah imeli enake samoupravne pravice kot delavci v samih podjetjih. Na pogovoru so razpravljali o uresničitvi 21. in 22. ustavnega amandmaja v delovnih enotah. Maja in junija prihodnje leto se bodo predstavniki teh enot še enkrat sestali in pregledali uresničitve sklepov in stališč tega zadnjega pogovora.

● V sredo, 29. decembra, bo v sejni dvorani občinske skupščine prvo zasedanje na novo izvoljene konference ZKS občine Jesenice. Na seji bodo poslušali poročila sekretarja, predsednikov komisij in izvolili nove člane komiteja, sekretarja in člana zvezne konference ZKJ. **D. S.**

KRANJ

● Kranj, 28. decembra — Za danes popoldne je bila sklicana zadnja, šesta seja izvršnega odbora občinske konference socialistične zveze v tem letu. Na dnevnem redu je bila razprava o kulturni akciji, delovni program izvršnega odbora do junija prihodnje leto in priprave na sejo občinske konference socialistične zveze. **A. Z.**

RADOVLJICA

● Radovljica, 28. decembra — Popoldne je bila v Radovljici zadnja letošnja seja obeh zborov občinske skupščine. Na 34. seji so odborniki razpravljali o poročilu o demografskih in osnovnih ekonomskih podatkih občine. Na dnevnem redu pa je bila tudi razprava in sklepanje o odloku o začasnem financiranju proračunskih potreb občine v prvem tromesečju 1972, o odloku o poprečni gradbeni ceni in poprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč v občini in o nekaterih drugih. **A. Z.**

TRZIE

● V ponedeljek, 27. decembra, so v Trziču slovesno proslavili 75-letnico znanega tržiškega borca za severno mejo 1918/19 Lojzeta Udeta. Ude ni znan le iz časov bojev, temveč se še sedaj prizadeva, da bi s pisano besedo prikazal resnico bojev za severno mejo in pravice koroških Slovencev. Na ponedeljkovi slovesnosti so Lojzetu Udetu poklonili priznanje in umetniško sliko akademskega slikarja Milana Batiste. **-jk**

● V umetnostnem paviljonu v Trziču so odprli prodajno razstavo, ki je odprta vsak dan od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure. Na prodajni razstavi sodelujejo znani gorenjski umetniki: Štefan Simonič, Henrik Marchel, Kamilo Legat, Boris Sajevec in Vili Jakopin. Prodajno razstavo v Trziču bodo zaprli jutri, 30. decembra. **-jk**

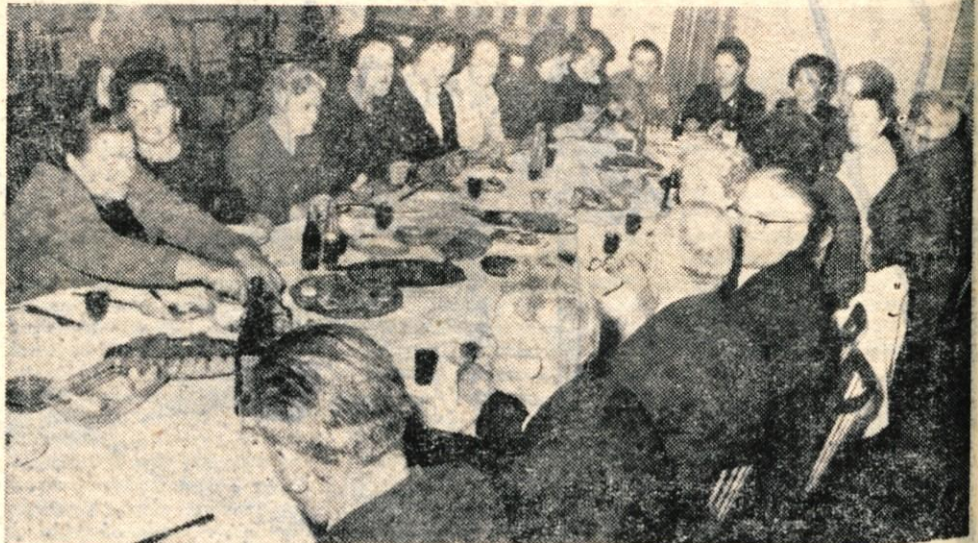
Matija Markelj še naprej sekretar

V petek je bila v Radovljici prva seja občinske konference zveze komunistov, na kateri so razpravljali o idejni in akcijski učinkovitosti zveze komunistov pri uresničevanju sprejetih nalog v preteklem mandatnem obdobju. Na seji so izvolili tudi nov komite občinske konference zveze komunistov, predsednike komitej, tri člane medobčinske-

ga sveta ZK za Gorenjsko in delegata za II. konferenco zveze komunistov Jugoslavije. Za sekretarja komiteja so ponovno izvolili dosedanjega sekretarja Matijo Markelja. Razpravljali so tudi o delovnem programu konference in njenih organov za prihodnje in sklenili, da bodo program na podlagi smernic in razprave sprejeli na II. seji občinske konference. **A. Z.**

MLADI IZ JUŽNEGA VIETNAMA V KRANJU — Na povabilo predsedstva zveze mladine Jugoslavije se mudi na obisku v naši državi štirčlanska delegacija zveze mladine za osvoboditev Južnega Vietnama. Gostje so v soboto dopoldne obiskali tudi Kranj, kjer so jih sprejeli predstavniki občinske organizacije zveze mladine, družbenopolitičnih organizacij in predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar, ki jih je seznanil z značilnostmi kranjske občine. Po obisku v Kranju so odšli še na Bled in v Bohinj. — A. Z. — Foto: F. Perdan

Tako kot ob koncu vsakega leta je veletrgovina Zivila Kranj v soboto dopoldne v klubu gospodarstvenikov v Kranju pripravila sprejem za 62 upokojenih članov kolektiva. Seznanili so jih z letošnjim poslovanjem podjetja, vsakemu pa izročili darilo in zaeželi srečo v prihodnjem letu. — A. Z. — Foto: F. Perdan

Sprejem za vse upokojene člane kolektiva je v soboto pripravila tudi Iskra Kranj. Od 623 upokojencev se jih je zbralo prek 500. Na prijetnem srečanju jih je predsednik sindikalne organizacije Vinko Šarabon seznanil z načrti za novo tovarno na Laborah in s tem, da bodo v Iskri prihodnje leto zaposlili 400 novih delavcev. Proizvodnja pa naj bi se prihodnje leto povečala od letošnjih 460 milijonov na 569 milijonov dinarjev ali za 24 odstotkov. — A. Z. — Foto: F. Perdan

OD 1. JANUARJA 1972 BO GORENJSKA KREDITNA BANKA S SVOJIMI ENOTAMI: NA BLEDU, JESENICAH, V KRANJU, RADOVLJICI, ŠKOFJI LOKI, TRŽIČU, ŽIREH IN ŽELEZNIKI NADALJEVALA SVOJO TRADICIJO V SKLOPU LJUBLJANSKE BANKE.

ODSLEJ BO POSLOVALA POD IMENOM

Ljubljanska banka

PODRUŽNICA KRANJ

Z ENOTAMI: BLEDE, JESENICE, RADOVLJICA, ŠKOFJA LOKA, TRŽIČ, ŽIRI IN ŽELEZNIKI.

BANČNO POSLOVANJE IN URADNE URE ZA STRANKE OSTANEJO NESPREMENJENE.

ZA ZAUPANJE SE VAM ŠE NADALJE PRIPOROČAMO

Ljubljanska banka

PRAVI NASLOV ZA DENARNE ZADEVE

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM ŽELIMO SREČNO NOVO LETO

Franc Braniselj o našem gospodarstvu

Poiščimo pravo zdravilo! Če ne...

Gospodarska rast ni kriva za inflacijo in primanjkljaj v plačilni bilanci — Ker država ni izvedla emisije denarja, jo je gospodarstvo samo — Krive so predvsem negospodarske investicije — Za pomote v gospodarsko intenzivnih investicijah imamo lep izraz: Politične investicije — Delamo tako, ker se nam nelikvidnost spleča — Povečan riziko bank in dobaviteljev je navadna svinjarija — Če bomo z zakoni predpisovali dobro gospodarjenje, potem naj še zakonodajalci odgovarjajo za posledice.

Tisti terek popoldne, ko se je pri nas zaradi devaluacije dolarja odločalo o devaluaciji dinarja, je v klubu gospodarstvenikov v Kranju direktor Loških tovarn hladilnikov in zvezni poslanec Franc Braniselj govoril predstavnikom gospodarstva o dilemah in problemih jugoslovanske gospodarske politike. Tako kot je napovedal uvodoma, ki jih večkrat slišimo in so bile doslej tudi ugrajene v ukrepe za odpravo inflacije in nelikvidnosti. Rekel je: »Poiščimo pravo zdravilo! Če ne nam bo bolnik umrl, ali pa bo v najboljšem primeru zaradi napačnega zdravljenja dobil nove bolezni.«

RES PREVISOKA RAST?

Mnogi naši ekonomisti trdijo, da previsoka gospodarska rast pri nas spravlja gospodarstvo v nevarno položaj. Ta trditve je bila ugrajena v mnoge ukrepe in je predvidena tudi v izhodiščih za prihodnje. Resni ekonomisti pa trdijo, da enakomerna gospodarska rast nima nobene povezave z inflacijo in primanjkljajem v naši plačilni bilanci. Nasprotno. Inflacija in primanjkljaj rast lahko kvečjemu zmanjšujeta.

»Lani smo zabeležili za 9 odstotkov večjo rast kot 1969. leta, letos pa v primerjavi z letom 1970 beležimo okrog 10 odstotkov večjo rast. Trdim, da ta rast ni nič posebnega. Madžarska, Italija in Avstrija beležijo nekaj manjšo rast od naše, Bolgarija, Grčija in Romunija ter Japonska pa večjo. Pa vendar nobena od teh nima težav z inflacijo in plačilno bilanco kot mi. Tudi v zgodovini našega gospodarstva po vojni smo beležili že veliko večjo rast pa smo imeli mnogo manjši primanjkljaj od sedanjega, ki je pravzaprav največji v zgodovini našega povojnega gospodarstva.

Trdim, da visoka gospodarska rast ne povzroča primanjkljaja in inflacije. Za to je kriva predvsem neenakomerna gospodarska rast v različnih gospodarskih panogah pri nas. To pa je velika razlika od dosežanih trditvev nekaterih naših ekonomistov.«

GOSPODARSTVO SE JE ODLOČILO ZA EMISIJU

Industrijska podjetja na Gorenjskem, v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji kažejo letos večjo učinkovitost glede na kapital in vloženo delo kot lani. In ker tako na Gorenjskem kot v Sloveniji prevladujejo industrijska podjetja, bi lahko rekli, da se je učinkovitost povečala v vsem našem gospodarstvu.

Letošnji podatki na Gorenjskem kažejo v primerjavi z lanskimi, da sta se kapital (vložena obratna in osnovna sredstva) in živo delo (višina osebnih dohodkov) povečala: v Kranju za 25 odstotkov, na Jesenicah za 14, v Radovljici za 18 in v Škofji Loki za 20 odstotkov. Povečala se je tudi vrednost družbenega proizvoda: v Kranju za 35 odstotkov, na Jesenicah za 38, v Radovljici za 33 in v Škofji Loki za 37 odstotkov. Na podlagi teh podatkov lahko ugotovimo, da se je učinkovitost gospodarstva na Gorenjskem letos glede na kapital in živo delo v posameznih občinah povečala takole: v Kranju za 8 odstotkov, na Jesenicah za 21, v Radovljici in v Škofji Loki pa za 13,5 odstotka.

»Torej letošnja restriktivna politika (zmanjšanje investicij, monetarna politika itd.) ni vplivala na Gorenjskem in tudi v Sloveniji ne na stopnjo rasti in učinkovitosti. Zakaj? Sli smo v nelikvidnost. Če se država ni odločila za emisijo denarja, se je zato gospodarstvo sa-

mo. Celotno naše gospodarstvo je začelo prodajati na obljube, prav to pa pomeni neke vrste emisijo denarja, ki ga je izdalo gospodarstvo samo. Ugotovitev bi bila torej naslednja: gospodarstvo se je postavilo po robu restriktivni politiki, da je lahko dosegalo oziroma obdržalo napovedano rast, ki so jo predvideli ekonomisti.«

INFLACIJA STROSKOV, NE INFLACIJA POPRAŠEVANJA

Kadar govorimo o inflaciji, moramo vedeti, da imamo tri vrste inflacije: inflacijo stroškov, tako imenovano strukturalno inflacijo, ki se zaradi neuskajenih gibanj v gospodarstvu prenaša iz panoge v panogo in inflacijo popraševanja. Prenekateri so pri nas prepričani, da prevladuje inflacija popraševanja.

»Jaz pa trdim, da je za nas značilna oziroma glavna inflacija stroškov. In ker smo v vse mere ugradili ukrepe proti inflaciji popraševanja namesto proti inflaciji stroškov, problema inflacije doslej tudi nismo uspeli ustaviti. Žal kaže tudi v prihodnje, da bomo vztrajali pri sedanjih ukrepih, kar bo torej inflacijo še naprej omogočalo. Res, da ne moremo govoriti zgolj o eni vrsti inflacije, toda trdim, da pri nas prevladuje inflacija stroškov.

Zakaj? Cene industrijskih proizvodov pri nas vrsto let niso naraščale oziroma so rastle na leto za okrog 1 odstotek. Torej so te cene dolgo vzdržale pritisk inflacije. Lani in letos pa so nenadoma poskočile. Sedaj beležimo že okrog 16-odstotno povečanje cen industrijskih proizvodov. Po drugi strani pa so maloprodajne cene nenehno močno naraščale. Rekel bi, da je industrija dolgo vzdržala pritisk inflacije. Ko pa

so se stroški le preveč povečali, je morala dvigniti ceno. K temu pa so pripomogli vsi: zveza z različnimi prispevki oziroma davki, kakor tudi župani v občinah z različnimi ilegalnimi prispevki in dajatvami (za šole in podobno). Vse to je zmanjševalo akumulacijo podjetij in jih hkrati prisiljevalo, da so takrat, ko so razmeroma težko prodajala svoje izdelke, hkrati še povečevala njihovo ceno.

Podatki celo kažejo, da rast popraševanja pada, rast ponudbe pa narašča. Torej popraševanje inflacijo celo zmanjšuje.«

NUJNI SO DRUGAČNI UKREPI

Iz česa je pravzaprav sestavljena cena proizvoda? Iz treh kategorij: iz osebnih dohodkov, davkov in prispevkov in uvoznih cen. Vse tri kategorije pa pomenijo stroške. Zato je prav tu treba iskati vzroke.

»Prepričan sem, da so glavni problem pri stroškovni inflaciji plače. Pa ne toliko zaradi samih plač (česar tudi te rastejo hitreje kot cene) kot zaradi prispevkov in davkov, ki so vezani nanje. Ker so se povečale plače, so se povečala tudi zbrana sredstva od prispevkov in davkov. Stroški v ceni proizvodov so torej naraščali, to pa je zaprlo krog inflacije.

Žal v prihodnje ne bo, kot kaže, nič boljše. Opaža se nadaljnji pritisk na investicije, omejuje se monetarna politika itd. namesto, da bi stimulirali izvoz in nekatere investicije.«

KRIVE SO NEGOSPODARSKE INVESTICIJE

Pogosto slišimo trditve, da so glavni vir inflacije investicije. Pri tem pa pozabljamo, da imamo dve vrsti investicij: gospodarske in negospodarske. Če pogledamo podatke, vidimo, da so letos negospodarske investicije v primerjavi z minulim letom narasle za 66 odstotkov, gospodarske pa za 12 odstotkov. Vse pa so naraščale po tekočih cenah. Vemo pa, da so se tekoče cene dvigovale hitreje kot poprečne. Prav zato bi lahko rekli, da so gospodarske investicije padle oziroma se zmanjšale in isto velja, da so tudi negospodarske investicije narasle mnogo bolj kot gospodarske.

»Pa čeprav so gospodarske investicije padle, jih obsojamo in mečemo v isti koš z negospodarskimi. Res je torej, da so negospodarske investicije naraščale in da so te krive za inflacijo. Predlagam tale recept: Kadar opravičujemo neke investicije, nehajmo govoriti POTREBNO JE. (Nismo še v komunizmu, ko bodo pri odločanju prevla-

Zvezni poslanec Franc Braniselj

vale potrebel). Pri gospodarskih investicijah se odločamo na podlagi uspešnosti (kaj se kratkoročno ali dolgoročno spleča), pri negospodarskih investicijah pa naj velja pravilo: po možnostih.«

IMAMO LEP IZRAZ: POLITIČNE INVESTICIJE

Na podlagi obširne in poglobljene študije je tovariš Braniselj ugotovil, da se vlaganja (investicije) gospodarsko ekstenzivne organizacije oziroma veje gospodarstva veliko bolj splečajo in hitreje obrestujejo, kot vlaganja v gospodarsko intenzivne organizacije oziroma veje gospodarstva.

»Ne vem, zakaj so bila pri nas dolga, dolga leta tako moderna vlaganja v gospodarsko intenzivne veje, kjer se vloženi dinar počasi obrača. Tudi ne vem, zakaj smo pravili, da so vlaganja v gospodarsko ekstenzivne veje politika zastarele tehnologije, čeprav se vloženi dinar hitro nekajkrat oplemeniti. Takšna je bila pač moda ali prepričanje in tako smo tudi prišli do tega, da mora imeti vsaka republika svojo železarno. (Pa naj bo železarna, ki je predstavnik gospodarsko intenzivne organizacije, zgolj primer).

Posledice teh vlaganj so tele:

Morebitne pomote pri vlaganjih v kapitalno intenzivne organizacije ali veje so lahko katastrofalne (ker se dinar počasi obrača). No in za takšne pomote smo pri nas našli izraz: politične investicije. Lep izraz. Vendar nam prav te investicije kvarijo sliko vsem.

V gospodarsko ekstenzivnih vlaganjih pa tudi velike pomote zlepa ne postanejo katastrofalne (ker se pač dinar hitreje obrestuje in oplemeniti).

Če bi torej primerjali Jugoslavijo in Italijo (v Italiji se investicije menda še enkrat hitreje obrestujejo kot pri nas), potem lahko ugotovimo, da je bilo doslej v naši investicijski politiki nekaj narobe.

NELIKVIDNOST SE NAM SPLAČA

Da se posameznim gospodarskim organizacijam (ne celotnemu gospodarstvu) nelikvidnost izplača, so na primer dokaz trgovci. Ker znajo obračati denar, tudi slabo plačujejo gotove proizvode.

»V Ameriki dolžnik po določenem času propade, pri nas pa lahko dolžnik dolg ne-kaznovano podaljšuje. Zato je razumljivo, da dolga tudi ne plača. Z zneskom, ki bi ga moral dati gospodarski organizaciji za kupljen proizvod, gre raje v nov posel. Skratka, neplačevanje dolgov se nam za zdaj še kako splača in zato ne vem, zakaj naj bi delali drugače. Seveda pa prav zato postajamo vedno bolj nelikvidni. Dokler se torej ta problematika ne bo spremenila, ne vem, zakaj naj bi se gospodarstvo drugače obnašalo!?

SO STVARI, KI SO NAVADNA SVINJARIJA

»Ukrepi proti nelikvidnosti — Pod tem geslom smo pri nas sprejeli oziroma uzakonili nekatere mere, s katerimi se nikakor ne morem strinjati.

Prenos odgovornosti rizika na upnike in banke je zame navadna svinjarija. Namesto, da bi bili kupci tisti, ki bi morali dobro premisliti, preden se bodo odločili za nakup, namesto, da bi oni tvegali, smo raje sklenili, da morajo še več tvegati dobavitelji in banke. Zame je to v osnovi napačna poteza.

Trdim tudi, da je sistem pokrivanja izgub privilegij (in da se izgube splačajo) ne pa kazni. Zapisali smo, kaj se ne smatra za izgubo. Če bo torej neko podjetje imelo izgubo in če je ne bo prikazalo, bo nagrajeno, ne pa kaznovano. Ja, če ne bomo zaostriili osebne in poslovne odgovornosti, ne vem zakaj naj bi bilo bolje.

Zakon o pokrivanju prekorajčite investicijske porabe v negospodarstvu je pa sploh nekaj boljšega. Ze oktobra smo vedeli vsi, da bo sprejet zakon, po katerem naj bi negospodarstvo (družbenopolitične skupnosti, zavodi), ki so prekoračili pooblastila in šli v zadolžitve za investicije (nimajo pa denarja, ker so imeli limitirana sredstva na 10,8 odstotka) imelo s 15. novem-

brom po zakonu pravico, da izgubo pokrijejo iz blokiranih sredstev. To je nič drugega kot nagrada. Ze takrat sem rekel, da upam, da se bodo župani pravočasno zbudili in da ne bodo tako nerodni, da se ne bi vsaj do 15. novembra zadolžili, ker bodo izgubo tako imeli pokrito iz blokiranih sredstev. Dobil sem odgovor, da to ni nagrada, ampak kazni, ker zato kasneje ne bodo imeli denarja. Smešna trditev, če vemo, da je ta KASNEJE lahko čez pet let. Smešna tudi zato, ker je šlo za porabo denarja, ki naj bi se vrnil v gospodarstvo.

ZAKONI NAJ ODGOVARJAJO ZA POSLEDICE

Sedaj so v pripravi (nekaj pa je že izdanih) ukrepi oziroma zakoni, ki bi jim lahko rekli, naj gospodarstvo prisilijo, da bo dobro gospodarstvo.

»To je predpis o revalorizaciji, predpis, da bi neke stroške pretvorili v dohodke, skratka, gre za poskus, da bi z zakonom predpisali konkretne poslovne odločitve, ki naj pomenijo dobro gospodarjenje.

Trdim, da se z zakonom ne more predpisati dobro gospodarjenje. Zakon naj predpiše kazni, ne pa kako konkretno gospodariti. Delovne organizacije naj same odločajo, kako bodo gospodarile. Mimogrede povedano, ti predpisi pomenijo zame napad na samostojnost delovnih organizacij in tudi na samoupravljanje. Če bo nekdo slabo gospodaril, naj zato kazensko odgovarja. V nasprotnem primeru pa bi lahko rekli: če bo zakon vse predpisal, potem naj zakon tudi odgovarja. Prav zato menim, da je ta skupina predpisov malo demagoška in da zmanjšuje odgovornost delovnih organizacij.

NUJNI SO PRAVI UKREPI

Po takšnem orisu, mnenju in trditvah je Franc Branišelj postavil tri osnove za izvajanje ukrepov: osebno odgovornost, stabilizacija in primerno emisijo denarja.

Pri osebni odgovornosti gre za osebno odgovornost pri odločanju, pri stabilizaciji za preprečevanje nihanj (ne pa da sedaj nihanja s predpisi še povečujemo) in pri primerni emisiji denarja za trditev, da ne pomeni vsaka emisija znižanje vrednosti denarja.

»Primerna emisija je lahko tudi pozitivna. Treba je najti le pravo pot. Po moji bi bila potrebna primerna emisija denarja za stimulacijo izvoza in za stimulacijo tistih investicij, ki pomenijo napad na stroške.

A. Zalar

Kakšen naj bo Glas v letu 1972?

Tone Volčič, predsednik SZDL Kranj

Janez Varl, predsednik SZDL Radovljica

Ivo Gorjanc, predsednik SZDL Trzin

Čeprav bi imel na vsebino in tudi na sedanjo obliko Glasa nekaj pripomb, vseeno želim, da bi list v 1972. letu dosegel vsaj takšen napredek kot ga je letos. Uvedba nekaterih novih rubrik, prizadevanja za popestritev vsebine je utrdilo in razširilo krog bralcev. S tem pa ni rečeno, da se ne da še marsikaj napraviti, da bo list bogatejši, pestrejši in s tem privlačnejši za bralca.

Glede vsebine bi bilo po mojem zaželeno, da ne bo le poročevalska temveč da z njo postane Glas soustvarjalec družbenopolitičnih dogajanj na Gorenjskem. Prispevki, v katerih se bodo občani opredeljevali do posameznih bistvenih vprašanj družbenopolitičnega in gospodarskega razvoja, predlagali rešitve in sporočali svoja stališča do perečih družbenih problemov, bi se morali pojaviti česče. V tem pa je tudi bistvo vprašanja, koliko bo Glas dejansko glasilo Socialistične zveze in tribuna delovnih ljudi Gorenjske.

Več pozornosti bi Glas moral posvečati tudi tistim družbenopolitičnim problemom, ki na tak ali drugačen način vplivajo na položaj delovnega človeka na Gorenjskem s tem, da bo njihove vzroke in posledice kritično razgrinjal javnosti. Ob tem pa nikakor ne bo smel pozabljati na pozitivna prizadevanja in dosežke posameznikov, delovnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti.

Zoženje komercialnega in razširitev tektualnega dela bi prav tako vplivalo na privlačnost lista.

Zaželeno je tudi, da list dobi v prihodnjem letu sodobnejšo zunanjo obliko.

Vsem bralcem želim, da v letu 1972 najdejo v Glasu še več poučnega, zanimivega in zabavnega branja, da mu ostanejo zvesti in da s svojimi prispevki, predlogi in pripombami pomagajo v prizadevanjih za nadaljnji napredek lista.

Po moje je Glas — glasilo SZDL za Gorenjsko na tem področju tako priljubljen, da ni treba posebej poudarjati, da ga radi beremo. Pa ne le to. Glas je časnik, na katerega se je večina tako navadila, da bi nastala velika praznina, če ga nenadoma ne bi bilo več. Prav zato je socialistična zveza še kako za to, da bodo tudi v prihodnje zagotovljeni pogoji za njegovo normalno izhajanje.

Morda bi bilo malo ne-skromno, če bi rekel, da bo dobro, če bo Glas tudi prihodnje leto tako kot letos. Prav gotovo bi si vsi bralci oziroma vsi skupaj želeli še kaj več. Res je, da več, kot dovoljuje možnosti, ne moremo zahtevati. Morda si želimo več novic iz različnih krajev, morda bo prihodnje leto lažje se približati cilju, da bi čim bolj razširili dopisniško mrežo. Za vse to prav gotovo ne bodo potrebni le dodatni napori kolektiva časopisa, marveč tudi naša volja in zavzetost pri reševanju tako materialnih kot drugih vprašanj. Potem bomo tudi lažje razpravljali o Glasu kot sooblikovalcu dogodkov in politike na Gorenjskem. Prepričan sem, da bo potem ta časopis še boljši odsev dogodkov na terenu — v vsaki krajevni organizaciji socialistične zveze, v krajevni skupnosti, delovni organizaciji itd.

Prav je, da si vsi skupaj prizadevamo približati se temu cilju, saj nas k temu obvezujejo tudi začrtane naloge socialistične zveze.

Ob koncu naj veljajo iskrene čestitke vsem za letos dosežene uspehe in želja, da bi tudi v prihodnjem letu dosegli korak naprej v našem družbenem, socialističnem razvoju.

Če bo v njem čutiti utrip prizadevanj slehernega kottička Gorenjske, če nam bosta v Glasu spregovorila delavec in kmet o svojih uspehih pa tudi težavah in o možnostih za ustvarjanje našega jutrišnjega dne, bomo rekli; to je NAS Glas.

Mislím, da so si naše želje podobne, pa naj jih izreče kdorkoli: čim manj novic o novih vojnih grozotah; namesto slik, kjer se lačni otroci skrivajo pred puško, bi jih končno želeli videti brezskrbne pri knjigi ali igri. In še ena želja — malo več skromnosti in humanosti v odnosih med ljudmi.

Naj bo stisk roke ob novem letu res izraz notranje biti človeka, ne pa toliko navada ali gola dolžnost, ki brez darila (na žalost) ne pomeni veliko!

Naslednja številka bo izšla v sredo, 5. januarja 1972

NAROČNIKI!

Zaradi tehničnih težav boste barvni stenski koledar za leto 1972 prejeli v prvih dneh novega leta.

Pričakovanja, želje in skrbi

Vsak dan smo polni želja, skrbi in načrtov. Konec leta pa je nekaj posebnega, slovesnega, enkratnega. In prav zato smo ljudi različnih poklicev, različnih starosti, ljudi z različnimi funkcijami na Gorenjskem popražali: Kaj pričakujete, kaj si želite in kaj vas skrbi v prihodnjem letu. Teško je reči, kako iskreni, kako resnični so njihovi odgovori. Eno pa je gotovo. Enkratni so, saj v večini primerov ni bilo časa za premislek.

»Pričakujem in upam, da bo tudi prihodnje poslovno leto vsaj tako uspešno kot to in da bo tudi doma vse tako kot letos.

Želja pa je veliko. No, želim si, da bi se mož čimprej vrnil od vojakov in da bi našo trgovino obiskalo toliko zadovoljnih strank kot letos.

A skrbi? Nič me ne skrbi. Če me bo drugo leto kaj skrbelo, bom šele videla.«

JANEZ GREGORI, upokojeni kurjač parnih kotlov, stanuje Lipce 58 v jeseniški občini:

»Sem upokojenec. Zato pričakujem, da se bodo pokojnine prihodnje leto povečale. Prav bi bilo, da bi se tudi plače delavcem, čeprav je sedaj vse skupaj dosti bolje kot včasih.

Želim pa si zdravja, da bi bil mir in da ne bi bilo slabše kot letos.

Skrbi me pa prav nič. Le če bi se tovarišu Titu kaj zgodilo, bi me skrbelo.«

ZARKO KLINCOV, načelnik oddelka za gospodarstvo jeseniške občine, rojen 1935. leta:

»Tako osebno kot načelnik oddelka za gospodarstvo pričakujem, da se bo gospodarstvo v državi, v republikah in tudi v občini stabiliziralo in da bodo sprejeti ukrepi bolj učinkoviti pri odpravljanju nelikvidnosti. V jeseniški občini naj bi se tudi v prihodnjem letu uresničevala načrtovana razvojna smer; predvsem mislim na razvoj terciarnih dejavnosti, predelavo kovin itd.

Zato si tudi želim, da se uresniči investicijski program železarne, medtem ko posebnih želja nimam.

Glede skrbi pa: ni mi všeč položaj v svetu.«

MIHA KLÍNAR, pisatelj z Jesenic, rojen 1922. leta:

»Kaj pričakujem? Ja malo več skrbi na vseh področjih kot jih je bilo letos.

Želim pa si mir v svetu in doma, da bi na Jesenicah šlo malo bolje, predvsem v tovarni, od katere smo vsi odvisni, da bi bili hokejisti uspešni in da bi bilo kulturno življenje malo bolj živo. Kar dosti želja, mar ne!

Vsakdanjih skrbi imamo vsi dovolj. Mene skrbi svetovni položaj. Morda smo na robu vojne. Drugih večjih skrbi pa nimam, saj sem invalidski upokojenec.«

ANTON NOGRAŠEK, prometni miličnik v upravi javne varnosti Kranj, rojen 1944. leta:

»Precej pričakujem od prihodnjega leta. Med drugim tudi, da se bom malo izpopolnil in morda začel študirati na višji pravni šoli. Pa to, da se bodo naši osebni dohodki malo povečali, da ne bomo spet pod poprečjem.

Želja in skrbi pa nimam. S službo sem zadovoljen, zato ne vem, kaj naj bi si še želel in kaj naj bi me skrbelo.«

FRANC PRIMOŽIČ, direktor Alpskega letalskega centra Lesce, rojen 1931. leta:

»Pričakujem, da bo naše letališče morda prihodnje leto dobilo dovoljenje oziroma položaj mednarodnega športnega letališča. Kaj več glede urejenosti naše dejavnosti za

zdaj nima smisla pričakovati. Posebnih želja res nimam. Letos sem dobil novo stanovanje. Če bo zdrave,...

Skrbi pa se ponavljajo iz leta v leto. Položaj našega centra je namreč precej negotov. Doslej smo še nekako shajali, vprašanje pa je, kako bo prihodnje leto.«

CIRIL ANKERST, direktor veletrgovine Živila Kranj, rojen 1920. leta:

Novinarstvo ni lahko delo

Dve leti sučem pero pri Glasu. Nisem štel, koliko sestavkov sem v tem času napisal. Ko sem bil še honorarni dopisnik, sem nekaj časa svoje »umetniške« izrezoval. Sedaj jih že dolgo ne več. Vem le to, da kdaj lahko napišem več, kdaj manj. Pišem boljše in slabše stvari. In nobena od napisanih mi potem, ko je bila objavljena, ni popolnoma všeč. Nekaterih sestavkov, ki sem jih pisal s pravo muko, me je bilo po objavi skoraj sram. Tako netehtni, površno napisani, skratka slabi so bili. To človek ugotovi potem, ko v sredo ali soboto prelistuje Glas ali brska po kompletih iz prejšnjih let.

Novinarstvo ni brezosebno delo, kot bi kdo mislil. V vsak, še tako nepomemben članek vložim del sebe. Vsaj jaz sem vesel, če pišem in se pogovarjam z veselimi, brezskrbnimi ljudmi. In žalosten, potr, če mi sogovorniki razgrinjajo svoje tegobe in želje. Rad bi jim pomagal in sam pri sebi jim želim, da bi se jim želje uresničile.

Teško sem se odločil za sestavek, pri katerem sem bil osebno najbolj prizadet. Spomnil sem se reportáže, ki sem jo pisal za letošnji praznik delavcev Uprave javne varnosti na železniški postaji na Jesenicah. Z mejnimi miličniki sem se vsi noč drenal po natrpanih vlakih. Ko je mene ob štirih zjutraj že premagoval nadležni spanec, so morali možje v modrem pregledati še 5 ali 6 vlakov. Zjutraj so mi kazali zatekle noge. Vsak prosti trenutek so izkoristili za partijo šaha, za klepet ali spanec za mizo. Takrat so se v meni še bolj razblinile misli in mnenje, ki ga danes še pogosto slišimo, da je miličniška služba lahka, da je dovolj šamo beležnica, dober »prijem«, in če je potrebno, tudi pendrek, in da je ta služba celo odveč! Spoznal sem, da večkrat več zaleže beseda, topla, prijateljska. Posebno za tiste, ki so tisto majsko noč odhajali v tujino iskat boljši in izdatnejši kos kruha. Na pragu domovine so bili takih besed in prisrčnega pozdrava najbolj veseli.

Ob tako bogatem spoznanju, ki sem ga dobil tisto noč pri prerivanju skozi speče vagone, mimo na pol praznih steklenic, načetih, nezavrtih beder in salam, sem lahko napolnil časopisno stran, ki mi je bila odmerjena. Pretesne bi bile tri ali celo štiri, če bi želel napisati vse zgodbe, ki so jih nosili v sebi ljudje, ki so tisto noč preko jeseniške železniške postaje odhajali ali prihajali v domovino. Veliko so mi povedali že njihovi obrazi!

J. Košnjek

Pričakovanja, želje in skrbi

Skrbijo me le bolezen in nesreče.

S pričakovanji, željami in skrbmi se bomo srečevali celo leto. Lepo in prav bi bilo, da bi se vsa dobra pričakovanja in lepe želje uresničile in da bi vsak zase in vsi skupaj imeli čimmanj neprijetnih skrbi. Morda bi bilo res še najbolj prav, če bi bilo vse vsaj približno tako kot je letos (brez slabih in neprijetnih dnevo). Ker pa je sleherni dan v letu sestavljen iz prijetnih in manj prijetnih trenutkov, naj vsem skupaj velja iskrena želja: SREČNO!

A. Zalar

Fotografije: F. Perdan

MILOS SOVA, šef oddelka za narodno obrambo tržišne občinske skupščine, rojen 1927. leta:

»Na podlagi zveznih in republiških ustavnih dopolnil vsi v naši službi pričakujemo nove pristojnosti in razširitev nalog na področju narodne obrambe. Mislim, da sleherni občana na tem področju čaka vrsta novih nalog.

Prav zato si želim pri uresničevanju sedanjega oziroma izpopolnjenega programa čimveč razumevanja, sodelovanja in pomoči od vseh.

Ce sem lahko malo hudo mušen, potem bi rekel, da me prihodnje leto nič ne skrbi. Šel bom namreč v pokoj. Malce pa me skrbi, ali bodo ljudje razumeli naše naloge, pri katerih bo potrebno sodelovanje vseh občanov.

Kakšne želje imam? Je mar vredno z velikimi željami začeti novo leto. Kar napišite, da nimam posebnih želja.

Pa tudi skrbi me nobena reč preveč. Če bo tako, kot je bilo letos, bo kar dobro. Sicer pa imamo tako že precej utrjeno kožo.

OLGA STUCIN, učiteljica na osnovni šoli Petra Kavčiča v Škofji Loki, rojena 1948. leta:

»Moje pričakovanje bo zvenelo bolj kot želja. Tako naj se uredi, da bo mir tam, kjer ga še vedno ni. Da bo tako kot pri nas.

Vsi imamo vedno veliko malih in velikih želja. Najpomembnejša pa sta zdravje in zadovoljstvo.

Oh, skrbi. Tudi teh se ne manjka. Tudi to bi bila lahko skrb, da se doseđanji razvoj ne bi ustavil.

LOVRO JENKO, kmetovalec iz Virmaš 32, rojen 1910. leta:

»Pričakujem, vsaj tako kaže, da bo za kmeta še slabše kot je bilo letos, ker je go-

»Preden bomo vse normalizirali, pričakujem dosti trde pogoje gospodarjenja. Čeprav se bo blagovni promet razvijal še naprej, pa bodo prav gotovo veliko resnejši notranji ekonomski odnosi.

Želim si ustrezno obliko financiranja za izgradnjo skladišnih prostorov našega podjetja. Le nova skladišča nam namreč zagotavljajo nemoten razvoj podjetja in dobro poslovanje. Ob vsem tem pa moram hkrati priznati, da me resno skrbi, kako bomo preživelih prihodnjo sezono v starih skladišnih prostorih.

MIJA RUPAR, zaposlena v strežbi Garni hotela na Bledu, rojena 1950. leta:

»Veliko pričakujem od prihodnjega leta. Predvsem to, da se mi bodo nekatere želje uresničile.

Kakšne želje imam? Da bi se v službi še naprej dobro razumeli. Pa še neko tiho željo imam, ki pa je ne bi rada izdala. Upam, da ni tako velika, da se mi ne bi mogla izpolniti.

Skrbi pa me prav nič. Mislim, da še ni pravi čas zanje.

ANA HAFNER, gospodinja — zaposlena v Peko Tržič, rojena 1940. leta:

»Pričakujem, da bo tudi prihodnje leto tako kot letos, da bo mir in da ne bo kakšne vojske.

Ne le jaz, vsa družina ima veliko željo. Čakamo na novo stanovanje, ki ga bomo prihodnje leto najbrž dobili. To si želimo in da bi bili zdravi. Skrbi? Skrbi pa nimam.

IVANKA BERTOT, hranilni referent v poslovnih enoti Gorenjske kreditne banke v Tržiču, rojena 1933. leta:

»Pričakujem, da bo tako kot je bilo letos. Če bo, potem bom vsekakor zadovoljna.

Tudi posebnih želja in skrbi nimam. Le zdravje bo zelo prav prišlo.

JELKA GROŠELJ, tajnica predsednika občinske skupščine Škofja Loka, rojena 1944. leta:

Ce bo sreča, upam, da bom prihodnje leto končala zadnji letnik srednje ekonomske šole. Na delovnem mestu pa upam, da bo tudi predsednik malo manj obremenjen. Tako tudi jaz ne bi imela toliko dela.

Ampak tega ne napisati

Poznam ljudi, ki zaradi nenehne zaposlenosti ali preobremenjenosti (in morda še zaradi česa drugega) nimajo v telefonskem imeniku svojih telefonskih števil, čeprav imajo doma telefon. Za novinarja kaj takega ne velja. Razen tistih, ki iz objektivnih vzrokov ne morejo imeti tega sodobnega komunikacijskega sredstva, za katerega pravimo, da je potreba, včasih pa tudi nujno zlo.

Kar zamislite si, če bi vam sredi noči zvonil telefon in bi vam nekdo sporočil: »Zgodila se je prometna nesreča. Ali boste prišli?« »Zakaj neki?« boste rekli. »Kaj pa imam jaz pri tem. Bom že jutri prebral.« Seveda boste prebrali. Pa še sliko boste morda videli. Zato, ker je nekdo mirno odšel na kraj nesreče, si jo ogledal, poslikal in opisal.

Vsak nepredviden dogodek je po svoje vznemirljiv in največkrat tudi težak. In čeprav včasih rečemo, da se na Gorenjskem nič posebnega ne dogaja, ni čisto tako. Vsak dan se nekaj dogaja. Seveda pa ni rečeno, da je zanimivo za vse. In ker novinar ne piše le za nekatere bralce, je prav, da sledi vsem dogodkom.

Spominjam se, da nisem prav nič lahko pisal o tisti kraji jabolk na Gorenjskem, čeprav sem po objavi slišal pohvale, še več pa vprašanj, kako je pravzaprav bilo in kaj se je še kasneje zgodilo. (Radovedni res nismo nikdar premalo). — Ko so delavci Save zapustili tovarno, sem bil na čisto drugem koncu Gorenjske. Dosti vztrajnosti in tudi neprijetnega spraševanja je bilo treba, da sem lahko prikazal kolikor toliko objektivno sliko. — Nič manj se nisem namučil s pripovedjo o fantu, ki mu je umrl oče in ni imel denarja za popravilo smuči. Pa mu je poslovodja v Elanovi prodajalni na letališču Lesce, ker se mu je fant zasmilil, dal nove smuči.

Najtežje pa gredo navadno od rok tisti prispevki, ko ti nekdo na dolgo in široko razlaga neki problem, vmes pa nič kolikokrat pripomni: »Ampak tega ne napisati. Saj veste, kaj mislim. Vi boste že vedeli, kaj je prav in kaj ne.« Ob takšnih trenutkih, ko gre včasih za takšne ali drugačne muhe, si mislim: »Saj novinarji nismo peki, da bi testo preveč ali premalo solili.«

Takšnih ali drugačnih dogodkov je bilo letos dovolj. Toda pod vse sem z oddajo tega zapisa potegnul črto. Srečno. Na svidenje prihodnje leto.

Andrej Zalar

UKO

umetno kovinska obrt Kropa

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želi srečno in uspeha polno novo leto 1972

Puškarina

Kranj

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želi srečno novo leto 1972 in veliko delovnih uspehov

Delovni kolektiv

Konfekcija
Mladi rod
Kranj

želi vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno in uspeha polno novo leto 1972 in priporoča svoje izdelke

Elektrotehnično podjetje Kranj

želi vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno novo leto 1972

Obiščite nas v naših novih poslovnih prostorih na Koroški c. 53c (pred bencinsko črpalko levo v smeri Kranj-Naklo). Naša trgovina je odprta od 6. do 12. ure neprekinjeno, ob sobotah pa od 6. do 12. ure. V istem delovnem času sprejema trgovina v popravilo: televizijske, radijske in gospodinjske aparate, elektromotorje in vse v stroko spadajoče aparate.

Živilska industrija Kamnik

želi vsem svojim kupcem in prijateljem srečno in uspešno leto 1972

Industrija bombažnih izdelkov

IBI Kranj

Povsod zahtevajte naše izdelke, ker so kvalitetni in priznani na domačem in tujih tržiščih.

V bogatem asortimentu izdelujemo žakardske dekorativne tkanine za pregrinjala, zavese, prevleke in prte, žakard gradle za žimnice in posteljne damaste v pastelnih barvah.

Delovna skupnost želi vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno novo leto 1972

Ljubljanska banka

Pravi naslov za denarne zadeve

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno in uspešno leto 1972

Podjetje

Elegant Celje

s svojimi obrati:

OBRAT KONFEKCIJE V STANETOVU ULICI V CELJU IN SENTJURJU PRI CELJU
MOŠKI IN DAMSKI SALON NA SLANDROVEM TRGU IN KEMICNA CISTILNICA V GUBCEVI ULICI

Čestita za novo leto vsem svojim poslovnim prijateljem in odjemalcem ter se priporoča tudi v bodoče

Kovinsko podjetje Kranj

želi vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno in uspeha polno novo leto 1972

Tudi pozimi dovolj dela

Ali res kmetje pozimi jedo le klobase in posedajo za pečjo ter poslušajo kmetijske nasvete ali pa jih veže še kakšno drugo, potrebno in neodložljivo delo. Zanimivo je že to, da nobenega nismo našli brez dela in da je skoraj vsak tarnal, da bo zima verjetno za planirana dela prekratka, posebno če bo nastopila zgodnja pomlad. Sogovornikov nismo iskali le v enem kraju, temveč po lepem kosu Gorenjske, tako ravniškem kot višinskem.

● Katarina GOLMAJER iz Kovorja: »Doma sem iz Retenj in sem se v Kovor priročila. Včasih sva s sestro pozimi veliko pletli, in to ne samo zase, temveč tudi za druge. Ker je bilo kupljeno blago drago, je bilo še posebno dobro, kar si naredil doma. Včasih je bilo na kmetiji pozimi res več časa. Veliko ljudi je bilo pri hiši, dela so bila manj zahtevna in ljudje so bili prej zadovoljni. Marsikdo je včasih pozimi res poležaval. Za danes pa vam po pravici povem, da de-

lam od zjutraj do večera. Naj bo še ne vem kako velik praznik, moram zjutraj in zvečer v hlev. Dobra je lahko le tista živina, za katero skrbiš. Če se le eno uro usedeš, je že narobe. Hiša mora biti očiščena, pomita, dobro pa je, če lahko tudi kaj zašiješ. Posebno še, če so otroci pri hiši. Danes je vsaj to dobro, da imamo pralne stroje. Mož pa je pozimi cele dneve v gmajni. Marca morajo biti drva doma. Potem se začne delo na polju. Če pa je mož zdoma, sem jaz doma sama za vse. Tistim, ki pravijo, da kmet pozimi le poležava, pa tole povem: vidijo te samo takrat, ko zakolješ prašiča ali prodaš kravo. Nihče pa ne pomisli, koliko škafov hrane moraš znositi, da žival zraste!«

● Igor JAMNIK z Zabnice: »Pozimi delam tisto, kar v največji sezoni ne pride na vrsto. Popravljam po hiši in razmišljam o obnovi hleva, ki pride na vrsto spomladi. Seveda pa pogosto tudi razmišljam, kako bom delal in kaj bom sejal poleti, da bo ostalo pri hiši čim več denarja. Sel bom tudi v gozd, vendar moram prej vse urediti doma. Prostega časa nimam. In še prav slabo bi se počutil, če bi ga imel. Pet let sem bil sam in navadil sem se na

delo. Veselje imam s stroji. Lani sem naredil samonakladalno prikolico, letos pa tudi vsako prsto urico skočim v delavnico. Vesel sem, če lahko nekaj naredim sam. Orodje mora biti spomladi nared. Za to je treba izkoristiti zimo. Rad potegnem tudi harmoniko. Za novega leta bom igral v Gozd-Martuljku. Sicer je pa res, da so imeli včasih pozimi na kmetih več časa. Več ljudi je bilo doma. Danes pa dela ne zmanjka. No vseeno še vedno najdem urico in malo polenarim.«

● Alojz KOZELJ iz Cerkelj: »Kaj delamo pozimi. V gmajno hodimo, živino futramo in se kregamo, da imamo preveč davka, da je družba na kmeta pozabila. Kaže, da mora kmet vse narediti in

nič imeti. Radi bi nagrabili tudi steljo, vendar ni suha. Držim se pregovora, da tisti, ki tudi pozimi ne najde dela, ni kmet. Če že drugega ne, moraš vsaj orodje popraviti. Pri naši hiši pa bo dela še več, ker nam je veter podrl kozolec. S sinom sva sama za delo. Zena je bolna. Tudi včasih nismo bili brez dela. Nekateri so pletli, drugi šivali, nekateri pa seveda tudi veseljčili kot povsod. Pozimi se kmetje presneto malo odpočijemo.«

● Janez NOVAK iz Prebačevega: »Med kmetovo zimo nekdaž in danes je velika razlika. Včasih smo zbirali fižol, rezali škopo, ribali repo itd. Danes vsega tega ni. Pripravljamo drva in popravljamo stroje. Veliko časa pa vsaj pri nas vzame delo v hlevu, kjer imam 25 glav živine. Dva se zamudita kar 5 do 6 ur dnevno. Najprej pripravva krme, krmljenje, molža itd. Vseeno je pozimi le več časa za počitek. Lahko kdaj pa kdaj pogledamo televizijo, ki jo poleti ne moremo. Kljub temu kmetje tudi pozimi opravimo redni delovni dan in ne jemo samo klobas in posedamo za pečjo, kar nam marsikdo očita.«

● Matevž JANHAR iz Lahovc: »Tudi pozimi je za nas kmete vedno prekratek dan, čeprav smo res malo več prosti. Zjutraj in zvečer je treba opraviti živino, čez dan pa se v glavnem ukvarjamo s stroji. Seveda pa ni škoda, če kakšno urico posedimo in poklepetamo. Poleti za to ni časa. Je pa res, da je izredno dobro, kar sam narediš in popraviš. Ko sem bil mlajši, so me doma vedno zmerjali, ker nisem hotel zbirati fižola. Raje sem se ukvarjal s stroji. Včasih smo pozimi tudi vozili gnoj, rezali krmo za živino in zjutraj in zvečer molili rožni venec. To navado ljudje opuščajo. Vsak kmet, ki je kolčekaj podjeten, pozimi ne sme počivati za pečjo. To počne lahko le zanikrnež. Saj pravim, zame je tudi pozimi dan vedno prekratek.«

● Joža Udir iz Spodnje Besnice: »Prej, ko je bilo še kopno, smo sekali, sedaj pa vozimo drva domov. Razen tega bomo kuhali žganje, razvažali gnoj, popravljali stroje in orodje in po potrebi uredili tudi kaj v hiši. Brez dela torej tudi pozimi na kmetih nismo nikoli, samo malo lažje je je kot včasih. Kdor želi, delo vedno lahko najde. Včasih so v Besnici predli lan. Preja je vzela veliko zimskih večerov in še zjutraj so morali prej vstajati. Danes lahko le malo dlje poležimo...«

J. Košnjek

Kaže, da za vse kmetovalce stroji niso dragoceni, kar dokazuje tudi tale posnetek, ki smo ga naredili na polju pri Čirčah. Puhalni in drobilec kep bosta verjetno prezimila kar na prostem! — Foto: F. Perdan

GOZDARSKO KMETIJSKA ZADRUGA

Srednja vas v Bohinju

V svojih poslovalnicah nudimo vse vrste umetnih gnojil in drugih potreb za kmetijstvo in repromaterial.

Odkupujemo vse vrste prehrabnih viškov od kmetijstva, lesa iz negozdnih površin. V svojih prodajalnah v Bohinju in Ljubljani prodaja vse izdelke mlečnih proizvodov ter posebej v Ljubljani prvovrstne klobase v zaseki. Razpolaga z novozgrajeno mlekarno, v katerih izdeluje vse vrste mlečnih izdelkov in prvovrstni bohinjski sir.

V svojih poslovalnicah: Bohinjska Bistrica, Jereka, Stara Fužina, Nomenj, Srednja vas, Gorjuše in Studor prodaja vse vrste prehrabnih izdelkov, manufakturnega blaga in reprodukcijskega materiala. Pri enoti gozdarstvo, odkup in prodaja rezanega lesa vseh vrst na drobno in debelo. V obratu žaga predelujemo in prodajamo prvovrsten žagan les. V posebnem obratu imamo splošno mizarstvo in kolarstvo. Izdelujemo predvsem stavbno pohištvo po standardu in posebnem naročilu.

Opravljamo prevoz svojim kooperantom in se toplo priporočamo ter obenem želimo vsem poslovnim prijateljem srečno novo leto 1972.

DELAMARIS IZOLA Ribarnica Kranj

ZELI VSEM SVOJIM
STRANKAM
SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO 1972
IN SE SE V NAPREJ
PRIPOROČA ZA OBISK

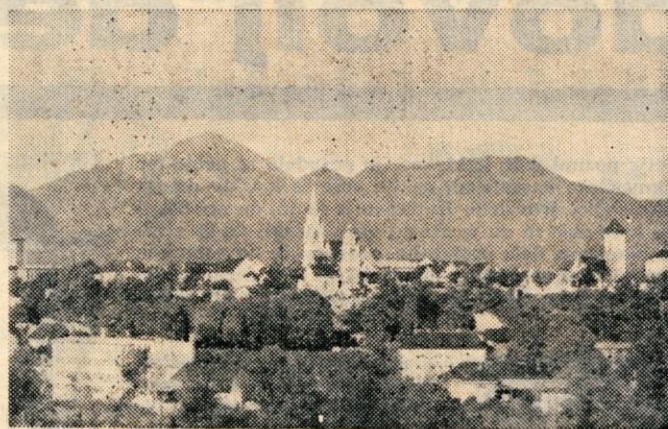
KOMUNALNO PODJETJE RADOVLJICA

Vsem delovnim ljudem želi
srečno novo leto 1972 ter se
priporoča

KNJIGOVEZNICA IN TISKARNA Radovljica

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želi srečno novo leto 1972. Priporoča svoje storitve.

SKUPŠČINA OBCINE KRANJ
IN DRUŽBENOPOLITICNE ORGANIZACIJE
OBCINSKA KONFERENCA ZKS
OBCINSKA KONFERENCA SZDL
OBCINSKI SINDIKALNI SVET
OBCINSKA KONFERENCA ZMS
ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV NOV
ZVEZA REZERVNIH VOJASKIH STARESIN

želi vsem občanom
srečno in uspešno leto 1972

Veleželeznina Merkur Kranj PE ŽELEZNINA RADOVLJICA

želi vsem kupcem in poslovnim prijateljem
srečno novo leto 1972 in se priporoča za
obisk v vseh poslovalnicah v Radovljici, Les-
cah, na Bledu in na Jesenicah ter vam nudi:

cement, betonsko železo, apno, heraklit, obložene in teraco ploščice, vrata, vodovodni material, kompletni material za centralno kurjavo in peči, kompletno opremo za kopalnice, opremo za kuhinje, vse vrste železa in pločevine ter cevi, iverice, foča in panel ter vezane plošče, pohištvo, okovje, vijake, vse vrste orodja, elektro inštalacijski material, pisarniške in računske stroje, steklo, porcelan, posodo, kolesa, mopede in nadomestne dele za motorna vozila, barve, laki, vse vrste obutve in drogerijsko blago.

Cene ugodne.

TAPETNIŠTVO RADOVLJICA

obvešča cenjene stranke, da smo se preselili
v druge prostore na Gorenjski cesti 41, Ra-
dovljica.

Priporočamo se za nadaljnje sodelovanje ter
vsem delovnim ljudem in poslovnim prijate-
ljem želimo srečno in uspeha polno novo
leto 1972

Ljudski pisatelj Janez Jalen (1891-1966)

Zapis ob 80. obletnici rojstva

Ce smo v prejšnjih dveh zapisih skušali predstaviti Janeza Jala kot človeka, pa moramo v tem, tretjem zapisu, prikazati njegovo pisateljsko delo in določiti mesto, ki mu gre v slovenski literarni zgodovini.

PRVA DELA

Razmeroma pozno so zavzele strune Jalnove lire. V zorno mladost mu je segla prva svetovna vojna in tako se je pričel oglašati šele po letu 1923. Takrat pa je Jalen kazal, da bo krenil na pot dramatika. Prva njegova objavljena dela so bila namenjena ljudskim odrom: Dom (1923), Srenja (1924) in Bratje (1930). Vsa ta dela so pisana v kmečkem, narodnem duhu, dejanje je naravno in prepričljivo, dialogi živahni in pisani v kleni gorenjščini. Smisel teh Jalnovih treh ljudskih iger lahko strnemo v ugotovitev: hotel je prikazati moč, zrelost in trdnost družine, soseske, pa tudi vsega naroda ali kar vseobjemajoče bratstvo vseh ljudi, ki so dobre in blage volje. Poleg teh treh iger je Jalen napisal še prigradniko (za dan mrtvih) igró Grobovi in burko Lesena peč. — Jalnove igre so podeželski amaterski odri radi uprizorjali, drama Dom pa je doživela svojo krstno predstavo v Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani (leta 1923). Pravo premiero (sicer ne na odru poklicnega gledališča) pa je drama Dom doživela že prej, na amaterskem odru v Železnikih, kjer ji je bil režiser sam dr. France Koblar, naš prvi strokovnjak za gledališko umetnost.

OVČAR MARKO

Sam sebe pa je Jalen našel šele kot pisatelj proze. Ta mu je očitno bolj »ležala« in s tega literarnega območja nam je Jalen podaril tudi najbolj zlahtne bisere. Pa najsi je snov jemal iz bridkosti in razprtij domačih vasi tam pod Pečmi, ali pa iz idiličnega življenja pastirjev-planšarjev in lovcev. V duhu življenjskega optimizma je v svojih delih gladil spore med vaško revščino in gruntarji, prikazoval je nenehna nihanja med grehom in čednostjo, pa tudi menjave med srečnimi in nesrečnimi trenutki v življenju slehernika.

S tako zaverovanostjo v snov, ki se mu je kar ponujala in z resnično močjo pripovednika, se je lotil močnega trilogije Vozarji. Prvi

del (Ovčar Marko) je izšel kar dvakrat (1929 in 1958), drugi del (Tri zaobljube) je izšel leta 1959, tretji del (Izpodkopana cesta) je izšel leta 1960.

Največji uspeh je Jalen seveda požel z Ovčarjem Markom, ki je pravzaprav ena sama visoka pesem lepoti planin in pastirski idiliki.

Le najožji pisateljevi prijatelji vedo, da je imel v narčtu še tri dele Vozarjev (Uporna zemlja, Dragi bregovi in Mošt pod zemljo). Snov za četrtega mu je dala pripoved o gradnji tržaške železnice čez Barje, ki je kot nenasitna pošast kar goltala gradbeni material; snov petega je Jalu dala gradnja bohinjske železnice (za katero je še pisateljeva mati kot Knatljeva dekla vozarila), snov šeste knjige je pripoved o mostu, ki ga je hotelo zgraditi nemštvo čez slovensko ozemlje.

TROP BREZ ZVONCEV

Za to povest smo že zapisali, da sodi v sam vrh slovenske beletristike o lovu in planšarstvu. Snov je pisatelj črpal iz doživetij svojih bohinjskih let (služboval je kot kaplan v bohinjski Srednji vasi). — Trop brez zvoncev (t. j. divjad, ki svobodno — brez zvoncev! — živi v bohinjskih gorah, predvsem na Komni, se bralcu vidi skoro kot človeška združba).

Morda prav iz te povesti razberemo Jalnov odnos do narave, do drobnih žuželk in visoke divjadi. Veliki svet visokih gora, strmih sten, glo-

Janez Jalen v letih, ko je pisal Bobre

bokih prepadov — ali ni to svet Jalnovega notranjega jaza? Saj kar žari iz teh opisov — slast in strast pisanja...

Po tej poti — Jalen jo je že spoznal za svojo pravo pot — je zdaj pisatelj spešil v našo slovensko književnost še s tremi deli: povestjo Cvetkova Cilka, zbirko novel Previsi in povestjo Ograd. Pri tej zadnji, je Jalen segel v dotlej v naši književnosti še nedotaknjeno snov. Povest se namreč dogaja v begunjski ženski kaznilnici.

Osebe vseh navedenih Jalnovih del seveda niso kaki junaki niti vojščaki. Vsi od kraja so mali, preprosti ljudje, kmetiči, planšarji, pastirji in lovci — a vendar se nam vsi že koj od začetka branja priljubijo. Pa naj bo to Marko ali Andrej; Ančka, Cilka, Polonca ali Minca. Ali pa ciganka Kati...

To je bil svet, ki je pisatelja obdajal na njegovih dušropastirskih poteh po raznih farah.

OSTROROGI JELEN

Kar iznenada pa je Jalen stopil v povsem drug svet, v nekdanje čase na Ljubljanskem barju in tam okrog. Službovanje v Notranjih gorah na Barju je pisatelja vprav izzvalo. In lotil se je pisanja obsežne trilogije (Sam, Rod, Vrh), ki ni zahtevala le bujne pisateljske domišljije, pač pa tudi obsežnega znanja zgodovine, prav posebno pa tudi poznavanje vseh arheoloških najdb z Ljubljanskega barja, torej iz časov, ko se je tamkaj, vse do Krima in Vrhnike, razprostiralo velikansko jezero.

Z Bobri je Jalen (v prijateljski, že malo nagajivi, vinski družbi so pisatelju rekli kar »Ostrorogi Jalen«, pač po glavrem junaku v Bobrih, po Ostrorogem Jelenu!) dosegel tudi svoj literarni vrh in si utrdil sloves ljudskega pisatelja, priljubljenega pri preprostih pa tudi pri učenih ljudeh, ki si žele oddiha ob branju lepe, dobre knjige.

Pisatelj Janez Jalen sodi torej med predstavnike novejšega poetičnega realizma, ki pa meji že na idiliko. Ideali, ki jih Jalen opeva, so trdni in trajni: lepota narave, čist svet divjadi, prepadne strmine zasneženih vršacev, dobra sosesčina, ljudska solidarnost, plemenitost, tovarštvo. Kot so te vrednote trajne, tako trajno bo tudi zapisano ime Janeza Jala v zgodovini slovenskega slovstva.

Črtomir Zorec

Stefan Simonič med najmlajšimi tečajniki likovne vzgoje. — Foto: F. Perdan

Potrebujejo večji prostor

Center za estetsko vzgojo v Kranju, ki deluje v okviru Osrednje knjižnice Kranj, je tudi letos pripravil tečaj likovne vzgoje za predšolske otroke in pionirje. Ko so se sredi oktobra prvič zbrali v prostorih pionirske knjižnice, jih je bilo le nekaj čez deset. Začeli so, o delu v krožku so pripovedovali staršem, soolcem in tovarišem v igri. Vsak teden se je pridružilo nekaj novih in sedaj tečaj obiskuje že več kot petdeset otrok. Tečaj vodi grafik Stefan Simonič-Pišta. Pred novim letom smo ga zaprosili za nekaj besed o delu.

»Likovni tečaji imajo začetek v Forma vrti, ki je pred leti že lepo zaživela v otroškem letovišču v Novigradu. Vsako poletje je delal kiparski krožek. Mladi umetniki so klesali v kamen. Skoda, da je zamisel kasneje propadla. Da bi nekoliko zapolnili vrzel, ki je s tem nastala, je Center za estetsko vzgojo začel pripravljati tečaje likovne vzgoje. Več let jih je vodil akademski slikar Milan Batista. Namen tečaja je otroku zbuditi zanimanje za likovno umetnost, ga naučiti barvne kompozicije, starejši pa naj bi obdelali tudi del šolskega učnega programa.«

»Predvideno je bilo, da bodo otroci deljeni na skupine po starosti.«

»Če bi imeli prostor, bi pripravili krožek za predšolske otroke, za šolarje do četrtega razreda in posebej za šol-

larje višjih razredov. Za vsako skupino bi lahko pripravili starosti primeren učni program in več bi se lahko posvetil posameznemu otroku. Vsaka skupina bi imela tečaj likovne vzgoje dvakrat tedensko po dve uri. Ker pa skupine niso ločene, je tečaj za vse skupaj po tri do štiri ure, kar pa je, posebno za mlajše, preveč. Nekaj časa so pozorni in lepo delajo, potem pa se naveličajo. Poleg tega pa smo se zaradi sejma morali umakniti iz učilnice v pionirsko knjižnico in od tu spet v neki drug manjši prostor, kar otroke precej moti.«

»Po novem letu naj bi Center postal samostojna ustanova v okviru ZKPO Kranj. Kaj pričakujete od tega?«

»Največja moja želja je, kot sem že omenil, da bi za tečaje likovne vzgoje dobili večji prostor in bi otroke lahko razdelili v več skupin, ki bi delale popoldne in dopoldne. Če pa bi dobili tudi nekaj več denarja, bi poskusili tudi modelirati z glino in drugimi materiali. Tiste otroke, ki kažejo večjo nadarjenost za slikanje in risanje, pa bi združili v posebno skupino ali krožek, kjer bi se lahko spoznali z osnovami likovne tehnike in teorije.«

»In želja ob novem letu?«

»Da bi v Kranju spet zažvelo amatersko slikarstvo.«

L. Bogataj

Kranj CENTER

29. decembra šved. barv. film PIKA NOGAVIČKA ob 16. uri, nemški barv. film JAVNA HISA ob 18. in 20. uri
30. decembra franc. barv. risari film ASTERIX - GALSKI JUNAK ob 16. uri, nemški barv. film JAVNA HISA ob 18. in 20. uri

31. decembra šved. barv. film PIKA NOGAVIČKA ob 16. uri, amer. barv. film GRAND PRIX ob 18. uri, premiera amer. barv. filma LETALISČE ob 21. uri, premiera amer. barv. filma RIO LOBO

1. januarja amer. barv. film RIO LOBO ob 13. uri, amer. barv. film GRAND PRIX ob 15. uri, premiera franc. abrv. filma NICOLAS PHILIBERT V VOJNI IN LJUBEZNI ob 18. in 20. uri, premiera nem. barv. filma LJUBIM VSE ZENSKO ob 22. uri

2. januarja nem.-franc. barv. film KOČA STRICA TOMA ob 10. uri, nemški barv. film LJUBIM VSE ZENSKO ob 13. in 20. uri, franc. barv. film NICOLAS PHILIBERT V VOJNI IN LJUBEZNI ob 15. uri, amer. barv. film GRAND PRIX ob 17. uri, premiera amer. barv. filma VRNITEV SEDEM VELICASTNIH ob 22. uri

3. januarja franc. barv. risani film ASTERIX - GALSKI JUNAK ob 10. uri, amer. barv. film VRNITEV SEDEM VELICASTNIH ob 13. uri, remški barv. film LJUBIM VSE ZENSKO ob 15. in 19.30, nem.-franc. barv. film KOČA STRICA TOMA ob 17. uri, premiera franc. barv. filma ZACETNICA NA PLOČNIKU ob 21.30

4. januarja nemški barv. film LJUBIM VSE ZENSKO ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIC

31. decembra franc. barv. risani film ASTERIX - GALSKI JUNAK ob 16. uri, nemški barv. film JAVNA HISA ob 16., 18. in 20. uri

2. januarja franc. barv. film NICOLAS PHILLIBERT V VOJNI IN LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri

3. januarja franc. barv. film NICOLAS PHILLIBERT V VOJNI IN LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri

4. januarja franc. barv. film NICOLAS PHILLIBERT V VOJNI IN LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri

Tržič

29. decembra amer. barv. film PRAVI POGUM ob 18. in 20. uri

30. decembra amer. barv. film BULLIT ob 18. in 20. uri

1. januarja amer. barv. film BULLIT ob 15. in 19. uri, amer. barv. film PRAVI POGUM ob 17. uri, premiera amer. barv. filma SMESNO DEKLE ob 21. uri

2. januarja amer. barv. film SMESNO DEKLE ob 15. in 18. uri

3. januarja amer. barv. film PRAVI POGUM ob 15. uri, amer. barv. film SMESNO DEKLE ob 17. uri, amer. barv. film BULLIT ob 19.30

Krvavec

1. januarja amer. barv. film PETERICA ZA PEKEL ob 16. in 19. uri

2. januarja amer. film NEKATERI SO ZA VROČE ob 16. in 19. uri

3. januarja amer. barv. film ZADNJI VLAK IZ KATANGE ob 16. in 19. uri

Radovljica

29. decembra italij. barv. film ZIVI ALI SE BOLJE MRTVI, ob 18. uri italij. barv. film MLADI KAZANOVA ob 20. uri

30. decembra franc. barv. film IN NE VPELJI ME V SKUSNJAVO ob 20. uri

31. decembra špansko-italij. barv. film ZA TISOČ DOLARJEV DNEVNO ob 20. uri

1. januarja italij. barv. film ZIVI ALI SE BOLJE MRTVI ob 16. uri, italij. barv. film MLADI KAZANOVA ob 18. uri, amer. barv. film AVTOSTOPARKA ob 20. uri

2. januarja špansko-italij. barv. film ZA TISOČ DOLARJEV DNEVNO ob 16. uri, amer. barv. film AVTOSTOPARKA ob 18. uri, italij. barv. film MLADI KAZANOVA ob 20. uri

3. januarja franc. barv. film IN NE VPELJI ME V SKUSNJAVO ob 18. uri, špansko-italij. barv. film ZA TISOČ DOLARJEV DNEVNO ob 20. uri

4. januarja angl. barv. film OSTANEMO SKUPAJ ob 20. uri

Jesenice RADIO

29. decembra franc.-nem.-ital. barv. CS film KATARINA, DOVOLJ SI LJUBILA

30. decembra amer. barv. CS film PRIVATNI DETEKTIV

31. decembra amer. barv. film CRNI SERIF

1. januarja amer. barv. film POZNO JE ZA HEROJE

2. januarja amer. barv. film POZNO JE ZA HEROJE

3. januarja amer. film VABA ZA MORILCA

4. januarja italij. barv. film DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOZO

Jesenice PLAVŽ

29. decembra amer. barv. CS film PRIVATNI DETEKTIV

30. decembra amer. barv. CS film PEKLENSKA STEZA INDIANOPOLISA

31. decembra amer. barv. CS film PEKLENSKA STEZA INDIANOPOLISA

1. januarja italij. barv. film DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOZO

2. januarja italij. barv. film DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOZO

3. januarja amer. barv. film POZNO JE ZA HEROJE

4. januarja amer. barv. film POZNO JE ZA HEROJE

Dovje Mojstrana

29. decembra amer. barv. film JUNAKI ZAHODA

1. januarja amer. barv. CS film PEKLENSKA STEZA INDIANOPOLISA

2. januarja franc.-nem.-ital. barv. CS film KATARINA, DOVOLJ SI LJUBILA

Kranjska gora

30. decembra franc.-nem.-ital. barv. CS film KATARINA, DOVOLJ SI LJUBILA

1. januarja amer. barv. film JUNAKI ZAHODA

2. januarja amer. barv. film CRNI SERIF

4. januarja amer. film VABA ZA MORILCA

Javornik DELAVSKI DOM

29. decembra amer. barv. CS film PEKLENSKA STEZA INDIANOPOLISA

1. januarja franc.-nem.-ital. barv. CS film KATARINA, DOVOLJ SI LJUBILA

2. januarja amer. barv. film JUNAKI ZAHODA, amer. film VABA ZA MORILCA

Škofja Loka SORA

29. decembra amer. barv. film DOLINA SMRTI ob 18. in 20. uri

30. decembra jugosl. barv. film BITKA NA NERETVI ob 17. uri, amer. barv. film DOLINA SMRTI ob 20. uri

31. decembra amer. film STAN IN OLIO PRODAJATA MISOLOVKE ob 20. uri

1. januarja amer. barv. film MY FAIR LADY ob 17. uri, amer.-italij. barv. film SEM SARTANA, TVOJA SMRT ob 20. uri

2. januarja amer.-italij. barv. film SEM SARTANA, TVOJA SMRT ob 15. in 20. uri, amer. barv. film MY FAIR LADY ob 17. uri

3. januarja amer. film STAN IN OLIO PRODAJATA MISOLOVKE ob 17. in 20. uri

4. januarja amer. barv. film LJUBEZEN CAROVNICE ob 20. uri

Zelezniki OBZORJE

29. decembra jugosl. barv. film BITKA NA NERETVI ob 20. uri

30. decembra amer.-ital. barv. film SEM SARTANA, TVOJA SMRT ob 20. uri

1. januarja amer. barv. film DOLINA SMRTI ob 17. in 20. uri

2. januarja amer. film STAN IN OLIO PRODAJATA MISOLOVKE ob 17. in 20. uri

3. januarja amer. barv. film MY FAIR LADY ob 20. uri

SREDA, 29. decembra, ob 15.30 za otroke posebne šole in ob 17. uri za otroke šole S. Žagar — M. Košuta: ŠTIRJE MUZIKANTJE; ob 15.30 v Mavčičah in ob 17.30 v Lescah — Tittelbachova: DEBELA REPA - lutkovna predstava;

CETRTEK, 30. decembra, ob 15.30 za otroke Gorenjskih oblačil in ob 17. uri za otroke trg. podjetja Kokra — Košuta: ŠTIRJE FANJE MUZIKANTJE; ob 8. in ob 9.30 na Bledu, ob 11.30 v Gorjah, ob 15.30 na Jezerskem — Tittelbachova: DEBELA REPA - lutkovna predstava

"SLAVONIJA - COMMERCE"

Ljubljana, Poljanska 6/II.
telefon: 313-003

Skladišče: Ljubljana, Zapuška 12,
tel.: 56-785

prodaja po konkurenčnih cenah naslednje artikle:

- KLASIČEN PARKET — hrast, bukev, jesen
- LAMELNI PARKET — hrast, bukev, jesen
- HRASTOVA VHODNA VRATA (slavonski hrast)
- OPLEMENITENE IVERICE s PVC folijo

Skladišče v Devovi ulici, tel. 57-429
pa ima stalno zalogo:

- FURNIR — bukev, jesen, brest in hrast
- EKSOTIČNI FURNIR — coto, sapelli, teak, rio palisander in druge
- IVERICE
- LESONIT
- VSE VRSTE VEZANIH PLOŠČ
- PANEL PLOŠČE
- IVEROKAL PLOŠČE.

Posredujemo pri nabavi vseh vrst rezanega lesa, posebno še hrasta, bukovine, jesena in bresta.

ZA OBISK SE PRIPOROČAMO

Mercator

Zadnji dan pred novim letom bo našo blagovnico obiskal dedek Mraz.

SE SAMO DO NOVEGA LETA JE 5% POPUST PRI NAKUPU V NASI BLAGOVNICI V TRŽICU, ZATO POHITITE.

OPEKO

kupite najugodnejše pri Kmetijski zadrugi Bled

Sprejemamo naročila za dobavo v pomladnih mesecih po dosedanjih pogojih in cenah.

Pri plačilu z deviznimi sredstvi običajen popust

PRIPOROČAMO SE

Koncert godalnega tria

V Kranju bo jutri, v četrtek, ob 19. uri v renesančni dvorani Mestne hiše koncert godalnega tria, v katerem sodelujejo: Gabriella Marffi (Svica), violina; Vladimir Škerlak, violina in Edi Majaron, violončelo. Koncertni spored vsebuje skladbe svetovnih mojstrov.

Kranjska koncertna poslovavnica bo s posredovanjem koncerta godalnega tria v letošnjem koledarskem letu korčala uspešno svojo dejavnost, saj je v letošnjem letu posredovala dvajset kvalitetnih koncertnih prireditev.

s poslovno enoto Koloniale Bled
želi vsem, posebno pa svojim potrošnikom

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1972

Zahvaljujemo se vam za zaupanje v pretek-
lem letu in se še vnaprej priporočamo

Delovna skupnost
Veletgovina Živila Kranj

ENGINEERING

Kranj, Trg revolucije 2/4

Podjetje za izgradnjo objektov, obratov in naprav za:

prilagobo pitne in tehnološke vode
čiščenje odpadnih vod, komunalnih odplak, zraka, plina in prahu
program zaščite industrijskih predmetov

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem
želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972.

KOVINOOBRT Bohinjska Bistrica

izdeluje ventilacijske naprave za lesno industrijo gradbeno-kle-
parska in ključavničarska dela

Vsem delovnim ljudem in poslovnim part-
nerjem želimo srečno novo leto 1972 in se
priporočamo za svoje storitve

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijate-
ljem želi srečno in uspeha polno novo leto
1972

Industrijski kombinat

OSREDNJA KNJIŽNICA občine Kranj

želi srečno novo leto vsem občanom,
posebno obiskovalcem svojih oddelkov

LJUDSKA KNJIŽNICA
PIONIRSKA KNJIŽNICA
STUDIJSKA KNJIŽNICA

Tudi v mednarodnem letu knjige 1972 bomo ustregli vsem vašim
željam po najnovejši leposlovni in strokovni knjigi in periodiki

Tržiško podjetje industrijsko kovinske opreme

TIKO TRŽIČ

Vsem poslovnim prijateljem in drugim želi
srečno in uspeha polno novo leto 1972.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem občanom in poslovnim sodelavcem
kolektiv trgovskega podjetja

DELIKATESA Jesenice

Obenem vas vabimo na obisk in nakup v naših založenih trgo-
vinah.

Vaše zadovoljstvo, naš uspeh.

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Vsem zavarovancem in poslovnim prijateljem
želi srečno in uspešno leto 1972.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje Kranj z izpostavam
na Jesenicah, v Radovljici, Škofji Loki in Trziču

 ILANIKA

Kranj

Vedno pripravljene

V predsobi se je oglasil telefon. Posvetila je luč, zajokal je otrok in kmalu zatem so v deževno noč odjeknili koraki. Eni, potem drugi. Zbrali so se, skoraj brez besed. Vsakdo je vedel, kaj mora vzeti in vozilo je odbrnelo v črno, mrzlo noč. Potem je bilo spet vse tiho med bloki, po cestah... Toda pod zasneženimi previsi so se uro pozneje pojavile črne sence, skoraj nevidne, tihe. Le na gladkem snežišču so se pokazale; z nahrbtniki, vrvmi, akijem. Sklonjene in vztrajno so hitele navzgor. Navzgor proti polici med previsi, kjer čaka človek na rešitev. Utripajoče svetilke niso več vidne. Radijski oddajnik hrešči, čaka na morebitna nova sporočila iz doline, na ugotovitve iz stene.

Samo da bi prišli še do časa. Da bi ga čimprej našli, mu pomagali, ga obvezali, ga spravili iz stene v dolino, do ceste, do rešitve...

Bilo je to neke noči, ko je na okna bil dež, pomešan z izzivajočimi snežinkami, ko je bilo najslajše pod toplo odejo. In če smo naslednji dan slišali po radiu ali brali v časopisu o iskanju in reševanju ponesrečenca v gorah, se je nam to zdelo nekaj navadnega, vsakdanjega, nismo pomislili na požrtvovalnost reševalcev. A takih primerov, kot pravi Emil Herlec - Milč,

da ima družina zelo malo od njega. Vse za tiste ljubitelje naših lepih gora, ki potrebujejo pomoč, ki čakajo na rešitev.

Toda Emil nerad govori o sebi. Kot načelnik, vodja te službe pripoveduje o Mejcu, Perčiču, Šteru, Bergantu, Ručigaju in o drugih, ki kot mladi pripravniki vnašajo svežino v to organizacijo, ki so pripravljene pomagati kadarkoli, komurkoli v nesreči, ki so pripravljene ob vsakem vremenu in času na pomoč. Kar 40 jih je vseh. In vsi izkušeni, izvežbani, utrjeni, požrtvovalni. Toda akcije so včasih zelo težavne. Včasih odpove vsaka teorija tehničnega reševanja iz predavanj izkušenega zvoklja in Langerholca, nemalokrat odpovedo napotki in izpitna vprašanja dr. Zavrnik in Horvata o obvezah, imobilizaciji udov, o osveščanju ponesrečenca. Pač različno, vsak primer je drugačen. Takrat pride na vrsto iznajdljivost ob splošnih sposobnostih. Tako so nekateri po leta in leta le kot pripravniki, brez častnega naziva pravega reševalca. A to jih ne moti, dovolj je sodelovanje, pripravljenost do tega plemenitega cilja.

Krvavec je znova oživel. Ob gornji postaji se vrstijo smučarji, nedaleč v dolini je špičasta lesena kočica — zavetišče kranjske gorske reševalne službe. Enolončnica že diši. Toda zgoraj nekdo vpije na pomoč. Spet zlom noge? Da! Stalni dežurni je takoj pripravljen. Ponesrečenec z izvinjeno ali zlomljeno nogo v gležnju je takoj obvezan, ovit v odejo, prepeljan v dolino in za nekaj časa se bo moral odreči smučanju. Taki primeri so skoraj vsak dan. Po statistiki 1,2 dnevno v smučarski sezoni, praktično na po dva trije ob nedeljah in praznikih. In na to so reševalci vedno pripravljene.

A to ni težko. Težko je takrat, ko je nekdo padel v globel prek sten, ko čaka na rešitev v temnih, mrzlih no-

čeh. Takrat morajo reševalci s posebno opremo iz doline, iz Kranja.

Kaj je sililo v tako organizacijo? Zakaj?

Emil je kratek. Ker so bile potrebe. Njegov oče jih je že kot otroke vodil v hribe, jim razkazoval lepote gora. Se danes hodi na Krvavec. Sinovi — Emil, Roman, Ferdo in Janez pa so vsi alpinisti, reševalci. Njihov brat Franko pa se je ponesrečil v stenah Razorja 1948. leta. Po vojni se je planinstvo razširilo na množičnost. Sindikalne in druge organizacije so organizirale izlete v gore. In ob tem je bilo vedno več nesreč. Milč kot izkušen alpinist in drugi so morali večkrat pomagati. Pa so prišli na misel, da bi bila taka pomoč bolj uspešna, če bi bila organizirana, iz vrst najbolj izkušenih alpinistov, ki bi obvladali prvo pomoč. Tako se je začelo.

In kaj te ljudi drži skupaj?

»Tukaj v Gozdu je najlepše«

Na robu, kjer se del Gozda pod Kriško goro prevesi v dolino, stoji lično zidana hiša, v kateri stanuje upokojenka Marija OBLAK. Tri leta ji še manjkajo do šestega križa. Popolnoma sama živi na domačiji. Družbo ji delajo le krave, prašiči, debelušna mačka in črn pes. To so edini, ki z Marijo delijo samoto in streho nad glavo.

Marija ni bila poročena. Kmetija je ostala njej, ko je umrla mati, sestre in bratje pa so odšli. Enega brata ima v Križah, enega v Trziču. Sredi največjega dela ji pridejo pomagat. Vsega skupaj ima Marija 7 hektarjev zemlje, od tega 32 arov obdelovalne. Čeprav kmetija ni velika in so njene roke vaje dela, moškimi opravilom niso kos, posebno košnji, oranju in holcariji ne. Ostalo opravi Marija sama. Če ne bi imela dela, bi ji bilo dolgčas. Taka je njena življenjska izkušnja.

Oblakova si je pošteno in s trdim delom prislužila 112.000 starih dinarjev pokojnine. Zadovoljna je, saj včasih še tega ni bilo. Ni boljšega za stara leta kot kuverta, ki jo vsakega prvega v mesecu prinese pismonoša.

»Vseh 32 let sem delala v tržiškem Peku. V službo sem

Emil se nasmehne. Samo idealizem, pripravljenost pomagati tistim, ki jih je ljubezen do gora zapeljala v nesrečo. Za polnih 24 ur dobi reševalec le 50 din. Komaj za hrano, ali pa niti ne. Niti na uro kranjskega zvonika ne bi vsakdo šel pogledat iz tople postelje za ta denar v mrzli noči. Kaj šele v mokre, zasnežene, zaledenele stene, in to v dežju, ponoči... Skupaj jih drži zavest, tako da so zdravniki, inženirji, mehaniki in zidarji kot en sam kolektiv, kot ena družina.

Od kje torej denar za opremo, za vse potrebe?

Občina in druge organizacije v zadnjih letih precej pomagajo. Potrebno je le pogledati njihov sedež v vrtcu Janina pri Vodovodnem stolpu. Veliko opreme imajo. Ob razumevanju občine so dobili svoj prostor po dolgih letih. In zavetišče na Krvavcu predlanskim. Poleg denarja občine in drugih so v glavnem sami reševalci delali brezplačno (kot vedno) in iz 95 ton prinesenega materiala zgradili svoj dom.

Vendar, kot meni Emil, je še vedno preveč nesreč. Letos je sodeloval v devetih primerih hujših nesreč. Zal v treh primerih ni bilo pomoči, šest pa so jih spravili iz grozde-

ga skalnega objema. Veliko si obetajo od sodobnejše opreme. Tudi UJV z Bizjakom na čelu in drugi se za to zelo zavzemajo. Glavna pridobitev bo helikopter. Emil upa, da ga bodo kaj kmalu dobili, vsaj za prihodnjo leto sezono. Zdaj ga dobijo iz Ljubljane. V zadnjih letih je Emil že 24-krat tako krožil in reševal po Julijcih, Karavanakah, Kamniških. Osemnajst ljudi so tako rešili. Sedaj delajo ustrezna pristajališča za helikopterje pri Češki koči nad Jezerskim, na Kališču in Martuljku.

Se pripoveduje Emil. In kakšne zgodbe — napete, pretresljive in seveda tudi zabavne, ko so dan, dva iskali in končno našli »ponesrečenca« v objemu planinske ljubezni.

Emil je za svoje nesebično delo že prejel razne značke, odlikovanja in tudi medaljo maršalata. Letos pa je dobil še poseben zlati znak planinske zveze Jugoslavije. Vsekakor odličja in priznanja. Tudi letošnje zlato je le skromno priznanje za vzpone v skale in previse, za reševanja ljudi s Krvavca itd. vendar to »zlato s Krvavca« kot pravi Emil, je priznanje za vse v njihovem kolektivu.

K. Makuc

kot mu pravijo kolegi iz naveze, je veliko. Največ prav v slabem vremenu, v nočeh od nedelje na ponedeljek.

Emil je eden izmed tistih tihih junakov mrzlih noči, skal in ponesrečenec. Prav letos slavi gorska reševalna služba v Kranju 25. obletnico delovanja. In z njo tudi Emil, ki je bil tiste pomladi 1947 pobudnik in soustanovitelj te človekoljubne organizacije in ves čas v njenem vodstvu.

Kolikokrat je moral v tem četrtiljetju iz postelje sredi noči, kolikokrat je plezal v zasnežene police Storžiča, Grintovca, Jalovca... Tega ni nikdar štel. Ve le to, da so redke tiste nedelje in prazniki, ko je doma, da v trinajstih letih, odkar je poročen, še ni šel v »Kališče«, da gre enkrat na leto v kino,

hodila peš. Nekaj časa prav do fabrike v Trziču. Šest kilometrov je na eno stran. Ko pa je začel iz Križev voziti avtobus, sem pešačila le do avtobusa. Ni bilo lahko. Pogosto so me bolele noge, posebno pri hoji navzdol. Vendar, takrat sem bila mlada in navajena pešačenja. Zato sem dandanes rada doma. Mislim, da je tukaj v Gozdu

najlepše, posebno poleti. Mir imamo in hrupa ne poznamo. Sicer pa tudi v dolini ljudje nimajo vsega. Dol grem le po najnujnejših opravkih. Kar potrebujem, mi pripelje brat.»

Marija Oblakova je odložila lopato, s katero je odmetavala sneg. Čeprav je zunaj prijetno grelo, naju je povabila v toplo kuhinjo. Opazili smo, da dolgčasa ne preganja le z delom, temveč ji pri tem pomagajo radio in časopisi, med katerimi je tudi Glas. Marija je že dolgo naročena nanj. Včasih je zanimiv, včasih slabši, pravi, vendar bi težko brez svojega zvestega spremljevalca. Čeprav imajo skoraj pri vseh hišah v Gozdu Glas, ni bil že dolgo nihče izžreban. Kaj moremo, žreb je žreb. Zelim, da bi se pri prihodnjih žrebanjih tudi Gojžanom nasmehnila sreča.

Ognjeni zublji, ki so žalostnega 7. oktobra 1944. leta upepelili partizanski Gozd, tudi Oblakovi hiši niso prizanesli. Marija in pokojna mama sta jo obnovili. Marija takrat dve leti ni hodila v službo. Marsičemu sta se morali odpovedati, da sta lahko dali delavcem hrano in denar. Leta 1952 sta se vselili v s trdom in znojem narejen dom.

J. Košnjek

Gostilna DRAKSLER

Labore

Kranj

cenjenim gostom
želimo srečno in uspeha
polno novo leto 1972
ter se priporočamo

Gostilna Benedik

Stražišče — Kranj

Telefon 22-888

Vsem cenjenim gostom
želim srečno novo leto 1972.

Domače specialitete, kraški teran,
pristni cviček, avtomatsko kegljišče.

Se priporočam.

Mesarija**IVAN KEPIC**

vam nudi dnevno sveže meso, mesne izdelke in suho meso.

Se priporočam!

Želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972.

Menjava olja
mazanje
pranje
menjava avtoplaščev
izolacije
centriranje koles

FRANJO KLASIC
Avtonega
Kranj, Jezerska c 34
Telefon 22-268

Delovni čas od 7. do 19. ure.

Zahvaljujem se za dosedanja obiska in želim srečno novo leto 1972 ter se priporočam za v naprej.

Vsem voznikom srečno vožnjo v letu 1972

Veletrgovsko podjetje **KOKRA KLANJ**

UVOZ — IZVOZ

PRODAJA
NA DEBELO
IN DROBNO

- TEKSTIL
- GALANTERIJA
- PLASTIKA

Vsem cenjenim odjemalcem želimo srečno in uspešno novo leto 1972.

Potrošniki!

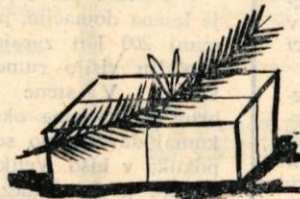

Od 15. do 31. decembra 1971 nudimo gospodarskim organizacijam in potrošnikom pri nakupu daril v vrednosti 100 din 5 % popusta. Vsa darila pakiramo po vaši želji in odpošljamo na zahtevane naslove. Pohitite z nakupom novoletnih daril v »Delikatesi« v Kranju.

Se priporoča in vam želi srečno 1972

Trgovina »DELIKATESA«
gost. in trgovsko podjetje
CENTRAL KLANJ

Veliko izbiro novoletnih daril vam po znižanih cenah nudi trgovina
DELIKATESA
na Maistrovem trgu
v Kranju.

Tudi v novem letu vaša trgovina

BLIZU: le 17 km od ljubelskega predora
VELIKA IZBIRA: 700 m² prodajne površine
UDOBNEN NAKUP: prodajalci govorijo slovensko

Najnižje
cene

TRGOVINA

Kometter

BOROVlje-PRI CERKVI

KAUFHAUS

Kometter

FERLACH-NEBEN DER KIRCHE

Domače jedi naj ne utonejo v pozabo

Na steni v kuhinji Tončke Frelihove v Sr. Bitnjah pri Kranju visi že nekaj časa velika, lepo poslikana črna posoda. Vajeni smo sicer bakrenih kotličev, ki so jih nekatere gospodinje tako rade lepo zložene obešale nad štedilnikom, da so bili takoj pri roki in pa zato, da je vsakdo videl, kako se svetijo. Frelihova prav tako s ponosom pokaže obiskovalcu poslikano posodo, ki je ob enem prva nagrada za dobro kuhanje v Portorožu. Menda možu ni ravno všeč nenavadni okras kuhinje, vendar pa naslov najboljše slovenske domače kuharice tudi ni kar tako. Posebno še, ker dobre stare domače jedi počasi tonejo v pozabo. Ohranjajo se sicer v nekaterih kuharskih knjigah, nekatere jedi pa so že takšne, da se ohranjajo samo še v »ustnem izročilu«. Tudi Tončka Frelihova je za »budeč« alj šenčursko prato izvedela v tovarni, kjer dela. Ko je jed pripravila na tekmovalju v Portorožu, so se jedi čudili prav vsi kuharski strokovnjaki, saj je niso poznali.

Med prijetnim klepetom pri njej v kuhinji je Tončka

Frelih povedala, da se ni nikoli učila kuhati. Ko se je poročila pred 28 leti ni znala prav nič kuhati. »Imela pa sem veselje, ki mi tudi po neuspešnih poskusih ni splahnelo. Celo nasprotno. Kuhanje je postalo eno izmed mojih najljubših gospodinjskih opravil. Če bi morala še kdaj izbirati poklic, bi se prav gotovo odločila za kuharico. Je že tako — konjički so različni in zakaj ne bi bilo tudi kuhanje konjiček. Vedno rada prisluhnem, če se kje govori o jedeh. Recept si zapomnim in potem doma preizkusim. Tudi s šenčursko prato je bilo tako. Recept sem slišala v tovarni. Menda je to velikonočna jed, ki jo kuhajo okoli šenčurja in ob Savi. V debelo črevo nadevamo zmes iz belega kruha, pomešano z jajci in s kuhanim svinjskim vratom. Dodamo začimbe in skuhamo. To je vse. Lahko narežemo že toplo ali pa ponudimo ohlajeno.«

Domače jedi, čeprav v vsakdanjem jedilniku bolj in bolj tonejo v pozabo, pa dobivajo svojo ceno v turizmu. Portoroškimi hotelom je bilo pripravljane domačih jedi iz vse Slovenije na moč dobro-

došlo, saj so lahko naše domače posebnosti poskusili domači in tuji turisti. Portoroški hoteli so zato zaprosili gospodinje, ki so tekmovale, če bi hotele še kdaj pri njih pripravljati domače jedi, saj jih njihovi kuharji ne znajo pripravljati.

»Vedno sem najraje kuhala domače jedi. Tudi hčeram in možu je bilo tako najbolj všeč in še danes tako kuham. Sem pa seveda vedno pripravljena preizkusiti novo jed. Tudi za Silvestrovo bom pripravila kosilo, ki bo sicer praznično, a domače: juho, pečenko, pečen krompir, solato, potico in kompot. In seveda budeč!«

Prosila sem jo še, naj pove kakšen recept za jed, ki je bolj redka ali se vsaj na kakšen zanimiv način pripravlja. »Kaj posebnega ne bi vedela, je povedala Frelihova, »morda je bolj smešno, čeprav zelo dobro, pripravljanje svinjske pečenke na mleku. Za pečenje ne potrebujemo masti pač pa v mleko, odšavljenno z običajnimi začimbami položimo svinjino in jo v pečici spečemo. Tudi ta recept sem nekje slišala. Mesu se prav nič ne pozna, da je bilo v mleku, le bolj sočno je in zelo okusno. — Morda še nasvet gospodinjic, ki večkrat kuhajo sirove štruklje. Veliko boljji so, če jih skuhamo v sopari. Za tako kuhanje uporabljam poseben podstavek, nekatere pa jih skuhamo kar v sokovniku.«

L. Mencinger

Spomin na Lučine

Med »sedmo silo« sem zajadral šele letos februarja in tudi sicer sem v uredništvu Glasa najmlajši med mladimi. Zakaj sem se odločil za ta poklic? Delo pri časopisu me je že dolgo veselilo. Zato sem občasno že tudi prej sodeloval s svojimi prispevki pri nekaterih časopisnih hišah.

Področje mojega dela zajema škofjeloško občino. Nekje med Skofjo Loko in Zirni — v Poljanski dolini — me najlaže srečate. Z mnogimi ljudmi sem se srečal in pogovarjal v letošnjem letu. O vseh mogočih stvareh. Tudi potoval sem precej. Z našimi izgnanci in delegacijo občine Skofja Loka sem obiskal Smederevsko Palanko, s športnimi novinarji sem bil na ogledu dirkalne proge za avtomobile Österreiching v Zeltwegu v Avstriji, z loškimi odborniki sem potoval v pobrateno italijansko mesto Medicino, pa s sto ženskami sem se povzel na Triglav.

In kaj naj vam, dragi bralci, napišem posebnega v novoletno številko? Kateri dogodek mi je ostal najbolj v spominu? V množici spominov se je težko odločiti. Največkrat se spominim prve reportaže, ki sem jo napisal dobre tri tedne po nastopu službe. Zimski dan v Lučinah ji je bil naslov. Ob zbiranju gradiva za reportažo sem prvič nekoliko natančneje spoznal kraje ob cesti Gorenja vas-Polhov gradec in prebivalce teh krajev. Marsikaj sem videl. Nekateri stvari so se mi zdele skoraj neverjetne, pa vendar so bile resnične. V enem dopoldnevu se mi je nabralo toliko vtisov, da sem le s težavo izluščil najpomembnejše. Vse je bilo zanimivo, saj v Glasu pred tem o Lučinah in teh krajih še ni bilo nikdar nič napisanega. Pošteno sem se potil in mučil s pisanjem. Preveč sem bil zaposlen z razmišljanjem o otrocih, ki imajo do šole po dve uri daleč in pozimi zaradi dolge poti in slabe obutve ozebejo, o delavcih, ki vstajajo sredi noči, da pridejo pravočasno na delo, pa o družinah s številnimi otroki in še o marsičem. Razmišljal sem in razmišljal, izhoda pa nisem našel. Otroci bodo še naprej imeli prav tako daleč do šole, delavci se bodo še vozili na delo, otroci — pa čeprav nekateri zelo »brihtni« ne bodo imeli možnosti za solanje. Zaposlili se bodo in šli po stopinjah svojih staršev. Tako jim je usojeno. Najbrž bi danes reportažo o Lučinah napisal drugače kot sem jo pred približno desetimi meseci, pa čeprav v Lučinah ni skoraj nič drugega kot takrat.

Janez Govekar

Vsaj majhno zadoščenje

Naj povem kar takoj brez posebnega dolgovozenja, kaj sem v letu, ki se izteka, najraje pisala. Morda se nenavadno sliši, vendar sem z velikimi veseljem pisala prav o alkoholizmu. In to iz preprostega razloga, ker se je pri nas nekaj »premaknilo«. Ze nekaj let spremljam ta problem pri nas in spominjam se marsikatero resničnega izjave socialnega delavca in zdravnika. Marsikdo se je pri tem utrudil, nehal je dokazovati, predavati in se boriti. »Bežite no,« je zamahnil v odgovor ugledni zdravstveni delavec, ko sem ga vprašala pred štirimi leti o alkoholizmu pri nas, »dokler bomo dovoljevali pijanost za volanom, vsaka naša beseda izzveni v prazno. Trdim, da je 0,5 promila alkohola v krvi voznika, ki jo zakon dovoljuje, največji nesmisel in neumnost...«

Zakon je po štirih letih sicer še vedno isti, spremenilo pa se je nekaj drugega. Družba je začela nekoliko drugače gledati na problem alkoholizma pri nas. Vsaj pri nas na Slovenskem je bilo v zadnjem letu precej novega, medtem ko so v drugih republikah glede tega že precej pred nami. Pri nas smo si malo predolgo zatiskali oči. Še sedaj ne bi mogli reči, da so se razmere bistveno spremenile. Le majhen odstotek ljudi v resnici ve, kaj je alkoholizem in kdo je alkoholik. Osveščenost še ni tolikšna, da bi lahko alkoholizem zdravili že pri njegovih vzrokih. Za sedaj zdravimo le njegove posledice. Tudi to je nekaj. Letos so se pojavili klubi zdravljenih alkoholikov, moralno in materialno jih je podprla večina družbenopolitičnih organizacij. Klubi in pa nekaj novih postelj v bolnišnicah res še ni veliko, kot bi morda morali imeti in doseči v letih boja za »priznanje« alkoholizma. Vendar pa je to, kar imamo sedaj, namreč družbeno priznanje problema in začetki zdravljenja, za vse tiste, ki so si za osveščenje in soočenje s tem problemom prizadevali osamljeni dolga leta, vsaj majhno zadoščenje.

Lea Mencinger

Opero je zamenjal za kmetijo

V Puštalu pri Skofji Loki je lesena domačija, pred najmanj 200 leti zgrajena. Na pročelju visijo rumene kite koruze. V stene očrnelih brun so vsekana okenca, ki komaj dovoljujejo soncu, da pokuka v hišo. Velika kmečka peč ji daje videz domačnosti. To je dom kmeta Poldeta Polenca.

Kakih dvajset let je minilo, ko je v ljubljanski operni hiši zapel nov bariton. Starjši ljubitelji opernih arij se ga gotovo še spominjajo.

»Povabili so me, pa sem šel. V Ljubljano pet,« se spominja Polde Polenc. »Občinstva nisem bil vaju in tremo sem imel. Skoraj noč in dan sem vadil in uspeh ni izostal. Diplomiral sem na igralski akademiji. Profesorji so me imeli radi in so mi pomagali. Profesor Betetto

me je poslal celo v Gradec na skušnjo. Z nemškimi petjem so bili zadovoljni, s slovenskim pa ne.«

Nenadoma pa petje Poldeta Polenca v ljubljanski operni hiši ni bilo več dobro. Vsaj tako so trdili. »Zdi se mi, da sem se profesorici zameril. Trikrat sem zatem še pel v Gorenjskem slavčku, potem pa nič več.«

Z odprtimi rokami pa so ga sprejeli v sarajevski operi. Polenc je takoj dobil številne vloge. Pel je v Othellu, Trubadurju, Zidinji, Cavallerii rusticani, Borisu Godunovu in v drugih vlogah. Toda navdušeno ploskanje poslušalcev ga ni premamilo, da ne bi neprestano mislil na domačijo v Puštalu, na dom, v katerem je prebivalo že toliko rodov Polencev.

»Med počitnicami sem se vedno vračal domov. Dve stari Micki sta gospodarili na kmetiji. Kaj dosti nista mogli več postoriti. Pa je bilo treba preorati zemljo, jo posaditi, obrati sadje, skrbeti za kravo v hlevu. In sklenil sem, da v Sarajevu ne bom dočakal upokojitve. Odločitev je bila težka. A zmagala je zemlja. Postal sem kmet.«

In sedaj že vrsto let prav ponosno stopa s košem na rami skozi vas, krmi svoje kravice, obira sadje in obdeluje polje. Dela mu ne zmanjka, a še vedno najde čas za petje. V družbi kaj rad pritegne s svojim baritonom.

»Tako je druga »stimung«, pravijo Ločani, »če za poje še Polde Polenc.«

L. Bogataj

BIRO
ARHITEKT
SGP TRŽIČ

Splošno gradbeno podjetje **TRŽIČ**

s svojo enoto
Arhitekt biro Kranj

vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem želi srečno in uspešno novo leto 1972

Gradi vse vrste poslopij. Delo opravi strokovno in v zadovoljstvo investitorja

Klavnica in mesarija Bohinjska Bistrica

Vsem prebivalcem Bohinja želi srečno in uspeha polno novo leto 1972

in sporoča, da ima na voljo vse vrste svežega mesa ter suhomesnatih izdelkov po zmernih cenah

Slaščičarna - kavarna Kranj

S POSLOVALNICAMI V KRANJU:

PRESERNOVA 18
CANKARJEVA 1
CESTA JLA 10

Posebno priporoča poslovalnico v TRŽIČU, Trg svobode 18, kjer sprejema tudi naročila po želji za izdelavo posebnih vrst tort.

Želi vsem cenjenim potrošnikom in poslovnim prijateljem srečno in uspeha polno novo leto 1972

Mesarsko podjetje Jesenice

Vsem delovnim ljudem želi srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporoča za nakup mesa in mesnih izdelkov v svojih poslovalnicah

Kinematografsko podjetje Jesenice

Vsem delovnim ljudem in obiskovalcem želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporočamo za nadaljnji obisk

OBRTNO PODJETJE Tržič

se priporoča s svojimi storitvami v mizarški, zidarski, tesarski, tapetniški in slikarski stroki

Obenem vsem delovnim ljudem želi srečno novo leto 1972

Dimnikarsko podjetje Kranj

želi vsem občanom srečno in uspeha polno novo leto 1972

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

Tehnica Kranj

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želi srečno novo leto 1972 ter se priporoča s svojimi storitvami

Obrtno podjetje Cerklje

želi vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno novo leto 1972
Solidno izvajamo gradbena in mizarška dela.

Oblačila **NOVOST** Tržič

izdelujemo žensko in športno konfekcijo

vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se nadalje priporočamo

**MALI GOSPODINJSKI APARATI-
VELIKO DARILLO**

sušilna
havba

sušilec
za roke

vlažilec
zraka

ventilator

gorenje
gorenje
gorenje

novi udobje
in užitek
v vsakem
trenutku

stenska
tehnica

el. rezalni
strojček

el. ročni
mešalec

mlinčka
za kavo
cofim in
mocca

GORENJE GARANCIJA
GORENJE GARANCIJA

Obiščite novo trgovino s prehram-
benim blagom in gospodinjskimi
potrebščinami na Klancu, Oprešni-
kova ulica št. 84.

Velika izbira blaga, solidna postrež-
ba, zmerne cene, odprto dnevno od
7. do 11. ure in od 13.30 do 19. ure.
Ob nedeljah od 7. do 11. ure.

CENTRAL KRANJ

**Modna konfekcija
KRIM
obrat Kranj**

V januarju sprejmemo večje
število krojačev in šivilj, lahko
tudi priučene.

Zasluzek od 900 do 1300 din. Potne
stroške na delo povrnemo.

časopis
za
vrtinarstvo
in
sadjarstvo

**naš
vrt**

NAŠ VRT
bo v prihodnjem letu :

- lepše in bogatejše
opremljen
- vsebinsko zanimivejši
- pristopen vsakomur
s koristnimi članki
in nasveti

Na leto izide 12 številok.

Letna naročnina znaša 40 din.

*Cvetje in delo
v naravi
vam
vračata moč
in veselje do
življenja*

Naročila
sprejema

**DRŽAVNA
ZALOŽBA
SLOVENIJE**

61000 Ljubljana
Mestni trg 26

**Obratovalni čas prodajaln
Veletrgovine Živila Kranj
med novoletnimi prazniki:**

VSE PRODAJALNE SO V
PETEK, 31. DECEMBRA
ODPRTE DO 16. URE

Vse prodajalne bodo zaprte v
soboto, 1. januarja in v nedeljo,
2. januarja 1972.

V ponedeljek, 3. januarja, bo-
do odprte vse prodajalne do
11. ure, upoštevajoč običajen
začetek obratovalnega časa, ki
velja za posamezno prodajalno.

Želimo srečno novo leto 1972

srečno '72

Sava Kranj

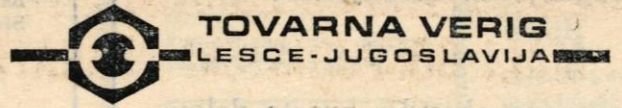
industrija gumijevih, usnjenih
in kemičnih izdelkov

Vsem občanom in poslovnim prijateljem
želimo srečno in uspešno novo leto 1972

ZAVAROVALNICA SAVA PE KRANJ

Zavarovancem se zahvaljujemo za zaupanje
in se priporočamo

izdeluje vse vrste verig, verižnih kompletov za industrijo, ladje-
delništvo, transport in široko potrošnjo, kot široki asortiment
vijačnega blaga za lesno industrijo

Delovna skupnost podjetja želi vsem delov-
nim ljudem in svojim poslovnim partnerjem
srečno novo leto 1972

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prija-
teljem in delovnim organizacijam želi srečno
in uspeha polno novo leto 1972

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prija-
teljem želi srečno in uspeha polno novo
leto 1972

**PSIHIATRIČNA BOLNICA
Begunje na Gorenjskem**

ponovno objavlja prosta delovna mesta:

1. 3 medicinskih sester
2. hišnega mojstra
3. vratarja

Pogoji:

pod 1.: zahteva se srednja strokovna izobrazba;
pod 2.: kvalifikacija kovinske, gradbene, lesne ali elektro stroke;
pod 3.: priučen delavec.

Objava velja do zasedbe delovnih mest.

EXOTERM

Kemična tovarna v
Kranju
Struževo 66

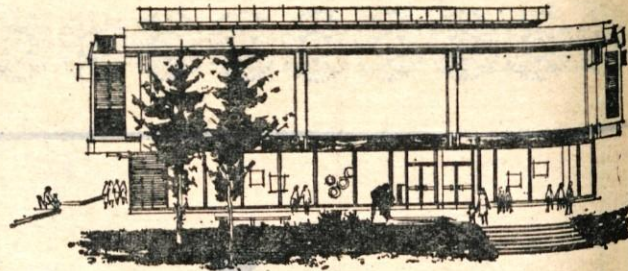
razglašajo prosto delovno mesto

**TEHNOLOGA
RAZVOJA**

za delo s komitenti.

Za to delovno mesto se zahteva visoka izobrazba metalurške ali kemijske smeri in 5 let delovnih izkušenj v jeklarstvu ali livarstvu.

Prijave sprejema splošni oddelek tovarne petnajst dni po objavi razglašanja.

**Izjemna priložnost
za ugoden nakup!**

Od 20. do 31. decembra 1971

v
BLAGOVNICI

Škofja Loka

10% novoletni popust

za gotovinski nakup
**MOŠKE, ŽENSKÉ IN OTROŠKE
KONFEKCIJE.**

Novoletni popust
poklanja

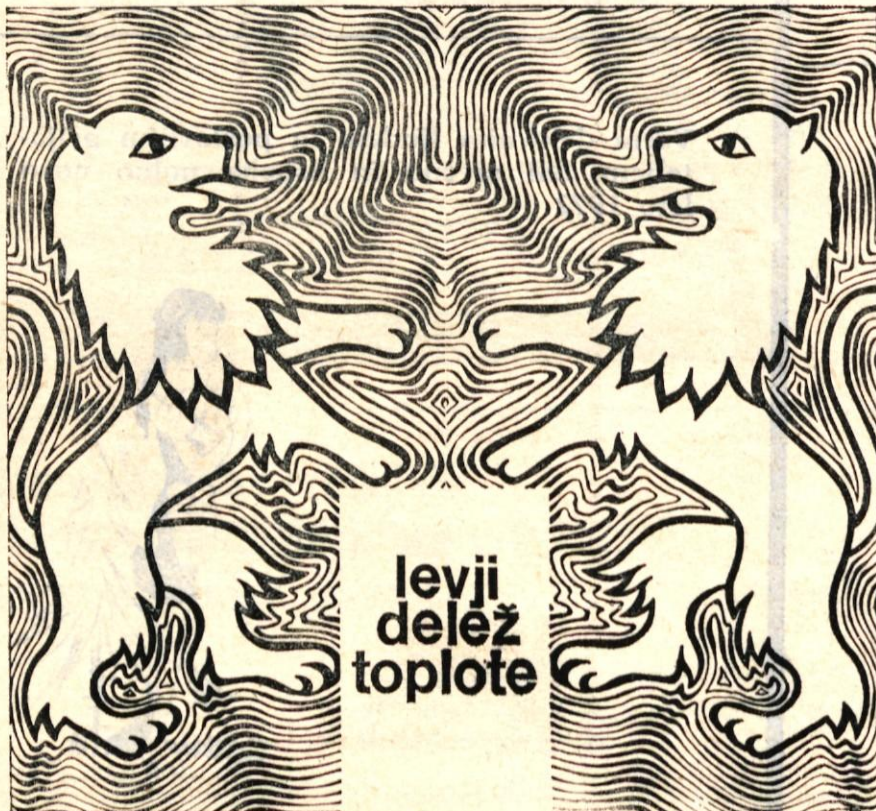
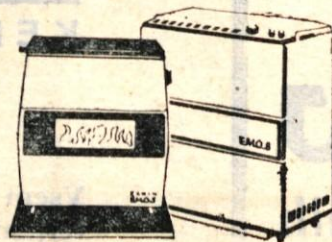

ŠKOFJA LOKA

vsem potrošnikom kot voščilo za zadovoljno in uspešno novo leto 1972.

**EMO
PEČI**

**levji
delež
toplote**

ENKRATNA PRILOŽNOST!

EMO nagraduje med 8. novembrom in koncem leta vsakega kupca peči na olje EMO-3, EMO-5, EMO-6 ali EMO-8 z garnituro posode. Nagrada vas čaka v trgovini.

**MLADINSKI AKTIV
MAVCICE**

priredi v petek, 31. decembra ob 19. uri

silvestrovanje

za staro in mlado. Igra narodno zabavni kvintet fantje izpod Jošta

VABLJENI!

**Veletrgovina
ZIVILA KRANJ**

razglašajo prosto delovno mesto

**KALKULANTA
v PE Koloniale Bled**

Pogoji: dokončana srednja šola z najmanj 2 leti delovnih izkušenj.

Prijave je treba poslati do 15. januarja 1972 na naslov: Veletrgovina Zivila Kranj — PE Koloniale Bled.

EKSPRES-BAROvčar Jelka
Kranj
Jenkova 3

Vsem cenjenim obiskovalcem želimo srečno novo leto 1972 in se še nadalje priporočamo za obisk

SAJEVIC ANDREJ
Steklarstvo
Radovljica

Želi vsem cenjenim strankam srečno in uspešno novo leto 1972 in se priporočam

CVERN MARKO
optik
Radovljica

Vsem cenjenim strankam želimo srečno novo leto 1972 ter se priporočam

GOSTILNA LECTAR
Mencinger Angela
Radovljica

Cenjenim gostom želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporočam

Gostilna AUGUSTIN
SUSTAR ANGELA
Radovljica

Cenjenim gostom želimo srečno novo leto 1972 in jih vabim na prijetno silvestrovanje

JUVAN FRANC
slikopleskar
Kranj,Staneta Zagarja 46
telefon 22-587

Želi cenjenim strankam srečno novo leto 1972 in se priporočam

UMBREHT ANTON
slikopleskar
Kranj, Zanova 11

Želi cenjenim strankam srečno novo leto 1972 in se priporočam

PLASTICAR
Novak Mirko
Tomšičeva 42, Kranj

Vsem cenjenim strankam ter poslovnim prijateljem želimo srečno novo leto 1972

Polagam vse vrste plastičnih podov in obloga stopnic

Gostilna Blažun
Grašič Franc,
Kranj, Cesta talcev 7
(Klanec)

Želi vsem cenjenim gostom srečno 1972. leto in veselo silvestrovanje. Za nadaljnji obisk se priporočam

MANDELJ KAZIMIR
urarstvo
Radovljica
Linhartov trg 6

Vsem občanom želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporočam

EKSPRES
IZDELAVA KLJUČEV
Radikovič,
Jahačev prehod 1
Kranj
(za trgovino Merkur)

Izdelujemo vse vrste ključev in popravljamo ključavnice (tudi avtomobilske)

Vsem cenjenim strankam želimo srečno novo leto 1972 in se priporočam

ENGELMAN MARJAN
in **MILENA**
puškar-plastika
Kranj, Tomšičeva

želita vsem cenjenim strankam srečno novo leto in se priporočata

MALI SLAVKO
usnjarij
Radovljica

Vsem cenjenim strankam želimo srečno novo leto 1972 in se priporočam

KMETIČ MARIJA
gostilna Kranj

želi svojim gostom in abonentom srečno 1972 leto in se še nadalje priporočata za obisk

RUS FRANC
optik
Kranj, Jenkova 5

Optik Rus Franc želi vsem strankam srečno novo leto 1972 in se priporočata za obisk

MILKO KUNSTELJ
brivec-frizer
Kranj
Prešernova 4

želi vsem cenjenim strankam srečno novo leto 1972 ter se priporočam

Galvanizacija
RACIČ IVO
Kranj, Skofjeloška 8

Vsem poslovnim prijateljem in strankam želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporočam

ZEVIK JOŽE
urar
Kranj, Tavčarjeva 37

želi cenjenim strankam srečno novo leto 1972 in se priporočam

JANKO IN JOŽE
HEISINGER
zlatar in urar

Vsem cenjenim strankam želimo srečno novo leto 1972 ter se priporočam

Mnogo sreče in zadovoljstva v novem letu 1972

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in se priporočam

SEVER FRANCKA
cvetličarna,
Kranj
Vodopivčeva 3
(Mohorjev klanec)

Najceneje vam nudim najlepše cvetlice, aranžiranje, jubilejne in žalne vence, cvetlice tajnice ipd. Prepričajte se tudi vi!

KEMICNA
CISTILNICASkaza Jože
PRI PETELINU
Kranj
Cankarjeva 16
(Mohorjev klanec)

Srečno novo leto želimo vsem našim cenjenim strankam in se priporočamo

RIBNIKAR MATEVZ
avtokaroserijski
Kranj, Ljubljanska 5

Vsem cenjenim strankam želimo srečno novo leto 1972 in se priporočam

AJDINI SABAN
slastičarna Jadran in drugi obrat
Vodopivčeva 17 in
Gospodsvetska 3 —
Zlato polje

Vsem cenjenim strankam želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporočam.

Sveže pecivo, torte, kava in ostale slastice. Sprejemamo tudi naročila.

Čevljarstvo
BEZINOVIC KRUNO
Tomšičeva 42, Kranj

Vsem poslovnim prijateljem in cenjenim strankam želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporočam

MALENSEK SILVO
elektroinstalacije
Kranj, Titov trg 21.

želi cenjenim strankam srečno in zadovoljno leto 1972.

RAMADANI ISAK
slastičarstvo
»Na Planini«
Kranj »Huje«

želi vsem cenjenim strankam srečno novo leto 1972 Dnevno sveže slastice, čajno pecivo.

Pakiramo v sodobni embalaži. Vse vrste slastice po naročilu.

PENEŠ ALOJZ
elektroservis
Kranj, Tavčarjeva 18
želi cenjenim strankam srečno 1972
Popravljamo vse elektro-gospodinjske aparate**IVAN JAKOPIN**
Torbarstvo
delavnica
Cesta 1. maja 51
Kranj, Maistrov trg 9.

želi cenjenim strankam srečno 1972 in se priporočam še naprej. Izdeluje razne nahrbtnike, turistične, krošnjake, delovne torbe, ženske torbice, aktovke itd.

KNAP JOŽE
avtomehanik
Labore — Kranj

želi vsem srečno 1972 in srečno vožnjo v novem letu

DETELA JOŽE
gostilna Jurček
Kranjska gora 69

Vsem cenjenim gostom želimo srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporočam

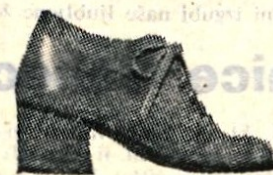
ČEHOVIN BOJAN
pleskarstvo
Kranj — Primskovo 43

želimo vsem strankam srečno novo leto 1972 Lakiramo pohištvo, parkeete in brizgamo pločevino

BERČIČ-CETINSKI
krznarstvo
Kranj, Maistrov trg 2

želi cenjenim strankam srečno in zadovoljno leto 1972

V prijetnem gozdičku vas postrežemo z domačimi specialitetami

Bife Štern Jože
BRUNARICA
— Kokrica
Cesta na RupoSrečno novo leto 1972
Priporočamo sè za obisk**LIKOZAR MARJAN**cementni izdelki
Kranj, Benedikova 18,
Stražišče

Vsem cenjenim strankam želi srečno in uspeha polno novo leto 1972 in priporočam svoje izdelke

Projektivno podjetje KranjCesta JLA 6/I
(nebotičnik)izdeluje načrte za vse vrste gradenj
Srečno in uspešno novo leto 1972**HAFNER SLAVKO**
avtokleparstvo
Rupa 38

želi vsem strankam srečno in zadovoljno 1972. leto

ALOJZ OVSENIK
splošno mizarstvo
Kranj,
Jezerka c. 108c

se priporočam in želim cenjenim strankam srečno in uspešno novo leto 1972

Slastičarna ŠINK
Kranj
Titov trg 11.

Obiščite nas!

Postregli vas bomo s kvalitetnim pecivom, kavo in pijačami. Izdelujemo tudi po naročilu in se priporočamo.
Srečno 1972.**GOSTILNA LAKNER**
Kokrica

želi svojim gostom srečno 1972 in se še nadalje priporočam za obisk

SREČNO 1972**GOSTISČE**
MIKI
Kranjska gora**HVALA ZA OBISK!****KERN STANKO**
modno čevljarstvo
Kranj, Partizanska 5

želi cenjenim strankam srečno novo leto 1972. Priporočam svoje ročno izdelane čevlje.

Trgovsko podjetje
MURKA LESCE

razpisuje delovno mesto

VODJE SPLOSNEGA SEKTORJA

Pogoj: višja strokovna izobrazba in 2 leti prakse na enakem ali podobnem delovnem mestu ali srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse, od tega 2 leti na istem ali podobnem delovnem mestu.

Interesenti naj svoje prijave vložijo na upravi podjetja do 15. januarja 1972.

Odpri sem ZOBNO ORDINACIJO

v Kranju, Partizanska cesta 8 (nasproti Prešernovega gaja).

STEINER MIRKO dentist
Sprejem strank: ponedeljek, sreda in petek

SREČNO IN ZDRAVO NOVO LETO

želijo vsem telesnim in delovnim invalidom MDTI Jesenice in podružnice:

Kranj, Trzič, Skofja Loka, Radovljica in Jesenice

KNIFIC RAJKO

candy servis
Nartnikova 7, Kranj

želi cenjenim strankam srečno novo leto 1972

Zahvaljujem se gasilcem iz Cerkelj in kranjskim poklicnim gasilcem ter vsem sosedom in vaščanom za pomoč v težkih trenutkih ob požaru.

Hudobivnik Ivan
Dvorje 39

Zahvala

Ob boleči in prerani izgubi dragega sina, brata

Jožeta Ambrožiča
iz Ljubnega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in kolektivom. Vsem iskrena hvala za darovano cvetje, vence in izrečeno sožalje. Posebna hvala g. župniku, gasilcem, pevcem, ljubenskimi fantom in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči domači

Zahvala

Ob boleči in prerani izgubi dragega moža in očeta

Franca Roglja

se iskreno zahvaljujeva vsem sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje in izrečena sožalja. Posebna hvala tudi gospodu župniku in pevcem. Zahvaljujeva se vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča: žena Ivanka in sin Ivan

Kranj, 28. decembra 1971

Zahvala

V neizmerni žalosti ob prerani izgubi naše ljubljene žene, sestre, tete in svakinje

Anice Šabec

se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste izkazovali blagi pokojnici kakršnokoli pomoč, jo v boleznih obiskovali in jo bodrili, ji darovali prelepe vence in cvetje na grob ter jo spremili k zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujemo osebju Onkološkega instituta B v Ljubljani za izčrpno in skrbno zdravniško pomoč in nego, posebno predstojnici oddelka dr. Tatjani Šumijevi. Prav lepo se zahvaljujemo družinam Plevnik iz Ljubljane, Dežman in Kovačič iz Kranja za velikodušne usluge, ki ste nam jih izkazovali v času boleznih pokojnice, nadalje se zahvaljujemo č. duhovščini za opravljeni cerkveni obred, pevcem društva upokojenec za ganljive žalostinke in iskreno se zahvaljujemo tudi prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili tolažilno sožalje.

Zalujoči: mož ing. Srečko, sestre Marija, Francka in Lojzka ter drugo sorodstvo

Kranj, 27. decembra 1971

Prodajam PUNTE in BANK-NE. Cerklje 107 6386

Prodajam težko mlado KRAVO simentalcko ali bohinjko s teličkom. Zbilje 24, Medvo-de 6414

Prodajam PRASICA za zakol. Sp. Brnik 63 6415

Za 800 din prodajam 'KIPER' za traktorsko prikolico. Sedej Ludvik, Jesenice, Kidričeva 25 6416

Prodajam PRASICA za zakol. Dvorje 53, Cerklje 6417

Prodajam KRAVO s teletom in TELICO. Selo 27, Zirovnica 6418

Prodajam 200 kg težkega PRASICA. Križaj Janez, Sr. Bitnje 18 6419

Prodajam šest tednov stare PRASICKE. Strahinj 18, Naklo 6420

Prodajam TELEVIIZIJO RR Niš. Dolinšek, Kranj, Pot za krajem 11 (Oreh) 6421

Prodajam dve breji SVINJI. Skrjanc Franc, Stefanja gora 14, Cerklje 6422

Prodajam avto RADIO. Britof št. 190, Kranj 6423

Prodajam dva PRASICA za zakol. Sp. Brnik 61 6424

Prodajam eno leto staro TELICO frizjiko. Dragočajna 11, Smednik 6425

Prodajam BIKA za pitanje. Sp. Besnica 18 6426

Kupim 13- ali 14-colski GUMI VOZ. Zg. Bitnje 31 6427

Kupim rabljen BETONSKI MESALEC. Rozman Marija, Trojarjeva 18, Kranj 6428

Prodajam poltovorni AVTO hanomag garant. Naslov v oglasnem oddelku 6429

Prodajam FIAT 600 D za 4000 din. Ogled popoldne. Šenčur, Pipanova 32 6430

Ugodno prodajam odlično ohranjen VW 1200, letnik 1965. Rozman Vida, Poljšica, Podnart 6431

Oddam opremljeno, centralno ogrevano SOBO v središču Kranja. Naslov v oglasnem oddelku ali telefon 23-246

Kupim staro HISO na Gorenjskem. Možnost adaptacije. Naslov v oglasnem oddelku 6404

Prodajam HISO 3 km od Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 6433

V najem oddam 40 m² PROSTORA za delavnico ali skladišče. Zadržna 10, Primskovo, Kranj 6434

Na Gorenjskem, v okolici Bleda, prodajam HISO v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 6435

Takoj vzamem v službo NATAKARICO za bife v Skofji Loki. Nedelja in prazniki prosto. Ponudbe oddati v podružnici Glasa v Skofji Loki pod »7 ure« 6381

ROLETE, lesene, plastične z delnim popustom in žalužije naročite pri zastopniku SPILERJU, Gradnikova 9, Radovljica, telefon 75-610. Pišite, pridem na dom 4557

Cenjene goste obveščamo, da bo GOSTILNA na ČEPU-LJAH 31. decembra 1971 ZAPRTA 6382

ZSAM TRZIC bo organiziralo tečaj za pridobitev kvalifikacije voznikov motornih vozil. Tečaj se bo pričel v drugi polovici januarja. Vse informacije daje in prijave sprejema tajnik Jože Goričan, Trzič, Ročevnica 35 do 10. januarja 1972 6405

Mladi zdravnici JELKI KADUNC-REPIČ iz Sr. vasi pri Šenčurju čestitajo ob uspešno končanem študiju na medicinski fakulteti moji Ivo in starši Uranič, Kadunc, Repič

Prebivalcem vasi Trboje in Moše se iskreno zahvaljujem za izkazano hvalečnost in darila ob prenehanju moje službene dolžnosti poštarja na tem terenu. Posebej se zahvaljujem pobudnikom, ki so imeli s tem posebne stroške in so svojo zamisel uresničili pri ostalih prebivalcih obeh vasi. Istočasno želim vsem prebivalcem mojega bivšega terena srečno in uspešno novo leto 1972. Smole Viktor, Valburga 26 6437

GASILSKO DRUŠTVO DUPLJE želi v novem letu 1972 polno uspehov in nadaljnega sodelovanja vsem darovalcem in se jim še enkrat zahvaljuje za pomoč pri nabavi nove motorne brizgalne. Posebne čestitke veljajo: pokrovitelju Zavarovalnici Sava Kranj, botru Balantiču Ivanu, botri Balantič Marici, Krajevni skupnosti Duplje, občinski gasilski zvezi Kranj, vsem vaščanom krajevne skupnosti Duplje, tovarni IBI Kranj, tovarni Kos in srpov Trzič. V novem letu si želimo z vsemi še tesnejšega sodelovanja in novih uspehov. 6438

KUD ZALOG pri Cerkljah priredi 31. decembra ob 19. uri SILVESTROVANJE, kjer bo v veselih družbi pričakali novo leto. Dobimo se v dvorani šole v Zalogu. Igrajo VESELLI TRGOVCI. Vabljeni!

Mladinski aktiv MAVČICE priredi v nedeljo ob 17. uri PLES. Igrajo TURISTI. Vabljeni! 6439

KUD STORZIC KOKRICA prireja 31. decembra ob 19. uri SILVESTROVANJE v kulturnem domu na Kokrici. Vljudno vabljeni. 6440

Prodajam 12 tednov brejo SVINJO. Zg. Brnik 27, Cerklje 6441

Prodajam prenosni MAGNETOPON s šestimi trakovi. Smartno 6, Cerklje 6442

Prodajam 70 kg težkega PRASICA. Sp. Brnik 19, Cerklje 6443

Prodajam kompletno KONZOLO in BAKRENO ZICO ter kupim BETONSKI MESALEC. Praprotna Polica 30, Cerklje 6444

Prodajam PRASICA za zakol. Kranj, Kuriška pot 7 6445

Prodajam karamboliran avto FIAT 850 sport, letnik 1970. Jezerska cesta 42, Kranj 6446

Iskrena zahvala vsem zdravnikom in strežnemu osebju BGP Kranj za nesebično pomoč, posebno dr. Marku Lavriču. Knific Pavla, Prebačevica 37 6447

Uslužbenka nujno potrebuje SOBO oziroma enosobno STANOVANJE v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati pod »moj dom« 6448

Prodajam KRAVO s tretjim teletom, Virloh 5, Sk. Loka. Zelo ugodno prodajam JAWO 175 ccm, prevoženih 400 km, v garanciji. Mohorič Mirše, Zabrekve 9, Selca nad Skofjo Loko 6450

Opremljeno ali neopremljeno SOBO po možnosti s kuhinjo iščem v centru Skofje Loke. Naslov v oglasnem oddelku 6451

Diamantni skoki padalca Štefana Pesjaka

»Kaj je najlepše pri padalstvu? Prosti pad. In tega se ljudje najbolj boje. Plavam po zraku. Na trenutke se zamislim, da sem ptič. Ne letim vodoravno, vendar krmarim z rokami, se premetavam, obračam. Pod sinjim nebom sem resnično sam, svoj gospodar ...« (Štefan Pesjak)

Padalce sem vedno občudoval zaradi poguma in velike prisebnosti, ki jo morajo obdržati med vratolomnim letom proti zemlji. Junakov takega kova dolgo nisem osebno poznal. Njihova imena sem prebiral po časopisih in v spomin sta se mi najbolj vtisnili imeni Milana Dimića iz Zrenjanina ter Janeza Brezarja iz Kranja. Med tem časom sem tudi nekajkrat na filmskem platnu sledil vragolijam ameriških, ruskih in kanadskih padalcev. Nisem mogel verjeti, da so sposobni kaj takega. Brez kril, brez sposobnosti za jadranje.

Z zame neznanimi junaki neba sem se prvič srečal na letališču v Lescah, nekaj tednov pred lanskim svetovnim prvenstvom v padalstvu. Pogovarjal sem se z njimi in spoznal Brezarja, Dimića, Kupljenika, Lotriča in ... Štefana Pesjaka. S tem prijaznim skromnim fantom sva kmalu postala prijatelja. Takrat še nisem slutil, da poznam danes najboljšega padalca v državi, moža, ki mu je za las ušel naslov najboljšega na svetu, junaka pod pisano kupolo, ki so ga letos proglasili za najboljšega Jugoslovana v tej športni panogi. Štefan je opravil prek 1100 skokov in ima edini v Jugoslaviji najvišji možni padalski znak »Zlati C s tremi diamanti«.

Štefan Pesjak se je rodil 30. avgusta 1943. leta v Radovljici. Izučil se je za čevljarja in je dve leti delal v kranjski Planiki. Potem ga je zaneslo v Nemčijo. Po odsluženju vojske se je zaposlil v jeseniški železarni. Svoj vsakdanji kruh služi na delovnem mestu valjavca v hladni valjarni. V tem obratu so zaposleni številni jeseniški športniki, predvsem hokejisti.

Jutri, 30. decembra, bo pet let, odkar se je oženil. Za svojo življenjsko družico je izbral Marto, ki je doma s Krasa. Spoznal jo je v Radovljici. Marta je danes medicinska sestra v domu onemoglih na Jesenicah. Marta in Štefan imata 3 in pol leta starega sinčka Robija. Črnolas je in krepak. V marsičem je podoben očetu. Letos bi najraje stalno sedel v letalu ter opazoval, kako skače očka. Pravi, da bo tudi on padalec.

Pesjakova družina stanuje na Bokalovi ulici na Jesenicah v tesnem, enosobnem stanovanju. Štefan je tarna,

da niti za dragocene športne trofeje ne najde primernege mesta. Hrani jih po policah, predalih, mizicah itd.

PRVI SKOK

Štefara padalska pot se je začela podobno kot pri mnogih sovrstnikih, ki so stanovali blizu letališča v Lescah.

»S Šoštarčevim Mirom sva bila v Radovljici sošolca. On je že s petnajstim leti hodil na letališče. Prijatelji smo ga stalno spraševali, kdaj se bodo začeli tečaji za padalce in pilote. Takrat sem bil star 17 let. Marca in aprila se je tečaj končno začel. Prijavila sta se tudi moja dva brata, Lotričevi in še drugi. Učila nas je nekdanja državna prvakinja Ivanka Jelenc. Spominim se, da nam je vedno pravila, naj jo kličemo kar Ivanka. Učil nas je tudi Poličar. Se dobro vem, da sem 4. avgusta 1961. leta prvič skočil z višine 800 metrov in sicer z nekdanjega letala PO-2, ki so menda samo še trije v Jugoslaviji. Pilotiral je Silvo Orožim. Najtežje mi je bilo, ko mi je Silvo rekel, naj skočim. Menda sem ga potem, ko sem že zlezal na krilo, še trikrat vprašal, če res lahko. Veš, kako je. Sam si, pod teboj je globina, in še pilot se smeji tvojemu strahu. Potem sem se pogeljal v prazno. Globina se odpre. Zaprlo mi je sapo. Hotel sem nekaj reči, vendar nisem mogel ... Prebudil me je dinamični udarec pri odpiranju padala. Spuščal sem se po teoretičnih navodilih. Gledal sem okolice. Zračni tokovi so me nosili. Krmaril sem. Kako lepo je to! Sam si, vidiš vsak kotiček pod seboj. Vse je tiho. To je nekaj neprimerljivega ...«

Od tega »usodnega« trenutka dalje Štefan padala ni zapustil. 1969. leta je postal član republiške reprezentance, leto kasneje pa državne. To je njegov cilj. Sedaj je nenadomestljivi del našega najboljšega padalskega moštva. Za svoje bogate uspehe je že prejel Bloudkovo in Zihlerovo plaketo, letos pa še priznanje in nagrado radovljiške skupščine.

OH, TA ZADNJI SKOK

Štefan Pesjak je nastopal tudi na lanskem svetovnem padalskem prvenstvu v Lescah. S tovariši je osvojil 2. mesto v skupinskih skokih na cilj, v skupni uvrstitvi pa je bil Štefan 31. na svetu in najboljši Jugoslovian. Vendar

Pesjak tega prvenstva ne bo pozabil, čeprav mu uspehi in razočaranja ne motijo pogosto misli. Nikoli ni in ne bo hrepenel po slavi. Kljub temu se prvenstva v Lescah pogosto spomni in premišlja ...

»Bilo je pri skokih posameznikov na cilj s 1000 metrov. Trikrat sem pristal na čisti ničli. Skupaj s Francozom sem bil najbližji naslovu svetovnega prvaka. Od mene so vsi pričakovali 1. mesto. Skočil sem četrtrič. Cilj sem zgrešil za 3,69 metra! Ne vem, kaj mi je bilo. Pogosto tuhtam o tem, vendar ne pridem do kraja. Verjetno psihično nisem bil najboljšo pripravljen. Ponesrečen zadnji skok v Lescah ni moj prvi tak primer. Polomil sem ga že na republiškem in državnem prvenstvu, ko sem imel prvo mesto že v žepu. Zadnji, odločilni skoki, so zame res zakleti. Upam, da v prihodnje take smole ne bom več imel.«

Štefan Pesjak je daleč najboljši Jugoslovian v figurativnih skokih, ki so ena težjih padalskih disciplin.

»Tu odloča hitrost. Ječmenov iz Sovjetske zveze opravi v šestih sekundah šest akrobatskih elementov: 2 zaobrata za 360 stopinj, zadnjo salto in ponovitev tega. Sam sem te elemente opravil na treningu v 8,3 sekunde, na svetovnem prvenstvu pa v 9,2 sekunde. To me uvršča na konec prve polovice najboljših padalcev sveta. Pri teh akrobacijah in padalski štafeti odloča izkoriščanje prostega pada, ki ga imam pri padalstvu najraje, in krmarjenje po zraku ...«

PADALEC O ŠPORTNIKIH

»Moj vzornik pri padalstvu je Milan Dimić iz Zrenjanina. Cenim telovadce zaradi truda in hitrosti mišljenja. Spoštujem košarkarje in hokejiste. To sta ostra športa in igralci med igro ne morejo počivati. Še posebej pa cenim Mira Cerarja in Daneta Korico. Če govorim o svojem športu, sodim, da so Čehi, Rusi in Amerikanci najboljši padalci. Veliko pa so napredovali tudi padalci Vzhodne Nemčije. Nov rod padalcev raste tudi pri nas. To so Lotrič, Lavtžar in Branko Hrast, ki je drugo leto že lahko najboljši. Pri ženskah pa je najboljša Darinka Krstič.«

Štefan Pesjak ima rad roket, katerega je nekaj časa igral, pa je tudi zvest navijač hokejistov Jesenic in košarkarjev ljubljanske Olimpije.

V svoji športni karieri je doživel Štefan tudi žalostne trenutke, ki so ga globoko pretresli. Pred njegovimi očmi sta se zgodili dve hudi padalski nesreči. 1962. leta se je v Ptuj ubil njegov sotekmovalec, v Lescah pa se je hudo ponesrečila padalka Ivnikova. Ostala je hroma. Štefan je bil trikrat pri njej v bolnici, doma pa je še ni obiskal. Prek našega lista jo najlepše pozdravlja. »Po teh nesrečah sem pred vsakim skokom bolj razmišljal kot običajno,« pravi Štefan. »Posebno zato, ker sem bil takrat še zelenec, začetnik«. Nesreča tovariša prizadene vsakega pravega športnika.

ZELJE IN NACRTI

Štefan Pesjak bo še skalal. Rad bi odšel na svetovno pr-

venstvo v Ameriko in Kanado ter tam nadokradil tisto, kar je zamudil doma, v Lescah. Razmišlja, da bi po končani bogati športni poti postal padalski instruktor v matičnem klubu v Lescah. Njegovo bogato znanje bo mlajšim padalcem prepotrebno. Še posebej pa želi, da bi dobila njegova družina večje stanovanje.

Zelimo, da bi se njegove želje uresničile. Voščimo mu srečno novo leto. Njemu in vsej družini. Od starega leta se bo Štefan Pesjak poslovil doma v Radovljici. Po 12 letih se bo zbrala vsa družina, ki ji lahko rečemo »padalska«. Štefan ni edini Pesjak, ki ljubi padalstvo. Sledita mu še dva brata.

Pripravil:
J. Košnjek

Nagradna križanka na 24. str.

Za reševalce križanke razpisuje uredništvo Glasa 10 nagrad, in sicer:

1. nagrada 200 din
- 2.— 3. nagrada 100 din
- 4.—10. nagrada 50 din

Rešitve pošljite v uredništvo Glasa, Kranj, Trg revolucije 1, do vštete 5. januarja 1972, in sicer vsako v svojem ovitku z oznako: NAGRADNA KRIŽANKA 1972. Žrebanje bo 6. januarja ob 17. uri v uredništvu. Izid žrebanja bomo objavili v soboto, 8. januarja. Zelimo vam veliko uspeha pri reševanju.

SREČNO V NOVO LETO, MLADI GORENJCI

Peter, Blaženka, Tanja, Štefan in Minko bodo v soboto praznovali prvi rojstni dan — Največje težave z varstvom — Srečen je, kdor ima staro mamo — Skoraj v vseh družinah zaposlena oče in mati — Očetje za fante, mame za dekleta.

S strani današnje novoletne številke se vam smehlja pet Gorenjcev, ki bodo rojstni dan praznovali prav na prvi dan leta 1972. Za mnoge je bila lanska novoletna noč noč zabave in praznovanja, za nekatere pa trenutki napetega pričakovanja. Pričakovali so naraščaj v družini. Bo fant? Bo dekle? Se bo vse dobro izteklo? Da bi bili le vsi zdravi! je bila želja vseh. In v družinah vseh petih na novo leto rojenih Gorenjcev so zdaj zadovoljni. Fant ali dekle, to je zdaj vseeno. Zdravi so vsi. Seveda se vsaka družina prebija naprej po svoje. Temu otroku lahko starši nudijo več, nemu manj.

PRVI OBISK V ŠKOFJI LOKI

Pot se je začela v Škofji Loki. S fotoreporterjem sva iskala stanovanje Milke in Franca Cvirna. Njun sin Peter je zajokal v kranjski porodnišnici na novega leta dan malo po deveti uri zvečer. Petrkovo mamo sva našla v tovarni Sešir. Oba z možem sta zaposlena v tem podjetju.

Popeljala naju je v stanovanje. Ura je bila še zgodnja dopoldanska in fantek je še spal. Zbuditi ga je bilo treba.

»Nobenih težav nismo imeli z njim v prvem letu,« je pripovedovala mama. »Bolezen ga sploh ni obiskala. Se največje težave imamo z varstvom. Se samo do novega leta bo pri tej gospe. Za naslednje tri mesece sem dogovorjena z drugo. Potem pa... Ja, ne vem še. Mislim, da bi morali urediti vsaj kake jasli. Z otroško posvetovalnico smo kar zadovoljni. Dopoldne in popoldne je odprta.«

Druga težava je pri Cvirnovih stanovanju. Le sobo in kuhinjo imajo. Nameravajo zidati hišo. Upajo, da bodo dobili kredit. Peter je krepak fant. Ze z desetim, mesecem je shodil.

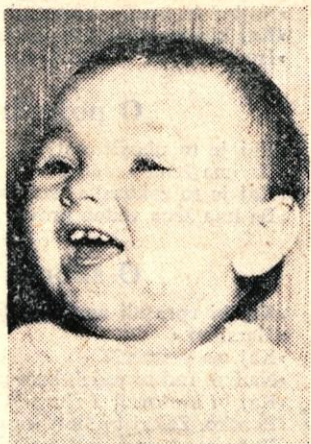
Katera teta me bo vzela v varstvo?

»Če sva pričakovala fantka? Nama z možem je bilo

vseeno. Desetletni sin pa mi je naročil, da se brez bratca ne smem vrniti. In kar za dovoljen je bil potem.«

MAMICA JE DOMA

Drugega malčka sva iskala na severnem koncu Gorenjske. Na Jesericah sva se ustavila. Družina Blaženke in Marjana Jesiha živi na Javorniku. Blaženka je prvi otrok, ki je bil rojen letos v jeseniški porodnišnici. Sredi popoldneva so zdravniki pomagali na svet krepki punčki.

Dobro mi je, ker imam mamico doma

Mama pri Jesihovih ri zaposlena. Dovolj dela ima z dvema nagajivima — dvoipolletno Romanco in enoletno Blaženko. »Moram biti doma,« pravi. »Mož je zaposlen v podjetju Kovinar. Le z njegovim zaslužkom pa je težko shajati. Prebijamo se s pomočjo moške mame. Tudi stanovanja nimamo preveč udobnega. Samo sobo in kuhinjo imamo. Pa še to komaj dva meseca. Prej smo stanovali skupaj s staro mamo. Ko bo najmlajša stara vsaj dve leti, se bom gotovo zaposlila. Da bi zdaj plačevala varstvo, je predrago. Kje bom dobila varstvo? Staro mamo bom prosila, kasneje pa jo bom gotovo dala v vr-

tec. Vrtec pa je na Koroški Beli. In šola tudi.«

Vsi so bili punčke veseli ob rojstvu. Mož je sicer nekaj govoril o fantu, mami pa je bilo že pred rojstvom bolj prav, da bi bili pri hiši dve dekletki.

TANJA IMA ŽE MLAJSO SESTRICO

Podnart je dolga vas. Pa ne tako dolga, da bi bilo težko dobiti družino Sotlarjevih. Tudi tu imajo hčerko rojeno na dan rovega leta. Zdrava je bila vse leto, le nekaj dni po rojstvu je morala ostati

Veste, da sem pred štirinajstimi dnevi dobila sestrico?

v bolnišnici. Sicer pa je prava sreča, da ni bolezn. Zdravnika imajo Podnarčani precej daleč — v Radovljici. Otroška posvetovalnica je bila včasih enkrat mesečno v Podnartu. Zdaj je že dalj časa ni. Tudi otrok ri v kraju ne vem koliko. Kakih deset, petnajst.

»Oba z možem sva zaposlena,« je povedala Tanjina mama Danica. »Jaz v obratu Iskre na Lipnici, mož Jože pa v kemični tovarni Podnart. Kadar sem v službi, pazi na hčerko stara mama. Vrta v Podnartu ni. Šola — štirirazredna — pa je na Vošah. Glede stanovanja je kar v redu, saj imamo novo hišo.«

Bo Tanja kmalu dobila bratca ali sestrico?

»Saj že ima sestrico. Štirinajst dni je stara. Prva punčka — stara bi bila dve leti in pol — je umrla. Ja, same punce so pri hiši. Prav bi še bilo, da bi bil še kak fant, pa tudi proti dekletom nimamo nič.«

FANT OD FARE

Iz Podnarta do Srednje Dobrave pri Kropi ni daleč. Obisk sva namerila družini Lojzke in Stjepana Škvorca. Tudi njun sin je bil med prvimi Gorenjci rojenimi v letošnjem letu.

»Fant od fare je tale naš Štefan,« je dejala mama Lojzka. »Pri hiši smo že pred tem imeli fanta in dekle. Vedno pa sem želela, da bi imeli v novi hiši še enega fanta. Zdaj ga imamo.«

»Zgradili smo namreč novo hišo. Ze pred desetimi leti smo začeli graditi, pa še ni gotova. Zaposlena sva oba z možem, jaz popoldne, mož na tri šihite. Na Štefana pazi popoldne hčerka, čeprav ji zaradi tega manjka časa za učenje.«

Prebivalci Srednje Dobrave morajo k zdravniku v Radovljico, otroška posvetovalnica pa je v Kropi. Le-ta bi morala biti odprta enkrat mesečno, verdar zaradi pomanjkanja zdravnikov ni vedno. Majhne otroke obiskujejo tudi patronažne sestre.

»Sicer pa nam Štefan ni delal skrbi,« pravijo pri Škvorčevih. »Le v sedmem mesecu je imel angino. Rada bi bila doma. Če hočem zaslužiti, pa moram biti zaposlena. Sem snažilka v šoli Lipnici. Se tako je treba zelo varčevati. Po eni strani varčujemo, na drugi strani pa otrokom ne moremo nuditi urejenega doma.«

Kaj me neki čaka v letu 1972?

PRVI GORENJEJEC

V Preddvoru je doma prvi Gorenjec rojen leta 1971. Jože in Marija Križnar sta z Minkom dobila četrtega otroka. Mame ob najinem obisku ni bilo doma. Za spremembo je odgovarjal kar »poglavar družine.«

»Ja, novo leto. Snežilo je kot za stavo, ženi se je mu-

dilo v porodnišnico, prevoza pa ni bilo mogoče dobiti. Telefonske žice so bile potrgane, soseda pa ni bilo doma.«

Končno je Marijo do Kranja zapeljal neki Tržičan. Čez dobro uro se je Križnarjeva družina že povečala.

»Minko je dobro prebil prvo leto. Tudi z drugimi tre-

Kar pogledjte! Prvi Gorenjec rojen v letu 1971 sem

mi nimamo težav,« je povedal Jože. »Otroška posvetovalnica je v Preddvoru vsak prvi torek v mesecu, redni zdravnik je pa tu. Z ženo sva oba zaposlena. Ona je prešivalka v Planiki, jaz pa v Iskri tehnolog za avtomate. Za varstvo imamo k sreči dobro teto. Sicer bi pri štirih otrocih morala žena biti doma. Vrta v Preddvoru še ni. Upam pa, da bo kmalu. Malega bi zagotovo dali v vrtec. Solo imamo blizu. Otroci se ne morejo potepati.«

Stanovanje imajo pri Križnarjevih dovolj veliko. Povedali so mi, da so hišo gradili deset let. Zdaj pa je res dovolj prostora — še za kakega malčka.

»Za začetek sem hotel fanta. Pa je bila punca. Dvajset litrov vina sem takrat izgubil zaradi stave. Potem mi je bilo vseeno. Za tega zadnjega sem celo mislil, da bo punčka — zaradi parov: dva fanta in dve dekletki.«

- Pet družin smo obiskali.
- Pet enoletnih malčkov, kd imajo rojstni dan na novo leto. Ugotoviti, kdo je lepši, ni mogoče. Vsi so rdečelični, dobrodušni, pravi debelučki. Le vsaki mami se zdi, da je njen najlepši. Za nobeno ceno ga ne bi zamenjala. In kaj naj želimo malčkom za novo leto? Petru večje stanovanje, Blažerki, da ima še naprej mamo doma, Tanji, prijateljstvo z mlajšo sestrico, Štefanu, da bi očka dovolj zaslužil in bi bila mama lahko doma, Minku pa, da bi bila njegova teta zdrava. In vsem še naprej veliko zdravja.
- To je največ vredno.

Besedilo: J. Govekar
Slike: F. Perdan

Drugo srečanje z Abrahamom

Težak in moreč je včasih naš vsakdan. Utrujeni od prejšnjega začnemo nov dan. V takih trenutkih največkrat mislimo na težave, pri tem pa redko pomislimo, da nismo edini. Nekaj čudnega je v človeku, da laže prenaša bolečino, če vidi, da ni sam.

Tako sem razmišljal, ko sem se v Ribčevem lazu v Bohinju odpravil iz hiše številka 23. Po obisku pri Ivani Logar, ki je v ponedeljek 27. decembra praznovala stoti rojstni dan, me je obdajalo čudno zadovoljstvo. Življenje človeka je tako enkratno, da je prava lepota toliko lepša, kolikor težji so bili preživeli trenutki.

Ivani Logar, ki se je kmalu potem, ko je bila stara 17 let, poročila, življenje ni bilo postlano s cvetjem. »O tem, ali se bosta dva vzela ali ne, so včasih odločali starši,« je poudarila. Srce da je slab gospodar, je bilo takrat pravilo. In za Dobravčevo Ivano, rojeno v Bohinjski Bistrici, so doma rekli, da je lahko vesela, ker bo dobila Logarjevega fanta, ki je bil 10 let starejši od nje. Imel je 18 goldinarjev. In to za tiste čase menda ni bilo malo.

Tri otroke je Ivana povila. Dva in moža je preživela. Danes skrbi zanjo 68-letna hčerka Justina. Tudi ona nima več moža. Sin je Justini padel v partizanih. Hčerki pa sta toliko stari, da imata tudi že po dvajset let stare otroke. Tako je Ivana Logar ob drugem srečanju z Abrahamom že trikrat prababica: Matiažu, Tomažu in Andreju.

»Le napišite, da bo kaj branja. Pa tudi to napišite, kako lepo mi Justina streže. Čeprav sem včasih že malo naveličana tega enoličnega čakanja, sem vseeno srečna, da se bliža 100-letnica. Zelo sem si želela, da bi dočakala ta jubilej. Zadnja leta sem

vsak mesec dala na stran od pokojnine nekaj tisočakov. Mislim, da se jih je nabralo zdaj 260. Vse to sem hranila za 100-letnico, da bodo vsi, ki me bodo obiskali, lepo postreženi. Veste, včasih je pri nas, ker smo imeli gostilno, vino velikokrat od mize teko. Želela sem si, da bi tudi ob moji 100-letnici še enkrat.«

Sicer pa je Ivana sovražila pijance. Pijanci da so največkrat bili tudi babjeki in zapravljevci, je povedala.

Čeprav je že 27 let, kar so ji ohromele noge in je zato »priklenjena« na invalidski voziček, in čeprav že skoraj 10 let ne vidi pa tudi sliši slabo, je še vedno zelo živahna. Ko je imela 90 let, je nappletla še 16 parov nogavic. Različnih dogodkov desetletja nazaj pa se spominja tako dobro, kot da so se zgodili včeraj.

»Dobro se še spominjam, kako so 1902. leta delali železnico in predor. Takrat so delali močni in postavni možje in fantje, večinoma iz južnih krajev. Bili so med njimi tudi takšni, ki so v enem dnevu toliko popili, kot naši ljudje v enem tednu ne. Pa

se jim ni niti poznalo. Največkrat so bili mirnejši kot domačini, ko so ga malo čutili.«

»Kako pa je bilo takrat, ko ste prvič videli avto?«

»To je bilo 1903. leta v Radovni, kjer smo takrat stanovali. Mimogrede povedano, kar sedemkrat sem se v življenju selila. No, v Radovni smo imeli takrat gostilno. K nam se je pripeljal z avtomobilom neki Nемеc lovit ribe. S seboj pa je imel tisto pojočo škatlo, no, gramofon ji pravijo danes. O kako se mi je vse skupaj zdelo smešno.«

Pred leti, ko ji vid še ni toliko pešal, je Ivana vsako poletje sedela pred hišo in opazovala avtomobile.

»O, koliko jih je. Pa koliko tujcev danes prihaja v Bohinje. Saj so včasih tudi, toda veliko manj jih je bilo in vsi so prišli s kočijami. Bili pa so sami netični in so znali uživati življenje. Pa tudi sicer so ljudje včasih drugače živeli. Niso imeli toliko vsega kot danes pa je bilo vseeno več gostiln kot sedaj. In vsi birtji so lahko živeli.«

V teh dneh, ko praznuje 100-letnico, Ivana tudi rada pove, da je že minilo 82 let, kar se je poročila. Tretjega marca letos je bilo to. In 1939. leta sta z možem praznovala zlato poroko. Takrat sta se tudi slikala. Čeprav je od takrat minilo več kot 30 let, se ni dosti spremenila. Isti obraz in nasmeh, le nekaj gub je več in nekaj las je manj.

»Veste, nič ni res, da se morajo ljudje veliko gibati, da ostanejo zdravi. Če bi to držalo, potem bi me že zdavnaj ne bilo več. Toliko let me že hčerka Justina vozi s tem vozičkom, pa za zdaj nimam nobenih težav s prebavo ali podobnim. Mislim, da je pomembnejše, kaj ljudje jedo. Jaz sem imela vedno najraje kislje zelje in meso. In še danes je moja najljubša jed zelje in pire krompir.«

Bohinjci Ivano dobro poznajo in tudi radi jo imajo. Skoraj ni dneva, da je ne bi kdo obiskal. Pa tudi tujci radi pridejo na obisk. Nič koliko slik ima, ko so se v zadnjih letih domačini in tujci slikali z njo. Za spomin, da so se slikali s skoro 100-letnico.

● Ko smo pred tremi leti v našem časopisu pisali o Ivani Logar, smo obljubili, da jo bomo za stoti rojstni dan obiskali. Veseli smo bili, da smo to obljubo lahko izpolnili. Žal se v ponedeljek nismo mogli udeležiti slavnosti, ko so jo obiskali, obdarili in ji čestitali predstavniki občinske skupščine ter drugi. Vseeno pa naj veljajo naše iskrene čestitke ob njenem čestitljivem jubileju in želja, da bi vesela in zdrava štela leta od 100 naprej.

Andrej Zalar

»Jest sem pa en Franci Košir«

Nadvse prijetno in zabavno se je pogovarjati z njim — s Francijem Koširjem, ki že več kot 17 let igra trobento pri zranih Avsenikih. Še bolj zabavno pa mu je postavljati vprašanja, kakršnakoli, kajti vedno se znajde. Tak je in takega imajo Jeseničani najrajši. Od Francija, »tega hecarja« pričakujejo vedno in vedno dovtipov, vicev. Franci pa zna tudi izvrstno pihati v trobento in ima nemalo zaslug za to, da so Avseniki danes v svetu najbolj priljubljen slovenski ansambel.

O sebi odkritosrčno

- »Kaj bi najraje bil, če ne bi bili Franci Košir?«
- »Še zmeraj kar najraj' Franci Košir.«
- »Na kaj se nasploh v življenju poživigate?«
- »Na vse.«
- »Kdaj vam je hudo?«
- »Ko je treba sreg pokidat'.«
- »S kom ste si pogosto v laseh?«
- »Z ženo, če pridem pozno domov?«
- »Kaj vas je v preteklem letu najbolj razveselilo?«
- »Ko se mi je enkrat posrečilo priti s keglijšča naravnost domov.«
- »Kaj bi storili, če bi vam vzeli kri?«
- »Najbrž bi imeli na postaji milice veseli večer.«
- »Kaj bi storili, če bi vam vzeli vozniško dovoljenje?«
- »Hodil bi peš — nasekan.«

O pojmih previdno

- »Kaj je to ubogljivost?«
- »Da ima žena vedno prav.«
- »Kaj je to zakorska sreča?«
- »Da ima žena vedno prav.«

O športu ognjevito

- »Kaj bi vprašali vratarja hokejistov Kneza?«
- »Marsikaj.«
- »Kaj, na primer?«
- »Nadvse rad bi vedel, kam gre na Silvestrovo.«
- »Kaj bi svetovali Tišlerju?«
- »Poroko. Zakaj bi šlo njemu boljše kot meni.«
- »Kako ste komentirali zadnji poraz Jesenic v tekmi z Olimpijo?«
- »Madona! Če me ni doma, gre pa res vse narobe.«

O gospodarstvu preudarno

- »Kaj se na Jesericah nenehno spreminja?«
- »Dim. Zdaj ga vleče gor, zdaj dol.«
- »Katera rekreacijska dejavnost navdušuje Jeseničane?«
- »Tek — iz gostilne v gostilno.«
- »Kaj bo rekel dedek Mraz?«
- »Jojme, jojme, Jeseničani, a cementarne še niste začeli graditi?«
- »Kaj ga bo še posebej navdušilo?«
- »Samajama.«
- »Prosim?«
- »Samajama. Japonsko ime za cesto v jeseniške Rovte.«
- »Kaj manjka slovenskemu direktorju?«
- »Bogato podjetje.«
- »Kaj naj store, ko se znajdejo v nelikvidnosti?«
- »Postanejo naj likvidni.«
- »Nad čim ste v gospodarstvu navdušeni?«
- »Nad vsem, kar se je gradilo in se potem podrla.«
- »Kaj se je po vojni najbolj razvilo?«
- »Kurjereja in divji lov.«

D. Sedelj

100-letna Ivana Logar z 68-letno hčerko Justino — Foto: F. Perdan

INDUSTRIJA KOVINSKE OPREME IN ŠTROJEV
KRANJ
YUGOSLAVIJA

proizvaja stroje za čevljarsko, tekstilno, konfekcijsko in kartonažno industrijo ter drugo opremo.

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želi srečno in uspehov polno novo leto 1972

Mesarsko podjetje Tržič

se priporoča cenjenim odjemalcem tudi v bodoče s svojimi kvalitetnimi izdelki in prvovrstnim svežim mesom vseh vrst po konkurenčnih cenah. V naših poslovalnicah v Tržiču in Kranju boste solidno postreženi.

Vsem delovnim ljudem kolektiv podjetja želi srečno novo leto 1972.

Triglav konfekcija Kranj

Vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem želimo srečno in uspešno leto 1972.

Živilski kombinat

ŽITO

Ljubljana

DE GORENJKA LESCE
DE PEKARNA KRANJ
DE TOVARNA ČOKOLADE
GORENJKA LESCE
DE PEKARNA TRŽIČ

vsem svojim potrošnikom želi srečno novo leto 1972 ter priporoča svoje izdelke kot: žitarice, mlevske izdelke, kruh, pecivo, testenine, pekatete, čokolado Gorenjka, rolade, kolače in izdelke obrata Šumi

V otroškem oddelku jeseniške bolnice

V mračnem decembrskem jutru se mi je jeseniška bolnica zazdela neprijazna. Toda že po prvih korakih v otroškem oddelku je videz mračnosti zamenjalo prijetno vzdušje živahnosti.

»Stlič, zakaj pa ti lasje tako gol štrlijo?« so v nenadnem presenečenju in radovednosti zažarele Simonove oči.

»A dons maš pa dolgo klavato? Veš, večaj si imel lepšo,« se je samozavestno oglasilo iz rdeče pižamice.

In »stlič«, primarij dr. Stefan Plut, se je pustil vleči za lase, pocukati za rokvav. Že čez nekaj hipov so bili mali bolniki pravi pravcati razbojniki. Mene ti nagajivi deklički in fantički ob prisotnosti dr. Pluta še opazili niso.

»Leta 1959,« pripoveduje otroški zdravnik primarij dr. Stefan Plut, predstojnik otroškega oddelka, »ko sem se zaposlil v jeseniški bolnici, je bila na Jesenicah le posvetovalnica za otroke. Težje primere že starejših otrok smo reševali v posebnem oddelku internega oddelka. Vse do-

jenčke, ki so hudo zboleli, pa smo morali poslati v ljubljansko bolnico.

In tedaj smo se odločili, da postavimo temelje današnjemu otroškemu oddelku. Imeli smo le 26 postelj, a za začetek je bilo kar zadosti. Zdaj imamo v bolnici 56 postelj. Zmogljivost otroškega

oddelka zadostuje za jeseniško občino in radovljiško, deloma za Trzič in polovico Kranja. Zanimivo je, da po podatkih zavoda za zdravstveno varstvo presegamo potrebe po bolniškem varstvu otrok.

ENAKOVREDEN RAZVOJ VSEH SLUŽB

Vzporedno z razvojem otroškega oddelka v bolnici smo razvijali tudi terenske službe, kajti hoteli smo imeti sodoben sistem zdravstvenega varstva otrok, moderen sistem otroških dispanzerjev. Prav gotovo ne bi uspeli brez dobro organizirane pediatrične službe, kajti po tem sistemu mora biti pediatrična služba najbolj urejena, bolniško tudi, most med obema pa predstavlja specialistična ambulanta. Pri tem nobene službe ne smemo zanemarjati. Služba na terenu mora neprenehoma skrbeti, da so vsi otroci pravočasno pregledani in zdravljeni. Vsi zdravniki se morajo redno sestajati in se domeniti za skupna prizadevanja in medsebojno povezavo.

Zanimiv podatek dela na terenu je število, ki pove, koliko otrok iz neke občine letno sprejme otroški oddelek. 1967. leta je bilo v otroški oddelek iz jeseniške občine sprejetih 58 odstotkov od vseh otrok v občini, leta 1968 je znašal odstotek 47, 1969. leta je bila epidemija in je bil odstotek sprejetih otrok 54 in lani le 40 odstotkov. Po podatkih lahko opazimo, kako zelo upada število otrok, ki se zdravijo po bolnicah.

Pri svojem delu pa sodelujemo z različnimi zdravstvenimi zavodi, bolnicami na Gorenjskem in v Sloveniji, kajti zavedamo se, da le medsebojno sodelovanje lahko ustvarja zares najboljše uspehe.

POUDAREK PREVENTIVI IN KADRU

Otroka nadzorujemo in pregledujemo že ob rojstvu in potem spremljamo njegov razvoj. Poudarek pa je vedno in povsod na preventivi, kajti le tako naše delo normalno in uspešno poteka. Vedno smo težili k temu, da bi bile ambulante dobro urejene in da bi v njih zaposlili primeren kader. Že takoj v začetku smo zagovarjali tezo, da ni dobro, če

Sestre so v otroškem oddelku jeseniške bolnice malim bolnikom tudi negovalke, vzgojiteljice, prijateljice... — Foto: F. Perdan

mora otrok menjati okolje, se pravi, da se mora zdraviti v bolnicah. In sedaj se je ta naša teza pokazala kot pravilna, saj jo zagovarjajo republiške smernice.

Res smo veliko denarja vložili prav v vzgojo kadra, in to se nam zdaj bogato obrestuje. Tedaj, ko so prvi otroci — leta 1963 — odšli v šole, so bili šolski zdravniki z zdravjem šolarjev izredno zadovoljni. To pa seveda ni le edino naša zasluga — mentaliteta ljudi se je menjala, starši za svoje otroke mnogo bolj skrbijo kot nekdanj in pri tem ni nobene razlike med mestom in vasjo.

Dobiti primeren kader je težko, mi pa smo ga morali dobiti. Menim, da otrok dobro uspeva le tedaj, ko se razume s sestro, z vzgojiteljico in ko tudi zdravniški in zdravstveni kader ravna z otrokom tako, kot bi ravnal s svojim otrokom. In mislim, da je naš največji uspeh prav v tem, ker vsi, ki so zaposleni na oddelku, znajo z otroki pravilno ravnati, ker se znajo otrokom približati.

OBISK DEDKA MRAZA

V oddelku imamo televizijske otroške igrice in filme. Redno nas obiskujejo tudi učenci jeseniških osnovnih šol in nam pripravijo krajše zabavne programe. Vsako leto nas obišče Dedek Mraz in tedaj je še posebno prijetno.

Vesel sem, kadar nam v zahvalo starši ozdravljenega

otroka podarijo njegovo igraro. Ne za to, ker bi sami igrače ne imeli — imamo jih resnično dovolj, temveč zato, ker se mi zdi taka zahvala najbolj primerna. Nam samim je najlepše darilo mala ročica, ki nam vztrajno maha v pozdrav in zares odkritosrčno pozdravlja z vsemi, ki so ga dneve in morda tedne zdravili ne le z zdravili, ampak tudi s prijaznimi besedami, ustrežljivostjo in dobro voljo.

Zdaj so otroci v sobah na oddelku čakali na kosilo. Ob mizicah so posedli, ubogljivo, s prlički okoli vratu. Dr. Stefanu Plutu so mahali in se mu široko nasmehali v pozdrav. Celot tisti, ki so bili še premajhni, da bi ga spoznali, so veselo vrisnili, ko se je sklonil čez posteljico in zagugal ropotaljico. In prav v tem širokem nasmehu najde dr. Plut najdražjo zahvalo za svoje humano delo in dragoceno spodbudo za nego in zdravljenje novih malih bolnikov, ki bodo prihajali k njemu in se ga pozneje — ob slovesu — tesno oklepali.

Zunaj, v tistem mračnem decembrskem jutru ni sijalo sonce. A zdaj vem, da za steno bolnice, v otroškem oddelku, sije zmeraj — malčkom ga vsak dan znova priključijo z vedrimi nasmehi in ljubeznivo zdravniko, otroške negovalke, sestre, tovarišice...

D. Sedej

Primarij dr. Štefan Plut

Po diplomi na fakulteti v Ljubljani je 1. maja 1959. leta prišel na otroški oddelek jeseniške bolnice, kjer je postal predstojnik oddelka. Večkrat je že potoval v tujino, komisija Zveznega izvršnega sveta za zdravstvo ga je poslala na tečaj socialne pediatrije, kjer je z zdravniko specialisti iz vsega sveta reševal probleme in vprašanja pediatrije.

Dr. Štefan Plut je bil imenovan v republiški zdravstveni center, je pa obenem tudi vodja pediatrične službe zdravnega doma Jesenice, terenske in hospitalne službe.

»Otrok je odprta knjiga, pri njem je vse tako zelo naravno, spontano, vse kar misli, vse, kar pove. Kadar sem še bolj slabe volje, me prisotnost otrok razveseljuje, pomiri, razvedri. Menim, da je glavni uspeh naših prizadevanj prav v tem, ker vsakega otroka poznamo, ga vrednotimo in se zavedamo tega, da so nam starši prepuščeni najdražje, kar imajo. Z vsakim malčkom, ki pride k nam na zdravljenje, ravnamo tako, kot bi ravnali s svojimi otroki.«

Skrivnost malega oglasa

Šele tedaj sem uvidela, zakaj taka prijaznost. Napačno sem se predstavila oziroma se sploh nisem. Skušam popraviti, a gorenjska mamica mi ne da do besede.

»Od kje pa ste doma? Ja, kako lep plašč imate. Pa znate delati na kmetiji. Ja, saj tudi ne bo treba. Ivan ima že skoraj vse stroje.«

»Le žene ne,« se skušam pošaliti, pa takoj vse vzame zares.

»Kje pa si Ivan, neroda!« okrega sina, »ne stoj tako, reci no kaj. No, ja, sama se zmenita, jaz grem v hišo.«

Sedaj je obema nerodno, meni in Ivanu. Ko ravno zberem pogum, da bi pojasnila zmoto, se oglasi: »Poglejva, kako lepo živino imam.« Greva v hlev in ko opazi moje nič kaj veliko navdušenje za živino, me povabi v hišo.

»Bodo mati kaj postregli.« Prav po mestno mi pomaga sleči plašč in tedaj opazi obroček na levi roki.

»Pa ste rekli, da ste prišli zaradi oglasa, a nosite poročni prstan.«

»Res niste prišli zaradi oglasa?« se materi zatrese skodelica v rokah.

Nesporazum je hitro rešen in zadrege je konec. Ob bezgovem čaju se razvije beseda o dekletih, ki nočejo postavnih kmečkih fantov.

L. Bogataj

Ko prelistamo časopis in ne najdemo nič zanimivega več, se ustavimo še pri malih oglasih. Pogledamo, če bi se dalo kaj poceni kupiti, se nasmejemo zahtevni ženitni ponudbi in zanimanja je največkrat konec. Na videz suhoparne besede pod KUPIM ali pod PRODAM pa ZENITNE ponudbe često skrivajo zanimive in zapletene zgodbe. Če bi za hip odgrnili tanci anonimnosti, bi morda spoznali mlado družino, ki prek oglasa išče večjo sobo ali razočarano mlado mamico, ki bi rada očka za svojo živahno hčerko in dobrega moža in pa kmečkega fanta, ki že leze v četrto desetletje pa še ni našel neveste. Vesele in žalostne usode se skrivajo za vrsticami. A večkrat so žalostne. Z vsem pogumom in spretnostjo sem se skušala približati nekaterim izmed njih v želji, da odkrijem delček življenja ljudi, ki so nam tako blizu in so nam sorodni, pa jih vendar ne poznamo in brezbržno hodimo mimo njih.

IŠCEVA SOBO IN KUHINJO

Živita v bloku, v novem delu manjšega mesta. Mlada sta, komaj nekaj čez dvajset let jima je in dva otroka imata. Večji je že shodil, manjšega so dobili pred mesecem. Še veliko takšnih družin živi tam. Pa je vendar razlika med njimi. Družina, ki sem jo obiskala, živi skupaj s starši v majhnem dvosobnem stanovanju. Z njimi je tudi štiriindvajsetletni možev brat. Čakajo, da se bo oženil in odselil. Bo stiska vsaj malo manjša. Pet odraslih in dva otroka ima

sedaj za dnevno bivanje, za kuhanje in spanje le 40 metrov prostora. Mlada z otroki sta v dnevni sobi. Kavč, ob steni omara in ob drugi košek in otroška posteljica. Fotelji in zaboj za otroško perilo so potisnjeni v kot, da lahko pridejo do okna.

»Vseposod sva že iskala stanovanje. Nekoliko vrat sva že odprla, veliko prošnji napisala. Vsaj večjo sobo bi potrebovala. Pri znancih sva že bila, prosila sva v podjetju, kjer sva zaposlena. Šele čez nekaj let prideva na vrsto. Pravilo, da po statutu podjetja lahko šele po petih letih od dneva zaposlitve lah-

ko upava na rešitev prošnje za stanovanje. Pa sva dala oglas v časopis. Nekaj dni ni bilo nobene ponudbe. Potem je prišla prva in edina. Opremljeno sobo in kuhinjo bi lahko dobila. 500 din mesečno je zahteval lastnik. Le en pogoj je še bil. Dveletno predplačilo. Več kot milijon bi morala odšteti. Kje naj jih dobiva?«

Sedela sta na kavču in se držala za roke. Veliko življenja je še pred njima in veliko lepega ju še čaka. Toda ne mislita na to. Pred njima je nerešeno stanovanjsko vprašanje in v tem hipu ne mislita na nič drugega. Bosta našla moč, da ga rešita?«

ZELIM SPOZNATI DOBREGA, INTELIGENTNEGA FANTA

Majda že dolgo poznam. Živahno dekletje je bila in v družbi priljubljena. Še vedno je lepa in nasmejana, le pogled ima nekam otožen. Studirati je hotela. »Dobra pravica bom,« je govorila včasih pol za šalo in pol zares. Veliki so bili njeni načrti. Pa jih je pretrgalo drobno bitje, ki je hotelo živeti, pa če je Majda to želela ali ne.

»Tako hudo mi je bilo tedaj, da sem sklenila, da ne pogledam nobenega moškega več. Kako sem bila razočarana. Nekaj mesecev sva hodila in mislila sem, da ni boljšega in lepšega fanta.«

»Ne bom se še ženil,« mi je rekel, ko sem mu povedala kako je z menoj. »Premlad sem še in studiral bi tudi rad.« Dvajset tisočakov mi je stisnil v roko in rekel naj si poiščem zdravnika. Presenečena in razočarana sem mu jih vrnila. Najprej nisem hotela splaviti, potem pa je bilo prepozno. In kako se je fant branil očetovstva. Še mamica mu je priskočila na pomoč in dokazovala, da njen sin že ni takšen in da je prepričana, da Nataška ni njegova.«

Tedaj se je Majda odločila, da ne bo več iskala njegove pomoči. Posvetila se je otroku. Njen delovni dan se je začel ob petih jutraj, ko sta z Nataško hiteli proti vrtcu, in se končal pozno zvečer, ko je obesila pleničke. Hčerka je rasla, začela je hoditi in klepetati. Že sprašuje, kje je njen očka, zakaj ona nima očka.

»Nenadoma se mi je zazdelo, da sem tako osamljena. Spoznala sem, da imam vso pravico do sreče, do družine. Kaj, ko bi dala oglas v časopis? Premišljevala sem, oklevala in se končno odločila. Želim spoznati dobrega, in-

teligentnega fanta, ki bi bil dober očka triletni hčerki, sem napisala.

Spoznala sva se že. Prijeten fant je, nekoliko starejši od mene. Z Nataško sta takoj postala prijatelja. Če se bom poročila? Takoj še ne. Saj se ne mudi.«

Bo Majda našla srečo? Mogoče. Lahko pa ji upanje prinese novo razočaranje.

NESPORAZUM

Pred hlevom je stal. Z vilami v rokah. Velik in močan tridesetletni fant. »Prišla sem zaradi oglasa, ki ste ga dali v časopis,« sem se predstavila.

»Kaj res?!« je ves zardel in hudo nerodno mu je bilo. Obrisal je roko in mi jo podal. Za njim je pristopila iz hleva drobna kmečka ženica z zahtarjem v rokah.

»Zaradi oglasa je prišla. Kaj sem vam pravil, mati.«

»Kaj res? Pa sva že mislila, da se nobena ne bo javila. Kar pogledite ga, mojega Ivana. Kako je postaven.«

Kako majhnismo včasih

Ko se leto izteka in se približuje Silvestrovo, je navada, da potegnemo črto in pogledamo, kaj nam je prineslo dobrega in slabega. Dosti zanimivega in vselega je bilo. A bili so tudi dogodki, ki so me pretresli. Morda celo nepomembni, nekako ob robu dogajanj, a zato še toliko bolj globoki in žalostni. Najteže mi je bilo, ko sem obiskala Marijo Erlic v Vinharjih. Njeni zapisi o navadah in običajih Poljancev so znani skoraj slehernemu našemu bralcu.

Z invalidskega stola me je pozdravila živahna petdesetletna žena. Desnica je krepko stisnila mojo. »Vzemite stol in usedite se,« je povabila. Predstavila sem se in povedala, zakaj sem prišla. Da nas je več in da bomo obiskali še Hotovljo in Bačne, da ...

»Vzemite svinčnik in napišite. Ne slišim vas.«

Zmanjkalo mi je besed. Nisem vedela, kaj bi ji rekla, kaj bi napisala. Pa me je opogumila: »Kar vprašajte, napišite, se bova že sporazumeli.«

Pred mano se je odprl svet, tako tuj in temen. Komaj nekaj čez dvajset let ji je bilo, ko jo je bolezen priklenila na posteljo in le nekaj let kasneje se je vse okrog nje zavilo v tišino. Njen svet je postala majhna soba v očetovi hiši. A pogumna žena s poljanskih hribov se ni vdala. Z vso odločnostjo in neizmerno potrpežljivostjo je širila stene, ne samo na domačo vas in Poljansko dolino, temveč še daleč naprej. Prebirača je knjige najprej domačih in nato tudi tujih pisateljev, začela se je učiti esperanta. Zmagala je. V jeziku »prijateljstva« kot ga sama imenuje, si je začela dopisovati s Francozi, Danci, Italijani, Angleži. Postali so prijatelji, čeprav se poznajo samo prek pism.

in ko je obujala spomine na dekliška leta, na petje fantov na vasi, na kmečke praznike pa tega ni mogla nikomur povedati, je začela pisati.

»Kako sem bila srečna, ko so objavili prve vrstice. Vso noč nisem spala ...«

Bolj, ko sem poslušala to ženo, ki so ji leta tišine in samote le razširile duha, ki kljub vsem nadlogam ni obupala, bolj sem spoznavala, kako majhni smo včasih, ko tožimo že nad nepomembnimi vsakdanjimi težavami.

Poldka Bogataj

ZAMERE

Pravzaprav bi se vedno morala nekako takole korajžno bodriti: zamera gor, zamera dol, napisala sem po pravici in resnici in ni mi mar, če mi zaradi tega zamerljivo grozijo z »zlasal jo bom« ali »sfaširal bom tisto trapasto babo«.

Saj priznam, posebno v začetku sem ga večkrat polomila, tako da ni bilo čudno, da so mi prizadeti obrnili hrbet in so me obveščali s skrajnim nezaupanjem. Z zamerljivostjo imam nenehne težave, kar me seveda niti najmanj ne razveseljuje. Potem sebi očitam površnost, drugim se opravičujem. »Glasnik« zamer, tistih torej, zaradi katerih me upravičeno oštevajo, je sicer nekoliko manj, število »tihih« pa nenehno in vznemirljivo narašča.

In kakšne to »tihe« zamer? Pridem, na primer v podjetje, kjer so nekaj skuhalo. »Pa zakaj morate vrtati prav v nas?« se branijo. »Ali ne bi šli raje drugam, a?« In ker ne bi šla raje drugam, si nakopljem njihovo tiho zamer.

Ali pa pogostejše vrste tihih zamer: ne več tako rosno mlada ženska mi očita, da je fotografija v časopisu zanič, ker se vidi njen podbradek, Joki mi zameri, ker je v poročilu omenjen pozneje kot njegov sosed Stefek, vaščani me napadajo, če napišem, da ima največ prometa pri oddajanju sob vdova Micka — a oni že vedo zakaj — zamerijo mi, če v zagovor na očitke o slabi prehrani ne objavim kar kompletnih jedilnih listov in nekeje so celo zamerili, ker v poročilu nisem omenila, da bodo začeli javno preganjati vse, ki se izživljajo z metanjem kep in kukanjem v hišnikovo stanovanje, ker bo sicer hišnik prenehal skrbeti za stavbo.

Zamer je torej nešteto, tudi z moje strani, le s to razliko, da sama ne smem biti zamerljiva. Najbrž bi bilo precej čudno, ko bi se ogibala predsednika neke krajevne skupnosti, ki me je nekoč pošteno ozmerjal, ker me ni bilo na njegovo sejo, a mu nisem mogla dopovedati, da sem morala na važnejšo občinsko konferenco.

Ob koncu želim bralcem in vsem, ki sem se jim kdaj zamerila, srečno, nezamerljivo novo leto.

Darinka Sedej

Kolektiv splošnega gradbenega podjetja

PROJEKT KRANJ

želi občanom in poslovnim prijateljem srečno in uspeha polno novo leto 1972

**Podjetje
za stanovanjsko
in komunalno
gospodarstvo
Kranj**

delovna skupnost Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj

želi vsem hišnim svetom, delovnim in družbenim organizacijam, poslovnim sodelavcem in vsem občanom uspeha polno novo leto 1972

VSEM OBČANOM SREČNO 1972

**KOLEKTIV
CESTNEGA PODJETJA V KRANJU**

KOLEKTIV

**Zdravstvenega
doma
KRANJ**

z enotami v

KRANJU,
SKOFJI LOKI in
TRZICU

želi občanom srečno 1972. leto

**Prešernovo
gledališče Kranj**

želi vsem cenjenim abonentom in obiskovalcem srečno novo leto 1972

**IZOBRAŽEVALNA IN PROIZVAJALNA
ORGANIZACIJA**

**Tekstilni
šolski
center**

KRANJ

želi

vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno in uspeha polno novo leto 1972.

Nudi kvalitetne storitve barvanja, tiskanja, apretiranja in vse vrste lepljivih »centelin« tkanin za konfekcijo

Ko se mu je zdelo primerno, je nadaljeval mirno, kakor da se med tem ni zgodilo nič posebnega:

— Gestapovci vedo več, kot si misli. Kako so odkrili, ne morem zvedeti. Rečem ti le...

Martina ga je neumno pogledala:

— Kdo bo potem vedel, če ne ti?

Filip se tudi zdaj ni dal zmešati.

— Kdo, ne vem, čeprav si lahko mislim. Jaz sem z njimi le v dobrih odnosih in nič drugega.

Toliko pa vem, da se upiramo zaman. Premočni so in naši ljudje padajo kar tako. Mar ne vidiš,

da bo gošarjev kmalu konec, pa če se midva takoj razmoživa v veliko vojsko. Če so Nemci taki kakor so, pač moramo to upoštevati. Rekla boš, da jih hvalim, v resnici pa samo ugotavljam, kako je. Močni so. Taki sili ni mogoče kljubovati. Vojska pa tudi ne more trajati večno. Vidiš, je postal nekako ljubeznivejši, — ne poznaš še sveta in njegove moči, kadar se z njim spreš. Premlada si še, pa te moti, da nam zdaj gospodarijo tujci. Zato si se od teh razgretih glav dala zapeljati. Se mene je nekaj časa zamalo, kakor da Nemci navsezadnje niso ljudje.

— Tako govori brat? se je otepala še vedno, odšla pa ni. Kam le, če nima moči, da bi šla v gozd.

Filip je preslišal njeno opazko, kajti če ga ne bi poslušala in če vsaj del tega ne bi ostalo v njej, bi prav gotovo odšla. Zato je rekel:

— Brat ali ne, gre za mnogo več. Zato si morava pomagati, in sicer kakor je najbolje in

posebno še Aleševo. Ali si lahko misliš, kako ga bomo potrebovali po vojni?!

— Obljubila sem mu, da bom še prišla, zdaj pa je vse drugače. Aleš hoče naj takoj pobegnem!

— Tega zdaj ne boš naredila; potem je Aleš pokopan in ti z njim. Ne pozabi, da v vojskah, tudi če je tako videti, ne zmaguje orožje, da niso odločilne bitke, temveč trezna presoja okoliščin. Treba je znati izkoristiti vsa nasprotja. To velja posebno za majhne, kakor smo mi. Kar počenjajo partizani, najbrž ne s slabim namenom, je prekrvavo; preveč boleče. In to za neke neuresničljive želje, ki so daleč od nas. Pri tem lahko življenje samo izgubiš. Zato v roke pamet, pamet!

Polagoma se je Martina sprijaznila z mislijo, da bo gestapovce res treba ukaniti.

Filip pa še ni odnehal.

— Življenju moramo podrežati vse, je rekel, — tudi čast, če je treba. Sicer pa je to le nekaj navideznega.

Martina ni vedela ali se zdaj tudi norčuje, kajti prav zaradi življenja je nekaj podobnega tudi ona rekla Alešu v zaporu. Doživetja teh dni ji niso dovoljevala prave presoje, ker je bilo tudi v Filipovih besedah nekaj resnice. Nazadnje je spravila iz sebe:

— Ne vem, kako se bo končalo. Ni mi za tvoje zapletene načrte. Hočem le, da boš res pomagal Alešu. A brez umazanij! Morda bi se dalo rešiti še koga drugega. Tudi ti boš morda kdaj

čakala le še partizane, da bi odnesli cigarete in tobak. Vse skupaj naj bi bilo videti kot nasilno dejanje, da trafikant ne bi bil kriv in da bi mu še naprej nakazovali mesečne obroke cigaret.

Takole bo morda le zvedel, kje so. Počasi, a zanesljivo! se je tolažil Filip. Čeravno za kaj takega ni bilo treba dosti ljudi, je priprave vodil bataljonski štab. Zveze s terenom so bile posebno v teh dneh izredno občutljive, zato so bili previdni.

— Šlo jih bo le pet! je odločil komandant Tiger. Celo sam je odbral fante, ki so se mu zdeli najprimernejši: vodnika Medveda, drznega Mikija, Risa pa še Majskega in Peruna. Povedal jim je, zbranim na samem, po kaj gredo, vse drugo pa je natančneje razložil samo vodniku Medvedu.

— S trafikantom smo domenjeni. Dobili boste še vso zalogo. Trafiko potem poškodujte, da bodo sledovi vidni. Tega ne smete pozabiti, da bodo naši ljudje v dolini zaščiteni, mu je dopovedoval komandant. — S tem boste dosegli še nekaj: videti bo, ko da je tam razgrajala večja enota; tako bo prijavil tudi trafikant, ki je naš človek. Nazadnje boste pri žandarmeriji, saj veš da je blizu, spustili še po nekaj strelcev. Vendar šele potem, ko boste s plenom že iz vasi. Zandarji so zaradi bližine lahko nevarni.

Potem je Medvedu še posebej opisal, da jih bo nad vasjo, blizu tam, kjer se ločijo poti, vodil na cilj.

— Na, brzostrelko ti posodim za noč, ti pa mi daj puško! je presenetil Medveda komandant.

Fantje, za katere drugi niso vedeli, kam so poslani, so hitro pripravili vse potrebno. Kmalu so se z velikimi in praznimi nahrbtniki spustili skozi redke gozdove, ki so se spodaj vse bolj gostili. Hiteli so, ne da bi pri tem zanemarjali previdnost. Nad vasjo so morali biti ob določeni uri. Veselili so se spremembe in naloge, ki je bila morda nekoliko tvegana, vendar pa nevsakdanja in privlačna. Kadilci so bili štirje med njimi, le vodnik Medved je bil izjema.

— Kako, da ti nič ni do tega? Nisi nikoli kadil? so ga vprašali med potjo.

— Kaj ne. Kdo pa ni poskušal. Najprej srobot, potem iz radovednosti še kak čik. Morda bi bil tudi danes kadilec, pa se je zgodilo nekaj posebnega. V želji, da bi bili kot odrasli, smo jih nekoč, ko sem bil trinajst let star, kupili kar dve škatli. Taki rjavi, in v vsaki jih je bilo po sto. Kadili smo jih tako, da smo prižigali kar s čiki. Prijatelja sta bila tega že navajena, mene pa je obšla huda slabost. Iz ust se mi je vlekla slina in potlej sem celo zbolel. Odtlej mi cigarete smrdijo.

Med približevanjem dogovorjenemu kraju je vodnik opozoril:

— Videti je vse mirno, vendar hodimo previdno. Nič se ne ve. V vasi je žandarmerija in tod okoli je rada kakšna zaseda. Ne bi bilo veselo, če bi nam kaka malenkost pokvarila lepe načrte.

— Kakšne posebne nevarnosti ne bo. Vodil nas bo domač človek, ki tod pozna vsako stopinjo.

Tobakova akcija je dozorevala. Tudi za Filipa, ki se je že bal, kako se bo spet zblížal s partizani.

Prejšnji dan se je odpeljal z vlakom po opravkih. Za kosilo je bil spet doma...

O mraku se je izza grmovja odrgalo pet temnih senc. Filip jih je čakal nad križpotjem. Pozdravili so se toпло, kajti že dolgo niso srečali človeka iz doline. Posebno Medved, ki je bil Filipov star znanec, se je razveselil srečanja. Vmes so bila dolga leta, zato je bilo presenečenje toliko večje. Med čakanjem jim je Medved povedal vse nadrobno, kakor mu je naročil komandant. Zato niso bili presenečeni, ko jim je Filip sporočil:

— Vse je pripravljeno. Dobili boste tobaka, da bo kaj nositi. Trafika je v gostilni. Potiho boste prišli k zadnjim vratom. Ni nevarno, vendar bodite pazljivi!

Vsakemu je dal še kos kruha in mesa. Potem je počakal, da so leže za potjo tiho pojedli.

Po kratkem posvetu so se neslišno vzdignili in se spustili proti vasi. Večer je bil tih. Ko so se stisnili k zadnji steni gostilne, so slišali le slabotno govorjenje redkih gostov, ki so bili prišli na kozarec in pogovor.

ivan jan • mrtvi ne lažejo 32

najpametneje. In ti, prav ti si tista, od katere je odvisno Aleševo življenje. Dobro čutiš, kje je rešitev, zato poskrbi, da bo Aleš ostal! Pričakujoče je opazoval učinek zadnjih besed.

Martina, ki je Filipovo prigovarjanje pred odhodom k Alešu zdaj zlahka povezala s tem, kar ji je prišepetaval, je vsa nesrečna siknila:

— Satan!

Filip se zaradi tega ni razburil, le opomnil jo je ledeno:

— S tem ne boš koristila prav nikomur. Raje pomisli, v kakšni nevarnosti si! Samo pomagaj ti, zato ti lahko svetujem, časi so hudi... No, da se bova razumela. Ni mogoče reči, da partizanski nameni niso dobri. Najbrž bi bilo tudi to nekaj lepega, a nima prave moči in zato tudi ne prihodnosti. Poglej, tudi jaz sem storil veliko zanje, morda več kot večina v sosesčini, pa te vprašam: je kaj zalego? Se toliko ne, kolikor kaplja v morju. Vztrajati pomeni isto kakor samomor. Saj vidiš, koliko jih izgine za prazen nič. Nemci nas ne bodo gledali, da se bomo še naprej šli nekakšno vojsko. In preden se bo obrnilo na to ali na drugo stran, nas bo konec. Premalo nas je. Zato vojskovanje prepustimo drugim, potem bomo pa že videli.

— Kar naprej plašiš in groziš, kakor da ne bi vedela, kako je nevarno.

— Vzemi kakor že hočeš, moram ti dopovedati, kje smo.

Tisto, zaradi česar si je lahko toliko dovolil, je bila Aleševa rešitev. Zato mu ni bilo nič preteško, kajti Werner mu je jasno povedal, kaj je njegova naloga. Najmanj toliko kakor Werner je bil tudi on prežet z željo, da izkoreninijo partizanstvo, to pa zdaj v tej dolini niti ne bo tako težko.

— Kar se mene tiče, ti bom pomagal, da bomo gestapovce ukanili. Ni nemogoče, boš videla!

Martina se je Filipu skušala upirati iako, da ga je začela pregovarjati in odvrčati s te poti. On pa jo je ustavil in ji jasno povedal:

— Naj ti ne pride na misel, da bi o vsem tem kaj sporočila partizanom! Potem bo šlo še več glav, in ti boš kriva smrti toliko Slovencev! Saj že tako preveč izginjamo! To sem ti povedal že večkrat.

— Spet groziš!

— Moram, če hočeš, da nas bo ostalo čimveč. Premalo nas je, da bi si lahko privoščili kaj takega. Premalo rabimo pamet, in nasedamo vročim glavam. Vsako življenje je dragoceno,

potreben pomoči. Po zelo ozki brvi hodiš. Če misliš, da je tako prav, pa daj! Rok pa si ne maži in tudi v kaj drugega me ne skušaj mešati!

Martina je čutila, da je v nevarnosti. Ne da bi skušala razumeti, da jo je Filip potegnil za seboj v blato, ki ji je že zdaj težilo noge, se je s tem, ko ni izginila v gozdove, prepustila drugemu nevarnejšemu toku. A vse mora storiti za Aleševo rešitev, zaradi Filipa se pa ni hotela slepiti. Morda se bo vse to končalo le kako srečno. Dotlej pa sta poroka drug drugemu.

Kaj bo rekel Aleš, ker se ne ravna po njegovem?

Ta glas je bil zdaj še čisto tih, vendar v njej ni zaspal nikoli več.

Tiste dni je Martina prestregla marsikak oster pogled. Ne ona ne Filip nista bila aretirana, nenadoma pa so vzeli še Petra. Ljudje jima niso želeli hudega, toda njuna prostost je preveč bodla v oči. Šepetali so si marsikaj. V ušesih so ji zvenele Filipove besede:

— Vse bo še dobro, samo da nihče ne bo ničesar izvedel. Kmalu boš spet videla Aleša, samo če boš hotela.

Še bolj kot Martina se je moral paziti Filip. Namesto da bi jima ljudje bolj zaupali, so se njemu in Martini nekateri raje ognili. Še bolj kakor pred mesecem je računal, da zdaj vsi sumijo drug drugega, da je vse še bolj zapleteno kot prej. Zato je delal zadržano, previdno. Tudi k Rozi je hodil kakor tat.

Po svoje bi že ukrepal naprej, a je moral čakati, kaj bo sklenil Werner. Nemirno je zasledoval nadaljnji razplet, potem pa je dobil Wernerjev ukaz:

»Navežite stike z bataljonom! Delujte v obe smeri! Utrjujte zaupanje!«

Sledili so natančnejši nasveti, ki pa jih Filipu ni bilo lahko speljati. Toda umika gestapovci niso poznali.

Partizanski bataljon se je v teh dneh obdal s tako previdnostjo, da ni bilo lahko izpolniti naročila.

Filip pa je bil vztrajen kot črv, nič mu ni bilo preteško, samo da bi si utrdil zaupanje.

Tobak in cigarete so zdaj v bataljonu, ki se je po vsem sodeč preselil v odročne gozdove, zelo pogrešali. Nikoli jih niso imeli preveč, toda v teh razmerah, je bilo pomanjkanje še posebno občutno. Za meso ni bilo tako hudo, saj je bilo v planinah še vedno nekaj drobnice, če ne so pa kak rep od kod prignali. Zdaj je bilo za tobakno akcijo že vse pripravljeno, Filip in trafikant sta

Združeno podjetje Slovenske železarne

ŽELEZARNA JESENICE

Vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in odjemalcem želi srečno in uspeha polno novo leto 1972

Trgovsko podjetje

ROŽCA

JESENICE

Vsem cenjenim kupcem in poslovnim prijateljem želi srečno in uspeha polno novo leto 1972 ter se priporoča za nakup v svojih poslovalnicah

PLINARNA Ljubljana

s svojimi obrati in distributerji

ŽELI SREČNO NOVO LETO!

Proizvajamo mestni plin;
prodajamo tekoči plin (butan-propan);
opravljamo servisno in projektivno dejavnost;
gradimo butanske postaje.

Zahvaljujemo se vsem potrošnikom in se priporočamo!

PLINARNA Ljubljana

Tržiška tovarna kos in srpov Tržič

nudi kvalitetne izdelke iz svojega proizvodnega programa, in sicer: kose »Zmaj«, srpe, železne grablje, slamorezne klinje, ki jih izdelujemo po vzorcih.

Posebno obveščamo kmetijske proizvajalce, da izdelujemo vseh vrst kosilne nože za kosilnice in kombajne, pa tudi kompletne kose za kosilnice BCS in ALPINA.

Poleg kmetijskega orodja oskrbujemo potrošnike z izredno kvalitetnim ročnim orodjem; mizarska dleta, pleskarske lopatice, zidarske ometače in drugo.

Voznikom osebnih avtomobilov priporočamo posebne avtomobilske lopate, ki so primerne in potrebne pri neugodnih potovalnih razmerah v zimskem času.

Vsi naši izdelki so znani na jugoslovanskem in tujem trgu. Zahtevajte kvalitetne izdelke naše proizvodnje.

Obenem želimo vsem delovnim ljudem srečno in uspešno novo leto 1972.

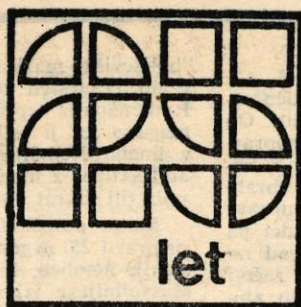
TIO tovarna industrijske opreme Lesce

Proizvodni program:

industrijska pnevmatika in hidravlika,
merna tehnika

Projektiranje — montaža — servis — mehanizacija — avtomatizacija

Vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem želimo srečno in uspešno novo leto

**Tovarna elektrotehničnih
in finomehaničnih izdelkov Kranj
v združenem podjetju**

ISKRA KRANJ

proizvaja telefonske centrale, telefone, števecce, stikala, merilne naprave.

Vsem delovnim ljudem želi srečno novo leto 1972 in veliko uspehov

Vsem članom in lastnikom motornih vozil želi

AVTO-MOTO društvo Kranj

srečno in varno vožnjo v letu 1972.

Delovna skupnost in organi družbenega upravljanja

Komunalnega zavoda za zaposlovanje Kranj

čestita vsem delovnim ljudem Gorenjske in jim želi mnogo delovnih uspehov v letu 1972

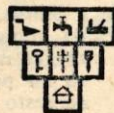
Splošna vodna skupnost Gorenjske Kranj

želi vsem občanom srečno in uspešno novo leto 1972

Izvajamo vodogradbena dela, regulacije vodotokov, obalne protierozijske zaščite, vodnogospodarske objekte, zemeljska dela, strojna in minerska dela ter druga dela s področja nizkih gradenj

Servisno podjetje Kranj

TAVCARJEVA 45, TELEFON 21-282

želi vsem svojim prijateljem in delovnim ljudem srečno novo leto 1972.

Se naprej se priporoča za sodelovanje z vsemi svojimi dejavnostmi: zidarska, mizarska, vodovodna in instalaterska, kleparska, krovska, ključavničarska, pleskarska, električarska in pečarska.

Gospodinjiski biro: šivanje oblačil po meri in pobiranje zank.

sava

J E S E N I C E
NA GORENJSKEM

Splošno gradbeno podjetje

SAVA

Jesenice

Izreja visoke, nizke, industrijske, športne in turistične gradnje. Prav tako podjetje gradi stanovanja za trg na področju Jesenic, Kranjske gore in Ljubljane. Ta stanovanja prodaja interesantom, ki imajo lastna sredstva za odkup oz. si jih pridobijo v kreditnih bankah. Interesenti za vse vrste gradenj se lahko informirajo pri podjetju, ki jim kvalitetno in po zmernih cenah zagotavlja uresničitev gradnje od idejnega projekta pa do zaključka gradnje. Obenem želi vsem delovnim ljudem srečno in uspeha polno novo leto 1972.

74 Miha Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJEŠ OLJE, ROPAR.
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Ko so dobili poljske uniforme (vsaj tako trdi reporter Quicka, čigar trditve je treba seveda jemati z določeno rezervno), se jih je lotil remir in so terjali pojasnila. Baje so se celo upirali, da bi še nadalje vadili, tako da se je baje moral vodja tečaja zateči po pomoč k šefu gestapa Müllerju, ta pa se je baje razjezil nad tem 'kupom svinj' ('Das ist ein schöner Sauhaufen!') in ukazal vodji tečaja 'trdo ravnanje', če pa bi to ne zaleglo, naj bi neposlušne postavil 'pred zid' ('Greifer. Sie hart durch! Wer meurtet, wird an die Wand gestellt. Verstanden?'), vodja tečaja pa je baje na Müllerjev predlog odgovoril, da bi bilo potem 'potrebno polovico tečajnikov postreliti'.

Kakor piše Quickov reporter, se je Müller šele potem omeščal in rekel, naj 'tečajnikom pojasni vso zadevo na ta način, da jih na (poljski način) vadijo zato, ker so določeni, da bodo v primeru vojne s Poljsko morali zasesti pomembno mostišče na Poljskem in ga obdržati'. Potem so 22. avgusta 1939 prepeljali tečajnike v Oppeln in jih namestili v neki izpraznjeni šoli. V noči med 24. in 25. avgustom pa so jih v pokritih tovornjakih odpeljali v neki gozd ob meji in se šele tu na povelje preoblekli v poljske uniforme, padlo je povelje: »Popolna tišina! Nihče se ne sme oddaljevati!«

Toda ob svitu so se nekateri vseeno oddaljili, čeprav ne posebno daleč, toda dovolj, da so naleteli na grupo tridesetih, oblečenih deloma v policijske 'drile' (delovne uniforme iz tarkega, platno podobnega blaga) deloma v obnošene civilne obleke. Njihovi stražarji tečajnikov niso pustili blizu in so jih odgnali. Takrat razen šefa gestapa Müllerja ni še nihče vedel, da je ta skupina (Müller jo je označeval 'Korzerva') namenjena za ustrelitev, ki jo bodo po ustrelitvi slikali, mrtve pa objavljali v časopisih kot 'žrtve poljskih napadov na obmejne nemške carinske in policijske postaje'.

Potem se je skupina nemških esesovcev, preoblečena v poljske uniforme pomaknila proti poljski meji in se preplazila čezrjo, da bi od tam 'napadla nemško ozemlje', vendar se je morala še istega dne umakniti nazaj, ker je Hitler prelozil začetek vojne s Poljsko od 26. avgusta 1939 ob peti uri petinštirideset minut zjutraj ra 1. septembra 1939. To skupino je vodil SS-obersturmbahnführer Hellwig, medtem ko je SS-sturmabahnführer in tajni agent za posebne namene glavnega urada varnostne službe Naujocks imel s svojo skupino uprizoriti 'poljski napad na radijsko postajo v Gleiwitzu in preko radia pozvati Poljake na nemškem ozemlju k uporju proti Reichu', da bi krajevna policija lahko v primeru, da bi Poljaki v Gleiwitzu in obmejnih predeleh rasedli Naujocksovi provokaciji, lahko krvavo z njimi obračunali, o čemer pa reporter Quicka ni napisal niti besedice, čeprav je ob izbruhu vojne do takih obračunov s poljsko manjšino v Nemčiji tudi prišlo.

Tudi Naujocks bi moral svojo provokacijo izvršiti 25. avgusta 1939. Ta dan je namreč prejel telegram: »GROSSMUTTER ERKRANTKT — BABICA ZBOLELA«. Taka je bila šifra za napad. Telegram je prejel v hotelu 'Haus Oberschlesien', v katerem se je nastanil s svojimi ljudmi pod imenom Hermann Koller, inženir iz Duisburga. Ta telegram je bil prvi del povelja in je pomenil: pripravljenost na akcijo, ki naj bi jo sprožil drugi telegram pod šifro: GROSSMUTTER GESTORBEN — BABICA UMRLA. Tega telegrama pa 25. avgusta ni bilo. Namesto tega se je oglašil telefon. Šef gestapa Müller mu je sporočil, da je akcija preložena. Zato naj do nadaljnjega počaka v hotelu.

25. AVGUST 1939

je bil za Hitlerja nenavaden dan. Nenavaden zato, ker je moral svojo odločitev spremeniti. Ob 15.05 je že izdal povelje vojski, naj bo pripravljena. 57 nemških divizij je bilo že zbranih v bližini poljskih meja. V vzhodni Prusiji se je zbrala ogromna vojska k 'praznovanju Hindenburgove zmage pri Tannenbergu leta 1914', v resnici pa je bila vsa ta vojska namenjena za napad na Poljsko, ki bi se, kakor že vemo, moral začeti 26. avgusta petinštirideset minut čez peto zjutraj, pa je ta ukaz že kako uro potem, ko ga je dal, preklical. Zbegala ga je pogodba med Poljsko in Anglijo. Zjutraj je še vedno mislil, da se Angleži ne bodo spuščali v vojno zaradi Poljske. Ves ta čas je spraveval šefa tiskovnega urada dr. Dietricha, če ima kake novice iz Londona in Pariza o padcu tamkajšnjih vlad ali vsaj o izbruhu vladnih kriz kot posledica francoskega in angleškega poloma pri diplomatskem mešetarnjenju s Sovjetsko zvezo, ki je z nenapadno pogodbo z Nemčijo ostala izven evropske vojne krize. Chamberlain in Daladier sta po Hitlerjevem mnenju s svojim zavlačevanjem pogajanj s Stalinom doživela blamažo. Hitler ni računal, da imperialistični zahod kotrat ni smel več nazaj, če ni hotel popolnoma zaigrati svojega vpliva na politiko evropskih držav. Zato je Hitler ramesto novic o vladnih krizah v Angliji in Franciji moral ta dan poslušati novice o govorih Chamberlaina in lorda Halifaxa. Zaradi teh govorov je poklical predse britanskega poslanika Hendersona in mu celo uro dopovedoval pravico Nemčije, da kaznuje Poljsko, ker 'poljskih provokacij ne bo več prenašal:

»NEMCIJA JE V TAKIH OKOLISČINAH PRIMORANA OBRACUNATI S TAKIM 'MAKEDONSKIM' STANJEM NA SVOJI VZHODNI MEJI.« je rabil izraz 'makedonski' podobno kakor se je jezil že večkrat, kadar je govoril in se jezil rad nemškim porazom v prvi svetovni vojni in 'sramotno versajsko pogodbo', ki je po njegovem mnenju pa tudi po podobnem Churchillovem mnenju, ki ga še danes zastopajo nekateri zahodni zgodovinarji, 'balkanizirala Sr. Evropo'. Zdaj pa je tako 'makedonsko-balkansko stanje nastalo na nemško-poljski meji'. »Nemčija takega stanja ne bo trpela. Odstranila ga bo. In to ne samo v interesu nemškega Reicha, marveč tudi V INTERESU EVROPSKEGA MIRU.« je govoril Hendersonu. Anglija naj bi se zato po njegovem mnenju raje ne zapletala v vojno zaradi poljskega spora. »PO REŠITVI POLJSKEGA VPRAŠANJA BOM PONUDIL ANGLIJI OBSEŽNO IN VELIKO PONUDBO. SEM MOZ VELIKIH ODLOČITEV IN V SLEHERNEM PRIMERU SPOSOBNEN VELIKIH RAVNANJ.« je zagotavljal in obljubljal Hendersonu, da bo po rešitvi poljskega vprašanja DAL GARANCIJO ZA OHRANITEV NEDOTAKLJIVOSTI BRITANSKEGA IMPERIJA IN CE BO POTREBNO POMAGAL TA IMPERIJ BRANITI TUDI Z NEMŠKIM OROZJEM PROTI SLEHERNEMU, KI BI GA SKUŠAL OMAJATI IN RAZBITI.

S takimi zagotovili naj bi Henderson takoj poletel v London. Hitler mu je ponujal posebno letalo, s katerim naj bi britanski poslanik v Berlinu odpotoval naslednje jutro. Preden pa je Henderson odšel, mu je izpovedal 'svojo veliko skrivnost': »Po naravi sem umetnik in re politik. Svoje življenje bi hotel končati kot umetnik.« je zagotavljal, kakor da bi hotel Hendersonu povedati, da se ne bo šel vse življenje za vodjo nemškega Reicha in da se bo morda prav kmalu vrnil k svojemu 'slikarstvu'. »Seveda pa moram prej poskrbeti za evropski mir in v njegovem interesu rešiti poljsko vprašanje.«

Zato je Hitler 25. avgusta 1939 preklical povelje za napad na Poljsko za nedoločen čas. Hotel je doseči, da bi Anglija ostala izven vojne, saj se je že zdavnaj prizadeval za prijateljstvo z Anglijo, da bi jo odvrnil ne toliko od sedanjega zavezništva s Poljsko, marveč od nekdanjega zavezništva z 'dednim nemškim sovražnikom' — s Francijo, ki jo je krivil, da je izzigrala nemško-antantno premirje novembra 1918 in izbrabila

'boljševiško-marksistično zaroto' proti Viljemovemu cesarstvu ter s pomočjo le-te in Juda Rathenaua iz nepremagane Nemčije napravil premagano ter ji vsilila 'versajsko sramoto', ki je v imenu Nemčije ni podpisal Nemeč, marveč Jud skupaj z marksističnimi zarotniki, ki so se polastili takrat oblasti v Nemčiji.

Mimo poljsko-britanskega pakta je Hitlerju pripravil 25. avgust slab dan tudi italijanski poslanik Attolico, ki mu ni prinesel pričakovane Mussolinijeve izjave, da bo Italija šla skupaj z Nemčijo v vojno v trenutku, ko bi leta izbruhnila. Zato je takoj zahteval telefonsko zvezo z Mussolinijem, a je prejel odgovor, da ga trenutno ri in da ne vedo, kdaj se bo vrnil s kopanja, kamor je bil odšel s Cianom.

»Tako?« je Hitler že razumel Mussolinijevo in Cianovo 'odsotnost': »Torej se bomo vojskovali brez Italije.« je sklenil, vendar je še vedno skušal, da bi vojno omejil samo na Poljsko. Zato je poklical predse tudi francoskega poslanika Coulondra. Ta pa mu je povedal popolnoma odkrito: »Da bo položaj popolnoma jase, vam kot francoski oficir dajem častno besedo, da se bo francoska armada ob kakršnemkoli napadu na Poljsko odločno postavila na stran Poljske in se proti napadalcu borila.« Kmalu potem pa se je vendarle po telefonu oglašil Mussolini in mu sporočil, da mu je 'ta trenutek najbolj boleč trenutek v življenju': »Najbolj boleč in najtežji, ker vam moram sporočiti, da Italija še daleč ni pripravljena na veliko vojno.« je povedal in dejal, da bi se vojne udeležila šele potem, ko bi ji Nemčija dala na razpolago surovine, za potrebe italijanske industrije, predvsem za potrebe oboroževalne industrije. Hitler je takoj pristal, toda Mussolini se za sedaj še vedno ni hotel spustiti v 'vojno pustolovščino'.

Nemška vojska, ki se je že pomikala proti meji, je bila zaradi teh dogodkov s Kaitlovim poveljem ustavljena in se je vračala na zborna mesta. Hitler je še vedno skušal pregovoriti angleško vlado in jo morda celo pridobiti za svojo kasnejšo zaveznico. Z Göringovo pomočjo je poslal v London kot nevtralnega posredovalca Göringovega prijatelja in švedskega kapitalista Birgerja Dahlerusa. Imel je komaj kaj upanja, da bo s pomočjo Dahlerusa pa tudi britanskega poslanika Hendersona to dosegel. Vojnega pohoda proti Poljski ni nameraval na roben način opustiti, vseeno pa je potreboval 'posredovalce' in tako 'podaljševal živčno vojno' z namenom, da bi ta razkrojevalno učinkovala predvsem na Zahodu.

DAHLERUS

se je 26. avgusta sestal v Londonu z lordom Halifaxom, opisal Göringa kot 'edinega moža v Nemčiji, ki bi lahko preprečil vojno'. Ob dveh popoldan je z letalom zapustil London in se odpeljal k Göringu v Berlin s Halifaxovim pismom. Halifax je Göringu sporočil pripravljeno Anglije za sporazum in izrazil 'jasno, iskreno in prijateljsko' razumevanje sedanjega položaja. Istega dne je Hitler prejel Daladierovo pismo, da 'Francija stoji ob strani Poljske', seveda pa je poleg tega Daladier v pismu izrazil, da bi se 'Francija prav tako zavzela za mirno rešitev spora'. Opolnoči je prišel k Hitlerju Göring skupaj z Dahlerusom, ki je Hitlerju povedal svoje mnenje in menil, da je Anglija dežela, ki je zainteresirana k mirni ureditvi evropskih zadev. Hitler pa je dejal, da je v ta namen že izročil Hendersonu svoje predloge:

»To so moje zadnje velikopotezne ponudbe Angliji.«

Henderson ga je opozoril na moč Anglije. Toda Hitler se te moči ni bal, saj je imel sam najboljšo letalstvo na svetu, na morju najboljše podmornice, na kopnem pa najbolj sodobno oboroženo pehoto, podprto z najmočnejšim topništvom in najbolj številnimi motoriziranimi in oklopnimi enotami na svetu. Nemčija se ni oboroževala samo zadržih šest let pod njegovim führungstvom, marveč že vsa povojna leta, čeprav bi se po mirovni pogodbi ne smela.

Gostinsko podjetje

Planinka Kamnik

Cenjenim gostom in ostalim želimo srečno novo leto 1972.
Ko pridete v Kamnik, obiščite našo Restavracijo, Hotel in
Kavarno Veroniko — solidno vas bomo postregli

Zavod za goštev divjadi

Kozorog Kamnik

želi vsem občanom srečno in uspeha polno
novo leto 1972

Kolektiv podjetja

Usluga Kamnik

KIDRICEVA 36

s poslovnimi enotami uprava, tapetništvo, čevljar-
stvo, krojaštvo, šiviljstvo in pralnica se priporoča
občanom in želi srečno novo leto 1972

Ljubljanska banka

podružnica KAMNIK

želi vsem svojim cenjenim vloga-
teljem in občanom srečno novo
leto 1972

TITAN
K A M N I K

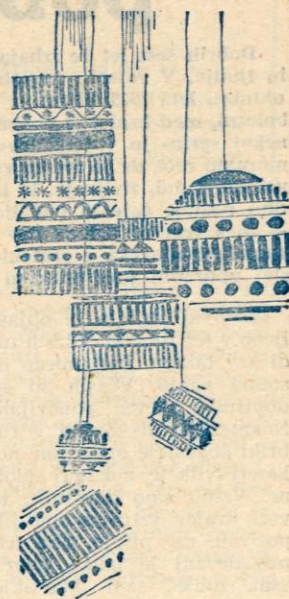
TITAN

tovarna kovinskih izdelkov in livarna Kamnik

proizvaja: fitinge črne in pocinkane, ključavnice
navadne in cilindrične, obešanke navadne in cilin-
drične, motorne mesoreznice in drobilke za orehe,
ulitke in temprane litine za avtomobilsko, strojno
in elektro industrijo.

Cenjenim potrošnikom priporočamo naše izdelke in
jim želimo srečno in uspešno novo leto 1972

**KMETIJSKO
ŽIVILSKI
KOMBINAT
K R A N J**

z obrati:

OLJARICA, MLEKARNA, KLAVNICA, KME-
TIJSTVO, KZ RADOVLJICA in KOMERCIAL-
NI SERVIS želi svojim poslovnim prijateljem
in potrošnikom srečno in zadovoljno novo
leto 1972

ELEKTRO KRANJ

Cesta JLA 6

s svojimi delovnimi enotami

DISTRIBUTIVNA ENOTA KRANJ
DISTRIBUTIVNA ENOTA ŽIROVNICA
PROIZVODNA ENOTA KRANJ IN UPRAVA
želi srečno in uspešno novo leto 1972

Po šestih letih: novi predlogi, ideje pobude, nasveti

Dobrih šest let že izhaja v Glasu rubrika Gorenjski kraji in ljudje. V rojstno knjigo smo jo vpisali v drugi polovici oktobra leta 1965. Hitro je prebeležila ošpice in druge otroške bolezni, med bralci je postala zelo priljubljena. Če odštejemo nekaj »grip« in »prehladov«, ki jih je prebeležila v teh letih, moramo reči, da je zvesto vsak teden dvakrat skušala obuditi nekdanje dni, življenje, ki izginja, šege in navade, ki so mladim postale tuje in oddaljene. Glas je s to rubriko zapisal — in s tem otel pozabi — marsikaj iz življenja in dela gorenjskega človeka v preteklosti, kar bodo nedvomno prej ali slej uporabili tudi etnologi v svojih znanstvenih razpravah.

Marsikaj je bilo že objavljeno v tej rubriki. Včasih tudi kaj takega, kar morda ni sodilo vanjo. Včasih so se dopisniki preveč ponavljali. Nekateri kraji so bili v rubriki pogosteje opisovani, nekateri redkeje, nekateri sploh ne. Vabili smo dopisnike iz vseh krajev, vztrajno smo jih pozivali, raj pišejo. Sad teh prizadevanj je lahko opazil vsak bralec sam. Marsikje nam je uspelo prebiti led, povsod pa ne.

Zdaj, ob novem letu 1972, smo povprašali nekaj naših dopisnikov, kaj menijo o nadaljnji usodi rubrike. Kaj naj bi v prihodnje pisali? Kako, dolgo ali kratko? O čem? Kakšne so bile dosedanje pomanjkljivosti in kako raj bi jih odpravili, kako bi popestrili rubriko? Katere snovi so bile zanemarjene? Kdo naj bi pisal, kako bi pridobili nove sodelavce? Bi kazalo več pisati o gorenjski vasi danes, o spremembah, ki prihajajo z vrtoglavo hitrostjo? In še to: Kaj bralci, s katerimi pogosteje pridejo v stik, menijo o rubriki?

Tole smo zvedeli:

Več o današnjih spremembah

JOŽE AMBROŽIČ: Zdi se mi, da je za lokalni časopis, kot je Glas, taka rubrika, v katero zvečine dopisniki pišejo stare običaje in navade po lastnih izkušnjah ali pa po pripovedovanju starejših ljudi, potrebna. Imam možnost, da precej hodim po gorjanskih vaseh in zaselkih, kjer se veliko pogovarjam s starejšimi ljudmi. Glas je na gorenjskem področju precej razširjen, zato mirne duše lahko zapišem, da jim je z vsebino, ki jo prinaša, zelo všeč, posebno še rubrika Gorenjski kraji in ljudje...

Rubrika naj še ostane, opisuje naj — kot doslej — življenje in običaje ljudi na vasi. Menim tudi, da bi več pisali o hitrem razvoju naših vasi, mislim na primerjavo starega načina življenja z današnjim. Vemo, da se prej v stoletju življenje na vasi ri skoraj nič spremenilo, v teh povojnih letih pa toliko.

O razvoju šolstva, obrtništva...

IVAN BOGATAJ: Predlagam, da bi še pisali o nastanku in razvoju obrtništva na Gorenjskem, kako se je razvijala obrt v posameznih krajih, s tem v zvezi pa tudi o šegah in navadah. Zanimiva bi bila snov o raznih samoukih, izredno talentiranih ljudeh, pa raj bodo v obrtništvo, kmetijstvu, zdravstvu itd. Zelo zanimivo bi bilo brati, kako so se ljudje včasih zdravili, kam so se ob boleznih zatekali po pomoč.

Za primer samouka, ki je bil cenjen med ljudmi, naj omenim Kozinovega Janeza iz Gorenje vasi pri Retečah, ki je izdeloval cokle iz brezovega lesa in domačega usnja ali svinjine. Daleč okrog je bil znan po tem, kako dobro cokle izdelava. Te so ljudje včasih nosili doma, pozreje samo v hlevu.

Zanimivo bi bilo iz posameznih krajev zvedeti, zakaj so nastala kužna in druga znamenja, razne kapelice ipd. Precej je kapelic, ki so jih ljudje postavili ob raznih nesrečah, »uslišanjih« itd. Kdaj, kdo, zakaj? To bi bilo zanimivo branje.

Pisali naj bi tudi o ljudeh in njihovih življenjskih zgodbah, o družinskih dramah, lahko tudi iz vojn. Zanimivo bi bilo brati, kako so bile včasih zastopljene ženske, ki so rodile nezakonske otroke. Kaj vse se je dogajalo v zvezi s tem? Take ženske včasih niso smele niti v cerkev, ampak so ostale v lopi, v prostoru pred glavnimi cerkvenimi vrati. Tam so morale stati med mašo — vsem v posmeh.

Potem bi bilo zanimivo pisati več o razvoju šolstva v posameznih krajih. Kako so se začeli ljudje izobraževati, kakšne šole so imeli, kje so se učili? V Retečah — za primer — so se najprej učili pisati in brati v Zargarjevi kamri, učil jih je župnik. Šolo je obiskovalo 10 učencev, največ dečkov. Pouk je bil dvakrat tedensko. Kasneje so se učili v Matevževi bajti. Leta 1900 so zgradili dvorazredno šolo.

Zanimivo bi bilo brati tudi o tem, kako so v posameznih krajih začeli s kulturnim

udejstvovanjem. V Retečah so najprej igrali na farovškem dvorišču. O tem bi se dalo mnogo napisati iz raznih krajev Gorenjske.

Pohvala iz Amerike

MARIJA FRLIČ: Najprej vam povem, da sem pred dnevi dobila pismo iz Amerike, od neke rojakinje, ki je ne poznam. No, tudi ona zatrjuje, da je v Glasu najbolj zanimiva prav naša rubrika. Posebno je vesela, če najde v njej kako domače ime, npr. ime svoje rojstne hiše in njenih ljudi. Ker skoraj ni vasi, ki ne bi imela koga v tujini, bi bilo kar tujno, da bi se pisalo iz vseh krajev, po možnosti tudi o ljudeh. Nikakor pa ne kaže te rubrike ukiniti, saj je najbolj domača in tudi resnična. Naj povem, da v vseh mojih nadaljevanjih ni riti ena beseda izmišljena, vse sem napisala, kot je bilo, in prav to je najvažnejše, da ljudje ne izgubijo zaupanja. Morda bi bilo dobro, če bi večkrat razpisali kakšno anketo o stvari, ki ljudi zanima; to bi bili krajši sestavki.

Sama nameravam do spomladi opisati vse grozote poljanske povodnji leta 1926. Tudi drugod so bile take katastrofe, ki ne smejo v pozabo. Pa ljudje ob meji bi lahko pisali o tihotapstvu nekdanj in danes. Jaz se spominjam bivše italijanske meje. Če bo mogoče, bom spomine v zvezi s tem uredila.

Seveda bi bilo zanimivo pisati konkretno o ljudeh, nekdanjih in sedanjih, nerodno je le, ker vsak rad prebere le kaj dobrega o sebi, ljudje pa smo tudi slabi, vse je pomelano med seboj. Meni vedno kdo piše: Le tako naprej, to radi beremo! Če bi lahko hodila in slišala, bi šla okrog ljudi in jih spraševala, tako pa sem omejena predvsem na svoj spomin. Torej naj popriimejo zdravi in mladi, obiščejo naj stare ljudi, ki še žive, marsikaj bodo zvedeli in lahko napisali.

Vse vasi naj pridejo na vrsto

FRANCE KOZJEK: Rubrika Gorenjski kraji in ljudje je potrebna in koristna, zato jo lahko nadaljujete še več let, pa gotovo ne boste izcrpali vsega, kar bi se lahko napisalo o naših gorenjskih krajih in ljudeh. Dosti je še vasi, ki sploh še niso omenjene, zato bi bilo res škoda, da se ne napiše, kar vejo starejši ljudje.

Pred leti mi je moja že umrla sestra pisala, da ljudje v Besnici težko čakajo, kaj

bo napisano v nadaljevanju posameznih člankov. Prav gotovo je tudi danes tako v vsakem kraju, kadar se o njem kaj piše v Glasu.

Kako pisati, na dolgo ali na kratko? To je vseeno, če je pisanje dobro. Pravilo pri tem naj bi bilo: Z malo besedami veliko povedati!

O čem? Svetoval bi, da se čim več ljudi omenja z imenom, ker to imajo ljudje zelo radi. Pri opisu vsakega kraja naj se napiše število prebivalcev, število hiš, važnejša podjetja — vse to bo važno za poznejše rodove. Gotovo bi bilo zanimivo, da se opišejo stare gostilne, ki so imele res veliko vlogo v javnem življenju po naših vaseh, preden smo poznali radio in televizijo. Po gostilnah so se shajali domačini in tuji, ki so prišli v vas. Pisati bi morali tudi čim več zgodb o pomembnejših posameznikih, originalnih ipd., ki jih je bilo in jih je še v vsakem kraju.

Krajše in ne preveč enolično

JERA PICMAN: Kar poznam ljudi, ki berejo rubriko Gorenjski kraji in ljudje, jim je večinoma zelo všeč. Veliko jih reče, da jo prebere najprej. Povečini jim je všeč krajše in ne preveč enolično pisanje. Meni in tudi drugim so všeč zapisi o ljudeh, življenjske zgodbe iz posameznih krajev. Poznam kmetijo, ki bi se jo dalo lepo opisati, sama vem vse za 50 let nazaj, samo ne vem, če bi smela. Ali bi vprašala mlada dva? Poznam tudi življenje neke ženske, ki je letos umrla. O tem bi pisala. Saj doma mi branijo, jaz imam pa veselje za pisanje. In tudi drugi ljudje mi pravijo, zakaj več ne pišem.

Več dopisnikov iz vseh krajev

IVAN SIVEC: Moj oče ve še veliko stvari, ki jih bo odnesel s seboj, če jih ne bom zapisal. To bi bila velika škoda. Takih ljudi pa je na Gorenjskem še dosti. Večkrat opazim, da starejši zelo radi pripovedujejo o nekdanjem življenju, žal pa jih mlajši ne znajo ali ne utegnemo poslušati. Ti starejši ljudje niso tako izurjeni v pisanju, zato bo krivda, da se vse to narodno blago ne zapiše, padla na nas, mlajše.

Posebno kmečki fantje in dekleta pa dijaki in študentje bi lahko v zimskem času marsikaj zbrali in zapisali. Saj jim starši vsak dan sproti ponujajo snov. Jaz sodelujem v rubriki že šesto leto in priznati moram, da mi ni bilo nikdar žal. Ne zaradi honorarja, kot misli marsikdo, ampak imam s tem veselje, pa tudi dobro obrestovalo se mi je že. Naučil sem se v tem času boljše sukati pero, drugo pa je še pomembnejše: spoznal sem marsikaj iz nekdanjega kmečkega življenja, kar se ne da prebrati iz

knjig. Velike zasluge pri tem ima oče, ki me je prav silil k pisanju, češ še tole bi lahko zapisala. Rubrika ima sicer precej sodelavcev, vendar bi jih lahko imela še več.

Nobenih dvomov ni o potrebnosti in priljubljenosti rubrike. Če tega ljudskega blaga ne bomo zbirali in zapisovali, se bo povsem pozabilo. Glas je s tem dobro začel in mislim, da je treba nadaljevati. Snovi, ki še ni bila obdelana, ali pa je bila opisana le delno, le iz posameznih krajev, je še dovolj. Poudarjam še enkrat: potrebno bo več sodelavcev, več dopisnikov iz vseh večjih krajev na Gorenjskem.

Poiskati vaše pisatelje

ANDREJ TISLER: Ker bolj slabo vidim, zadnji čas žal ne pišem več. Imam očesno mreno. Glede odgovorov na vaša vprašanja naj povem, da so mi všeč zapisi iz posameznih krajev o nekdanjem življenju. Tega raj bo še več, še podrobneje in iz vseh krajev. Lahko bi še pisali o najlepšem delu poročnih obredov, kako so šli po nevesto, zapiranje vrat, ko so prišli ponjo, slovo neveste od doma, blagoslov staršev, poroka z mašo, nato šranganje itd. V tržički okolici je bilo take in podobne snovi iz nekdanjega življenja veliko. Poiskati bo treba vaše pisatelje, ki bodo to zapisali. Poznam npr. Janca Slaparja iz Loma, talent ima. Takih je še dovolj, le poiskati jih je treba.

Kaj smo torej zvedeli?

Da je rubrika Gorenjski kraji in ljudje priljubljena, da je potrebna, koristna. Zato je seveda ne bomo ukiniteli. Da je snovi za pisarje še dovolj. Upoštevali bomo vse predloge, vabimo pa vse bralce Glasa, da povedo o čem naj bi pisali. Vabimo tudi vse, ki imajo veselje in sposobnost za pisanje, da postanejo naši dopisniki.

Zvedeli smo namreč tudi tisto, kar smo že vedeli, da je naša dopisniška mreža pomanjkljiva, da so kraji, ki sploh še niso bili omenjeni, da bo treba poiskati ljudi, ki bi zapolnili to vrzel. Nekoč pred leti smo pozvali učitelje, raj sodelujejo, naj med učenci organizirajo dopisnike, pa s tem ni bilo nič. Se bo treba poskusiti.

V novem letu, seveda. Saj res: Srečno vsem, dopisnikom in bralcem rubrike Gorenjski kraji in ljudje.

Andrej Triler

**GORENJSKI
KRAJI
IN LJUDJE**

Nepozabni prijatelj otrok

WALT DISNEY

Walt Disney — njegove sanje o pravljicni deželi so se uresničile.

Predstavljajte si moža, ki je površno oblečen v jopico in s tirolskim klobukom na glavi, v živahnem pogovoru z direktorji, to je Walt Disney.

Bil je lep jesenski dan leta 1965. Pravkar so Disneyevi sodelavci odkupili 110 ha puštnje na Floridi. Tam, kjer človek vidi močvirje in gozd cik pres, vidi Disney vabljivo prihodnost — čudežno deželo brez primere: igrišča, vzletišča za male vesmirske ladje, parke, jezera s čolni in ladjami, počasne železnice, lagune, peščene obale, reke itd. Toliko bi bilo le za začetek.

Mesto bodočnosti, ki ga je pričel opisovati sodelavcem, je bilo nekaj neuresničljivega: 20 ha zemlje, kjer bi bile klimatske naprave, promet urejen le pod zemljo, da bi bili tu lahko pešci kralji. »Predstavljajte si,« je dejal, »v tem mestu ne bo onesnaženega zraka, ne dežja in ne megle. Velik steklen zvon bo skrbel, da se bo podnebje spreminjalo po želji.« Sodelavci so ga ustavili sredi prirediteljstva in ga opozorili, da bi bilo to zelo drago. Ne, za Walta Disneya denar ni imel vrednosti. Vsega je prislužil z delom in v delo ga je tudi vlagal.

Disneyeva mladost

Njegov oče je bil tesar in uvidel je, da Chicago ni primerno mesto za doraščajoče otroke. Zato so se preselili v Missouri. Mali Walt je imel tri brate in sestro. Zelo rad se je igral z domačimi živalmi, predvsem z malim prašičkom, kužkom in s starim vprežnim konjem. To so bile najljubše igrače in najboljše prijatelji Walta Disneya na očetovi farmi. Prvo svojo umetnino je narisal s katrokom na zid hiše. Bil je to pujske. Strogi oče mu je pošteno »prezračil hlaček«. Na vso srečo malega junaka pa je bila takrat pri njih na obisku teta, ki je spoznala fantično radarjenost. Kupila mu

je risalni blok in barvice. V njegovem bloku so se sedaj skrivale vse živali, kar jih je srečal na dvorišču. Njegov drugi zagovornik je bil 80-letni zdravnik, ki ga je jemal s seboj na zanimive obiske. V stari kočiji sta se vozila okrog in doživela marsikaj lepega. Nekoč je zdravnik pogledal v fantov blok in bil navdušen nad risbami. Predlagal mu je, raj nariše konja, ki je prav takrat stal pred hišo. S tresočjo roko je Walt risal konja in ko je končal, je za risbo dobil pet centov. Svoje veselje je delil z bratom Robertom, ki mu je tudi kasneje mnogo pomagal.

Waltov oče je hudo zbolel in farmo so morali prodati. Toda svojih prijateljev z dvorišča ni mogel pozabiti. Vse življenje je nosil s seboj sanje o lepoti farme.

Oče je prevzel v Kansas Cityju časopisno agencijo. Sinova sta mu pomagala pri delu. Včasih si je Walt ogledal predstave v varietetu in si za beležil najuspešnejše šale. Z bratom sta jih potem narisala in jih poslala na nagradne razpise. Pobrata sta nekaj na-

grad. Vsi njegovi zvezki in vse knjige pa so bile še vedno polne živalskih risb: veve, ric, koz, prašičkov.

Walt se je odločil, da postane poklicni risar. Na akademiji za umetnost v Chicagu se je vpisal v oddelek za karikaturiste in poklicne risarje. Prvo zaposlitev je dobil v podjetju, kjer so risali enominutne filme. Doma je poizkušal in poizkušal, delal skice in jih uničeval. Pridobil si je dragocene izkušnje. S prijateljem je napravil reklamni film, ki so ga takoj odkupili.

Rdeča kapica

Ze z dvajsetimi leti je Walt Disney postal vodja skupine ustvarjalcev risanih filmov. Nastala je prva sedemminutna risanka Rdeča kapica. Prvi uspeh. Nato se je lotil pravljice Obuti maček in Bremenski mestni muzikantje. Milijoni otrok so bili navdušeni. Ob prvi lastni produkciji je ostal na cesti z veliko dolga.

Miki Miška

V teh težkih časih je imel le dva prijatelja: brata Roya in miške, ki so gnezdile v košari za odpadke. Ko so mu začele gristi njegovo orodje: radirke in svinčnike, jim je naredil žično kletko. Vsak dan je kupil dva zajtrka: enega zase, drugega za miške. Ob večerih jih je opazoval — ustvaril je malega Mortimerja — kasneje Miki Miško. Mali mišon se mu je tako priljubil, da mu je dovolil sesti na rob risalne deske, kjer si je zadovoljno česal brčice.

Takrat je napravil novo serijo filmov o Alice v pravljicni deželi. Ker pa je svoja dela vedno popravljaval in ker je bil poln novih idej, je zamudil roke, ki so mu jih postavljali in zato izgubljal kupce. Ko so predvajali prvo zgodbo

Poglejmo si priljubljenega racmana Donalda. Ali je že kdo izmed vas pomislil, kako nastane risanka? Risbe pritrđijo na ločeno naslikano ozadje in fotografirajo sliko za sliko. Disney je uporabil po 16 risb za sekundo filma in s tem dosegel zelo izpopolnjen sistem ožvljanja.

Mladi bralci!

Nekoliko drugače smo vam tokrat pripravili vašo stran. Spomnili smo se ustvarjalca prav vam najpriljubljenejših filmov — risank. Najbrž boste radi prebrali, kaj vse je doživel ta nepozabni mož in kako

je ustvaril tako priljubljene like.

Želim vam, da bi v novem letu dosegli veliko uspehov v šoli, da bi se veliko naučili in bili doma srečni.

o Alice v pravljicni deželi, je presrečen planil v dvorano in zaklical: »To je moj film, to sem napravil jaz!«

Vendar finančno ni uspel. Njegovi delavci so prejeli tedensko plačo 120 dolarjev, on — 50 ali celo manj.

Zdaj je začel uresničevati idejo o Miki Miški. V strogi tajnosti je izdelal v šestih tednih po 700 risb dnevno. Svojo garažo je uporabil za atelje in tam so mu sodelavke s tušem prerasale skice. Nato so jih filmali. Tudi tokrat ni naletel na razumevanje. Vse je kazalo, da je to njegov konec.

Ko so izumili zvočni film, se je Walt Disney takoj navdušil zanj. Cel film z Miki Miško so zvočno opremili. Prodrli so. Ljudje so bili navdušeni. Čez noč je mala Miki

stiskah. Leta 1935 je povabil vse sodelavce v studio. Nihče ni vedel zakaj. Ob napovedani uri je stopil na oder in povedal: »Poklical sem vas, da vam pokažem skice za pravljico o Sneguljčici v trdnikolorju.« Tri ure in pol je skakal po odru in razlagal in upodobljal vse like iz Sneguljčice. Toda bilo je še veliko dela, in veliko posnetkov je šlo v koš. Sneguljčica je bila uprizorjena šele čez tri leta.

Racman — Donald Duck

Racman se je rodil leta 1934. S sodelavcem si je ogledal oponaševalca živalskih glasov. Tako živo je oponašal racmana, da so moža takoj zaposlili in nastal je racman Jaka — Paja Patak. Kmalu je dosegel popularnost Miki Miške. Obekli so ga v mornarsko obleko in otroci so ga posnemali.

Trije pujski

Prvi film, ki je bil narejen v barvah, je bil Trije mali pujski. Kmalu je svet prepeval znano pesem Kdo se boji hudobnega volka?

S 1500 zaposlenimi se je lotil risanege filma Bambi po predlogi znanega pisatelja Feliksa Saltena in kmalu še Ostržka. Se bi lahko naštevati, saj je prišlo iz studija v Kaliforniji 534 risanih filmov, 44 kratkih igranih filmov, 47 poučnih in strokovnih, poleg teh pa še 83 celovečernih filmov, od katerih je 18 filmov nastalo na risalnih deskah. Njegove filme je leta 1965 gledalo 6 milijonov ljudi dnevno. Leto za letom je kupovalo 180 milijonov ljudi vstopnice za njegove filme, medtem ko se je 100 milijonov ljudi zabavalo ob Disneyevih zgodbah iz knjig.

Jeseni leta 1966 je hudo zbolel. Imel je rak na pljučih. Operirali so ga in 15. decembra je nehalo biti nemirno srce velikega umetnika.

Miki Miška je ob večerih posedala ob robu Disneyeve risalne deske in zvedavo ogledovala velikega mojstra.

osvojila svet. Noben lik ni doživel toliko uspeha. V Italiji so jo poznali pod imenom Topolino, na Japonskem Miki Kutschi in v muzeju voščenih lutk jo je ovekovečila Mme Tussaud. Kakor prava filmska zvezda je Miki dobivala pisma oboževalcev iz vsega sveta. Ko je bila na višku slave, je dobivala 70.000 pism na teden.

Sneguljčica

Tako je prebrodil Walt najhujša leta. Vendar se je še velikokrat znašel v denarnih

Kemična tovarna Podnart

Specializirana tovarna za galvaniko, fosfatiranje in barvanje kovin. V tovarni dobite brezplačne nasvete in navodila. Servisna služba je vsem na voljo.

Kolektiv tovarne vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želi uspešno novo leto 1972.

Žitopromet Senta, skladišče Kranj

TAVČARJEVA 31

Želi vsem cenjenim odjemalcem, poslovnim prijateljem in občanom srečno in zadovoljno novo leto 1972.

Kranjske opekarne Kranj

z obrati: Bobovek, Češnjevk in Stražišče

Nudi vse vrste zidne in stropne opeke po ugodnih cenah in želijo vsem občanom srečno in uspešno novo leto 1972.

Obrtno podjetje Sloga Moste pri Komendi

Mizarstvo — Tesarstvo — lesna galanterija želi vsem občanom srečno novo leto 1972

mizarstvo opremlja trgovske, gostinsko-hotelske lokale po predlogih in željah naročnikov

tesarstvo izdeluje vseh vrst strešne konstrukcije, stopnice ter ostala tovrstna dela

Priporoča »DUX« proizvode — predelne stene in obložne plošče, ki nadomeščajo ometavanje sten — za suho finalizacijo stanovanj

Samopostrežna restavracija Kranj

(zraven kina Center)

Želimo vsem občanom srečno in uspeha polno novo leto 1972. Nudimo vse gostinske storitve po ugodni ceni in veliki izbiri. Takoj lahko postrežemo večjim izletniškim skupinam

VESNA pekarna in slaščičarna Kamnik

želi vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno novo leto 1972.

Priporoča cenjenim potrošnikom obisk v poslovalnicah:

SLAŠČIČARNA, Titov trg 11
PEKARNA, Kidričeva 8
SLAŠČIČARNA, Kidričeva 34
BIFE V PRODAJALNI »METALKA« in
SLAŠČIČARNA-BIFE V ISTI STAVBI

Ko pridete v Kamnik obiščite naše poslovalnice

Zahvaljujemo se vam za zaupanje v preteklem letu in želimo srečno in uspešno novo leto 1972

VINO KRANJ

Priporočamo vam:

vina vseh vrst, pivo Union, domača žganja, likerje, aperitive, sadne sokove, radensko slatino, naravno oranžado Jaffa, cockto in razne druge alkoholne in brezalkoholne pijače.

Še posebej obveščamo, da imamo stalno na zalogi ustekleničena vina vseh uglednejših podjetij z vseh vinorodnih področij Slovenije in Hrvaške.

Obiščite skladišča: KRANJ 21-336, 21-324, 22-257, 22-375; SKOFJA LOKA: 85-324; TRŽIČ: 70-371; LESCE: 70-433; KRANJSKA GORA: 84-453; BLEDE: 71-315.

MESO KAMNIK

želimo vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno in uspeha polno novo leto 1972

Nudimo vse vrste mesnih izdelkov in sveže meso po konkurenčnih cenah ter se priporočamo

Praznična miza

Novoletno kosilo ali večerja naj po pravilu ne bi bila vse tisto, kar med letom nismo imeli in sedaj v enem dnevu hočemo nadomestiti in pojesti. Posebno novoletna večerja ali prigrizek naj ne bo sestavljena iz težkih mastnih jedi, ki nam bodo otežile prebavo in morda celo pokvarile praznovanje. Jedj naj bi bile kar najbolj enostavne, morda pripravljene na neobičajen način. Družina bo tudi najbolj navadno kosilo ali večerjo pojedla z veseljem, če bo gospodinja ponudila jedi na servisu, ki ga hrani samo za take priložnosti.

Tudi miza sama naj bo urejena praznično. Prt je lahko navaden bel. Čezeno pa lahko položite široke svilene trakove: vsaj dva trakova

potrebujete za običajno velikost mize — enega podolgem, drugega počez. Na sredino postavite novoletni šopek. To naj ne bi bila velika vaza s cvetjem, pač pa nizka posoda s smrečjem in svečami ter nekaj cveticami. Lahko se odločite vsaj za majhne smrekove vejice, ki jih položite k prtičkom ob krožnikih. Če pripravljate večerjo za povabljenе, naj bo na vsakem krožniku še majhno lično voščilo: vizitka ali pa simbolično darilo, nekakšen talisman.

Večerna zabava in čakanje novega leta naj bo brez najmlajših. Ne dovoljujmo jim izjem in beđenja. Zanje je praznik darilo, novoletna jelka, prijetno vzdušje pri večerji, razpoloženi starši. Za

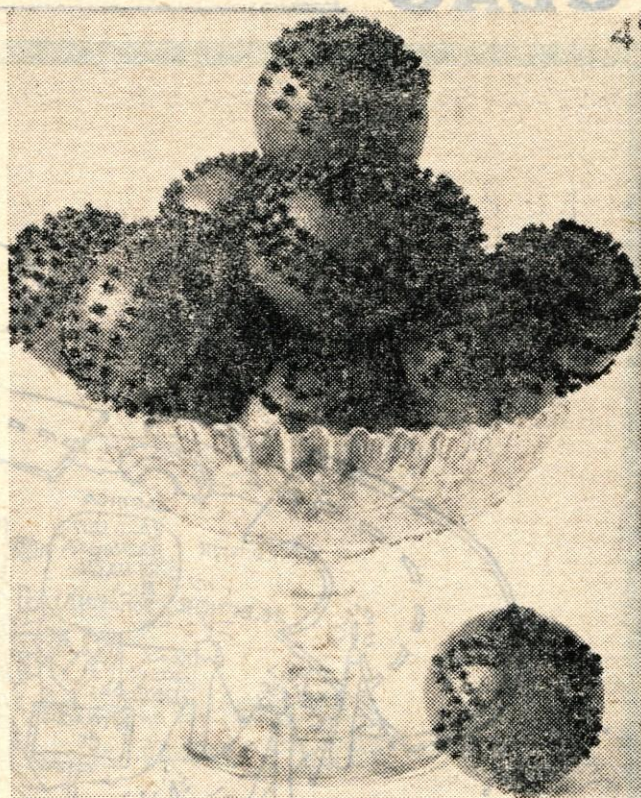
sosedove otroke pa lahko seveda pripravite praznovanje že popoldne. Tudi za njih lahko dedek Mráz pustj kako darilo — seveda zelo skromno, da sosede ne bomo spravili v zadrego: majhna čokolada, pomaranče, zvezek, slikanica itd.

Novo leto v copatah

Naša Marta je sicer poslala svojo novoletno voščilnico z obleko, vendar vam naj ne bo žal, če v novo leto ne boste zaplesali prav v taki obleki. Če jo imate, jo seveda kar pojdite pokazat v imeniten hotel, če pa ne, naj vam bo prijetno tudi v krilu in puloverju doma na toplem. Seveda pa ni treba, da boste na novoletni večer sedeli pred televizorjem prav v istem krilu in isti bluzi kot sicer vsak dan. Četudi ne boste povabili prijateljev, naj bo obleka na praznični večer vsaj malo praznična. Če imate v omari še lansko obleko, je nikan ne oblecite za doma, ne da bi jo vsaj malo spremenili. Odparajte našitke, dodajte ovratnik iz čipke, zavežite šal ali kravato itd. Obleko popolnoma spremenite brezrokavnik, ki obenem greje tudi hrbet.

Če pa ste povabili prijatelje, da bodo z vami pričakali najbolj pričakovano polnoč v letu, je prav, da se za dobro počutje prej dogovorite nekaj malenkosti. Predvsem glede obleke. Nič ni bolj neprijetnega za ženske kot občutek, da se niso oblekle dovolj lepo. Zato za večere s prijatelji velja, naj bodo obleke kar najbolj enakovredne. Predstavljajte si gostiteljico v večerni obleki, povabljenе pa v krilu in bluzah ali puloverjih. Pokvarjen večer vam je zagotovljen!

Morda še beseda o-obuvalu. Če boste sami, potem bodo tople copate na nogah višek udobja. S povabljenjci pa je zadeva že malo drugačna. Če naj bo večer bolj slavnosten in boste sedeli ali plesali v malo boljši obleki, je prav, da so na nogah čevlji, seveda lahki in udobni.

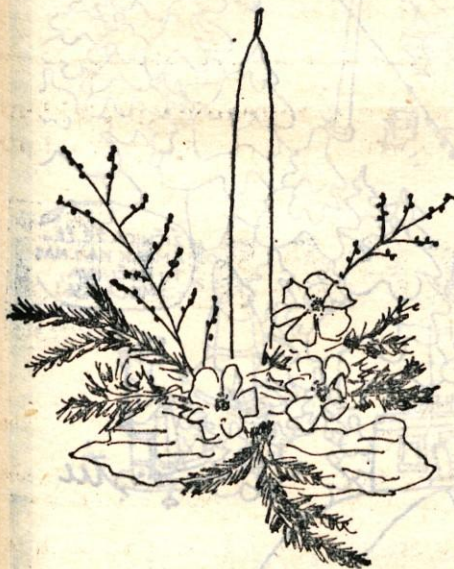

Pomaranče na praznični mizi: da bodo bolj nenavadne, jih okrasite z nageljnovimi žbicami. Narišimo vzorce s kemičnim svinčnikom in zaposlimo otroke.

Kotiček za ljubitelje cvetja

Darujmo cvetje

PISE:
INŽ. ANKA
BERNARD

Pri izbiranju daril za svojce in znance se spomnimo tudi na cvetlice. Ne samo šopek tudi sobne rastline so lepo darilo in ne nazadnje tudi dosti poceni. Ob taki priložnosti izberemo razkošnejšo sobno rastlino kot je fikus, filodendron, eksotična bromelija ali azaleja z bogato nastavljenim popjem, da bo cvetela vso zimo, izberemo lahko kamelijo, sobno smrečico, božično zvezdo, anturij, amarilis in podobno. V knjigarnah je tudi precej lepih in bogato ilustriranih vrtnarskih knjig ali revij.

Novoletno darilo je tudi ikebana iz vej, korenin, okrasnih plodov s svečo. Razkošnejše darilo pa je vitrina s tropskimi rastlinami.

Se veliko je stvari, s katerimi lahko razveselimo navdnečnega vrtičkarja. Morda bo to cev za zalivanje, razpršilec, Wolfovo orodje, ki posebno olajša delo starejšim ljudem, vrtna škropilnica, ročne vrtnice škarje, lahko tudi ročna ali celotna kosilnica ali škropilnica.

Ob koncu leta vam tudi jaz želim, da bi tudi naslednje leto imeli veliko veselja z delom na vrtu, za kar pa se bomo v tej naši rubriki z naveti še naprej prizadevali.

Martino novoletno voščilo

**DRUŽINSKI
POMENKI**

